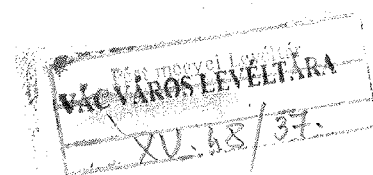

VÁSÁRHELYI JÓZSEF

VÁCI UTCÁK, TEREK, NÉVADÓK

1 9 8 8

Zürzavar uralkodik körülöttünk és bennünk,
és ez állandóan arra készítet minket, hogy
helyzetünket meghatározzuk.

Éppen ezért örömmel fogadunk mindent, ami meghatározott formában jelentkezik, és támpontul, iránytűként szolgál számunkra.

Ha első ízben járok egy idegen városban, először az utcák neve segít eligazodnom.

Az utcák csak akkor kezdenek létezni számomra, és az ad nekik létjogosultságot a szememben, amennyiben a tájékozódásban segítenek.

Miközben keresem az utcákat, minden festői tulajdonságukat elvesztik, és az egész város a kezemben tartott térképre redukálódik.

De mihelyt valamivel otthonosabban mozgok a városban, és megszűnt a félelmem, hogy "nem ismerem ki magam", újabb változás játszódik le bennem.

Találomra sétálgatok, járok-kelek, ácsorgok, bá-méskodom, nézem az embereket, a kirakatokat, a házakat.

Az érkezésemkor még egyszerű támpontot jelentő utcákból, lám, egyszerre megelevenedett táj lesz...

/René Berger/ 1./

B E V E Z E T Ő

V Á C , hazánk egyik legrégibb városa. A Duna és a Naszály hegy közötti településről már sokan írtak, megfestették csendes, romantikus utcáit.

Mozgalmas történetét hirdetik a kövek, a belváros utcáinak, tereinek, az egykori vár körül kialakult és a város falakhoz igazodó fekvése.

Előnyös földrajzi helyzete, kedvező természeti tényezői és kiváló terepviszonyai alkalmassá tették a településre.

Lakóhelyünk földrajzi elhelyezkedését, a lakosság életének alakulását, a város fejlődésének ütemét és vele egyéb sajátosságait, nyitott könyvként mutatja, utcaneveinek állandó változó sorozata.

Igy annak a legrégibb multig való visszanyúló elemzése, rendszerbe foglalása jelentős mértékben járul hozzá a település történeti kialakulásának felvázolásához, a róla, alakított jellemző összkép teljessé tételéhez.

Az utcák elnevezései, ha nem is egyidősek a településsel, igen régiek és a városunk esetében együtt változnak annak történetével.

Igy az utcanevek változásának története és a város története között, szoros összefüggés van.

Az utcanevek változásából sok következtetést lehet levonni városunk egyes korszakainak település-, művelődéstörténetére. Ezek a korszakok szorosan kapcsolódnak a nemzet történetéhez.

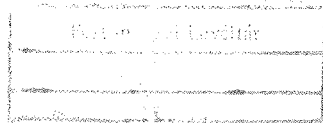
A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy általában egy utcánév megváltoztatása után elég, ha csupán huszonöt, - harminc év telik el, és már alig akad ismerője.

Az egykoru irások arról tanúskodnak, hogy a városunkban fellelhető utcák és terek elnevezései - a hagyományoknak megfelelően - kezdetben a nép ajkáról fakadtak.

2./

Az utcák elnevezése itt is - mint mindenütt - a település szerint történt.

- 1./ A TABÁN és TÓT városrészeknek, továbbá a SVÁB és ZSIDÓ utcáknak a nemzetiség ;
- 2./ másoknak, pedig a mesterség szolgált megjelölésül, pl. Mézeskalácsos utca, Csizmadia utca, Halász utca, Szücs utca, stb.
- 3./ Az általános szokás az volt, hogy az utcák és körzetek szerint bizonyos ismertető és feltűnő jelekhez fűzték a neveket.
Igy kapta nevét pl. BURGUNDIA városrész, majd Burgundia utca, a Luxemburg sor, majd utca, a Cigányváros, majd később Cigány kőrút, stb.
- 4./ Továbbá szokásban volt az elnevezést az utcákban, tereken található középületekről, szobrokról, vagy a ház falába illesztett vallásos jellegű képről, vagy szoborról elnevezni, pl. Városház-tér, Iskola utca, Sörház utca, vagy éppen Szent Sebestyén-tér, stb.
- 5./ Gyakori volt az elnevezés arról a városról, vagy helységről, melynek irányában az út, vagy az utca haladt, pl. Rádi út, Kosdi út, Balassagyarmati út, stb.
- 6./ A régebbi időben különösen divatos volt a kocsmák és vendéglők nevei után utcánév adományozás, pl. Hattyú utca, Galamb utca, Sas utca, Zöldfa utca, amely egy-egy kocsmacégtábláján volt található.

7./ Ha már ilyen alkalmatosságot nem találtak, úgy az utcában lakó hires emberről, vagy az utca jellegének legjobban megfelelő névvel jelölték, pl. Rákóczi utca /az utcában lakó, családról/, Fő utca, Uj utca, Vásártér, stb. 3./

A fenti szempontok szerint kialakult utcaneveket a város lakossága egyhangúan tudomásul vette, használta, és a megváltoztatására századokon át kísérlet sem történt, hivatalosan, egy-egy esetben - legfeljebb a megváltozott jellegnek megfelelően - átkeresztelték és kezdetük használni az új nevet. Pl. a mai Március 15.-e tér esetében: Uri utca, Nagy tér, Fő tér, Fő piactér, Városház tér, stb.

Éppen száz éve annak, hogy a város előljárósága először foglalkozott intézményesen, hivatalosan utcák, terek névadományozásával.

" A hatóság - ez ideig - sohasem avatkozott be az utcák keresztelésébe " - írja dr. Tragor Ignác 1918-ban megírt munkájában. 4./

Az első eset a múlt század negyvenes éveiben történt, amikor Gasparik Kázmér nagyprépost nevére változtatta a hatóság a Harangozó utcát, mert annak kikövezéséhez szükséges köveket ő vásárolta és a Nagytemplom-tér csinosítására anyagi áldozatot hozott. 5./

A fellelhető adatok alapján a hatóság csak 1888-ban kezdte hivatalosan megállapítani az utcák neveit.

Az 1888. április 29.-én tartott városi közgyűlés egy bizottságot jelölt ki az utcák elnevezési tervezetének elkészítésére, azzal, hogy az elkészült tervezetet 60 napon belül terjessze az előljáróság elé megvitatásra, illetve jóváhagyásra. 6./

A bizottság elnöke Csáyolszky József, tagjai:
dr. Freysinger Lajos, dr. Csányi János, Vörös
Károly és Révész Béla képviselők voltak.

A bizottság 1888. július 8.-án a közgyűlés elé
tárta a vizsgálódás eredményeit, a közgyűlés
megtárgyalta az utcanevekről szóló előterjesz-
tést.

Az 55/1888.sz. határozatával az előljáróság jóvá-
hagyta a tervezetet, egy módosítással: mely sze-
rint a Galamb utcát Kovách Pál utcának kell hiv-
ni, és felhívta a bizottságot, hogy az elnevezése-
ket indokolja.

Ez a jegyzőkönyv azonban elveszett.

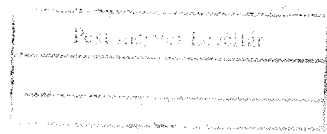
7./

Érdemes itt utalni Tragor Ignác megjegyzésére,
miszerint "... az eltűnt iratok nélkül is meg-
állapítható azonban, hogy a bizottság nem állott
a helyzet magaslatán, minden történeti tudás és
előzetes tanulmány nélkül járt el megbízásában,
és ötletszerűen nevezte el az utcákat és tereket.
Vác történeti város - írja a továbbiakban Tragor -
ezt a jellegét utcáiban láthatóan is fel kellene
tűntetni és az elnevezéseknek elsősorban is tör-
ténelmi alapon kellett volna megtörténnie, ezért
nem lett volna szabad a történelemmel kapcsola-
tos, vagy a múlt időkre emlékeztető utcaneveket
megváltoztatni. "

8./

Száz év telt el azóta, hogy a fenti bizottság
terveit jóváhagyó határozat megszületett.

A történelem ez alatt a száz év alatt sem pihent.
A több évszázados városunk tűzvész, árvíz, tatár és
török által többször elpusztított település, amely-
nek történetét kutatva gyakran találkozunk ma már
ismeretlen utcanevekkel.

Az új kialakult város utcaneveinek történetét tanulmányozva, annyi érdekességgel találkozunk, hogy érdemesnek látszik e témával részletesebben is foglalkozni, a neveket összegyűjteni és az utókor számára rögzíteni.

Annál is inkább, mivel ez hasznos támpontként szolgálhat pl. utcanév változtatások, vagy újabb utcanevek keresése során, ha figyelembe kívánjuk venni a múlt hagyományait.

Az utcanevek egyrészt a területen való tájékozódást segítik elő, másrészt az adott korban tisztelgés és elismerés kifejezői egy-egy személyiség, vagy annak emléke előtt.

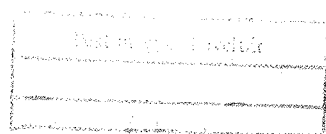
Az utcanév adományozásnak is megvan az ideológiai háttere, s éppen ezért egy-egy korszak utcaneveinek, ideológiai tartalmuk van.

Ha visszatekintünk városunk korábbi évszázadaira, azt tapasztaljuk, hogy még e korai korszakában ez még nem igen vehető észre, hiszen a névadás nem tudatosan történt.

A későbbiek során azonban egyre inkább kidom-
borodik városunk egyházi jellegét magánviselő névadományozás. Pl. a város elkülönültségét bizonyító : Püspökvác és Káptalanvác elnevezésben, vagy Székesegyház-tér, Szentháromság-tér, vagy a híres Báthori püspökről elnevezett Báthori, utca, vagy Migazzi püspökről elnevezett tér, stb.

A szabadságharc és az azt követő időkben pl. Kossuth és Széchenyi nevek, utcanévként jelentkeznek.

A Tanácsköztársaság 133 napja alatt nem jutott idő arra, hogy a történelem adta korábbi neveket megváltoztatva olyan egyéniségekről nevezzenek el utcát, akik kiemelkedő magatartásukkal és tetteikkel érdemesek lettek volna e megtiszteltetésre.

A Tanácsköztársaság bukását követő ellenforradalmi rendszer 25 éve alatt a korábbi hagyományokat és az egyházmegye tekintélyét tisztelve, a korábbi egyházi személyekről elnevezett utcaneveket meg - hagyva csak igen ritkasesetben nyúltak az utcák, ill. terek nevének megváltoztatásához.

9./

A város fejlődését,terjeszkedését a keleti irányban, az 1846-ban elkészült vasútvonal megépítése gátolta.

A megépült vasútvonal mintegy beszegte a történelmi városterületet és így egy szűk határt szabott a terjeszkedéshez.

Városunk ezután csak a Duna és a vasút közötti területen fejlődhetett.

A város legrégebbi házai mind a főúton épültek.

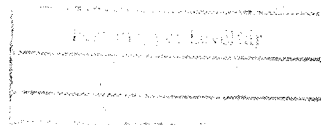
A lakosság szaporodásával és a beköltözésekkel elindult új építkezési folyamat a keresztben építkezés lett. Így keletkeztek a kis zugok, keskeny utcák és szabálytalan közök, amelyek jelenleg is élénken tarkítják a város helyszinrajzát.

A történelmi városrész - a városon túli területtel való - bővítésének első jeleivel az 1920-as évek közepén találkozunk, amikor a püspöki birtokban lévő u.n. külterületi földekből házhely parcellázásokkal kiszakítanak, néhány holdat és eladják az egyéni építkezőknek.

Még ezekben az években a város is nagyarányú parcellázást hajtott végre, a volt vásártér felparcellázásával, mintegy 2193 □-öl terület jut az egyéni vásárlók és építeni akarók birtokába.

10./

Ettől kezdve kezdett a városi előljáróság foglalkozni a városrendezési, városfejlesztési kérdésekkel.

Ekkor történtek a város területére vonatkozó geológiai-, és telekfelmérések, került sor parcellázásokra is.

Utcahálózati tervek készültek, amelyekből csak kevés valósult meg. Kiépült az új vásártér, néhány tér rendezésére, parkosítására történt intézkedés.

A második világháború újabb megpróbáltatásokat hozott a város fejlődésében.

A felszabadulást követően a félf feudál-kapitalista államszervezetet felváltotta a népi-demokratikus köztársaság.

Nemcsak a földosztás, de az újabb parcellázások következtében új lakótelepek jöttek létre és a terjeszkedés korlátozottsága miatt, / a Duna és a vasút köze/ egyre inkább a vasúton túli területek jöhettek számításba.

Az utcák névadói, nyíltan és tudatosan tüzték ki célul, hogy a szocialista ember példaképeiről utcákat, tereket neveznek el.

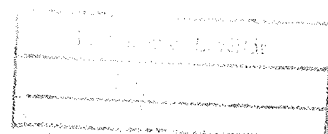
Dr. Tragor Ignác 1918-ban elkészült tanulmánya azért készült, hogy az utcákat, tereket a jövőben a város lakosságának véleménye és egyetértése alapján nevezzék el.

11./

Ebben azt javasolta, hogy a Muzeumi Egyesület szervezésében hozzanak létre egy szűkebb körű bizottságot, amely bizottság hivatott lesz arra, hogy a lakossággal egyeztetett véleményét a városi közgyűlés elé terjessze.

12./

Tragor javaslata csak 70 év múlva valósult meg.

A városi utcanevek részleges megváltoztatása végett a Vác Városi Tanács illetékes Osztálya tanácsadó albizottságot állított fel, amelynek vezetője Felföldi István ezredes, városparancsnok, tanács-
tag, a városfejlesztési Állandóbizottság elnöke.

A Muzeyumi Egyesület tagjaiból létrehozott albi-
zottság a fenti Állandóbizottság égisze alatt tanácsadó szerepet tölt be. Az albizottság tag-
jai a következők: Vezetője: Dr. Rusvay Tibor, a
Muzeyumi Egyesület titkára, tagjai: Bucsánszky János,
Dora Zoltán, Galambos Ferenc, dr. Gruber Attila,
Jakus Lajos, Lábai László, Maklári József, dr. Mol-
nár Lajos, Palotsi Ferenc, Papp Rezső, Tóth Dezső,
Ujvári István, Vásárhelyi József és Zomborka Már-
ta, a helyi Muzeyum igazgatója.

Az albizottság 1988. március 11.-én tartotta meg
első ülését, amelyen a Városi Tanács VB.-t

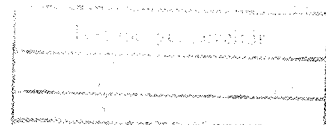
Philipp Frigyes városi főépítész képviselte.

A főépítész alapos tájékoztatója nyomán tudo-
másul vette a bizottság, hogy a hatásköre csupán
véleményezésre, javaslatadásra szorítkozik, mun-
káját tehát erre kell korlátoznia.

Tehát nem utcanév revízióról, hanem néhány utcanév
módosításáról van szó.

Ugy tűnik, hogy a javaslatok közül valószínűleg el-
fogadja a Tanács VB. a következő változásokat:

- a Palmiró Togliatti utca helyett Hattyú utca
/ a korábbi évszázados neve /
- Maurize Thorez helyett - Füredi Mihály utca
/korábban egy évszázadon keresztül ezt a nevet
viselte/
- a jelenlegi Füredi Mihály utca helyett kapja
vissza az utca eredeti nevét - a Fürdő utca
elnevezést.
- a Vak Bottyán tér helyett - kapja vissza a ko-
rábbi évszázadokon át viselt Migazzi-tér elne-
vezést./Egyébként a kurucz vezér nevét egy ut-
ca is viseli a Bottyán utca/

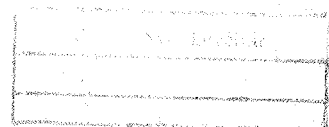

A bizottság tagjai hozzászólásaikban elmondták:

- az utcanév változtatás ne történjék minden történelmi alap nélkül;
- a belváros régi neveinek visszaállítása, az egykor meggondolatlan utcanévek revíziójának felülvizsgálata, védetté nyilvánító intézkedések, a földrajzi nevek változtathatatatlanságára való törekvés;
- az utóbbi keretében a régi dülőnevek felhasználása;
- a virág és növénynevek túlburjánzásának a veszélye;
- a belvárosban méltó utcanév táblák elhelyezése történeti adalékkal.

A következő nevek várnak gazdára, illetve utcára a bizottsági tagok véleménye alapján:

- az aradi tizenhárom hős tábornokai ;
 - Görgei, Megyeri Károly /Petőfi színész barátja/, Argenti Döme, Zambelly Lajos / Kossuth társa/, Kassai Vidor, Komjáthy Jenő, Lenhossék József, Pauer Imre, Pikéthy Tibor, Dercsényi Dezső, Öveges József.
 - Ugyancsak javasolta a bizottság az Istenalmi út, a Halász és a Göröncsér utcák neveinek visszaállítását.
 - Helyes lenne I. Istvánnak, az állam és a váci püspökség alapítójáról is utcát elnevezni.
 - javaslatként hangzott el a Mátyás utca vissza-keresztelése Mátyás király utcára, -mint volt korábban.
 - a beépítések miatt megszűnt Freysinger és Rácz Pál utcanév is nagyon hiányzik a történetben.
- Tóth Dezső főmérnök szerint várható, hogy néhány kisebb utca még kialakul a belvárosban, jó lenne már eleve ezekre is gondolni.

A bizottság úgy döntött, hogy megbizsa Dora Zoltán és Jakus Lajos tagokat, hogy nyelvészeti és történeti megfontolások alapján dolgozzanak ki egy tervezetet, Vásárhelyi Józsefet pedig az új közterületek névadás elveinek megfogalmazására kérte fel. 13./

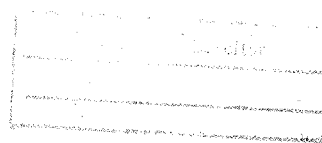
A Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága tanácsrendelettel kívánja rendezni és egységesíteni azokat az intézkedéseket, amelyeket a testületnek tennie kell a közterületek elnevezésével kapcsolatban.

Éppen ezért, már 1973-ban / 6/1973.sz.tan.rend./ majd az ezt módosító 1982.január 30.-án előterjesztett módosító javaslat szerint meghozott 2/1982.sz. tanácsrendelettel kívánta biztosítani, hogy a jövőben csak e rendelet szellemében lehet foglalkozni a városi utcanevekkel, azaz a benne foglalt meghatározások alapján lehet módosítani, új utcákat elnevezni, illetve a már meglévőket új nevekre kicserélni.

14./

A jövőben tehát biztosítva van, hogy az albizottság, illetve a felelős tanácsi Állandóbizottság javaslata, beleszólása, előterjesztése alapján lehet csak az utcanevekkel foglalkozni.

+ + + + +

I.

TELEPÜLÉS ÉS VÁROSKÉP KIALAKULÁSA

Történetkönyv ez a város,
A történetek nagy könyve,
Minden utca és minden kő
Nagy dolgokról beszél benne.

/ Petőfi /

Városunk történetének feldolgozásával az idők folyamán már igen sokan foglalkoztak. Éppen ezért, már előljáróban le kell szögezmem, hogy e munka egyetlen célja az utcanevek történetének kutatása során szerzett ismeretek, valamint az összegyűjtött anyag rendszerbe foglalása, annak rögzítése, és nem " várostörténet kivonat " készítése.

Ennek ellenére, még sem lehet elkerülni, hogy a várostelepülés fejlődése során ne vegyük figyelembe a különböző történeti korokat, eseményeket, amelyek nemcsak az ország, de városunk település, fejlődését is meghatározta, illetve befolyásolta.

Igy, ebben a fejezetben - nem a teljesség igényével - de kronológiai sorrendet figyelembe véve kívánok végigmenni településünk fejlődésének útján, mintegy magyarázatot adva arra, hogyan jutottunk el a mai településünk utcaneveitől, milyen hagyományokra alapoztak elődeink és mik azok a követésre érdemes feltételek, amiket a jövőben is maradéktalanul követnünk kell.

+ + + + +

E terület hegyi barlangjaiban már az ősmember is otthont talált.

Erdeink sűrűjéből egykor kvád és jazig törzsek ostromolták a római birodalom határait, majd avarak és szlávok telepedtek meg itt.

A honfoglalás idején Zoard, Kadocsa, Huba, Lél, Botond vezérek hódítják meg e tájat.

Ez a táj elmondja nekünk történelmét attól az időtől kezdve, amikor őseink megvetették lábukat a Duna mellett, s birtokba vették a réteket, a hegyek forrásait, s azokat a római erődmaradványokat, amelyeket a népvándorlás katalizmája sem tudott elpusztítani.

Ezen a tájon rövid idő alatt, százados hagyományok szakadtak meg.

Amikor leckét kaptak őseink Nyugat haditudományából, gyors nyilaik, éles szablyáik erősítésére ezen a tájon kezdték el sáncok, várak építését, úgy, hogy néhány évtized alatt a nemezsátrakat kőházakkal cserélték fel.

Az érdeklődés, a változás itt torkollott a magyar feudális állam megszületésébe, melynek első gyümölcseit éppen úgy, mint pusztuló és születő ellentétekből, fakadó tragédiákat ez a táj ismerte meg legjobban. A honfoglalás befejezése után, egy évszázad sem kellett ahhoz, hogy VÁC legyen a központja az ország egyik legnagyobb egyházmegyéjének.

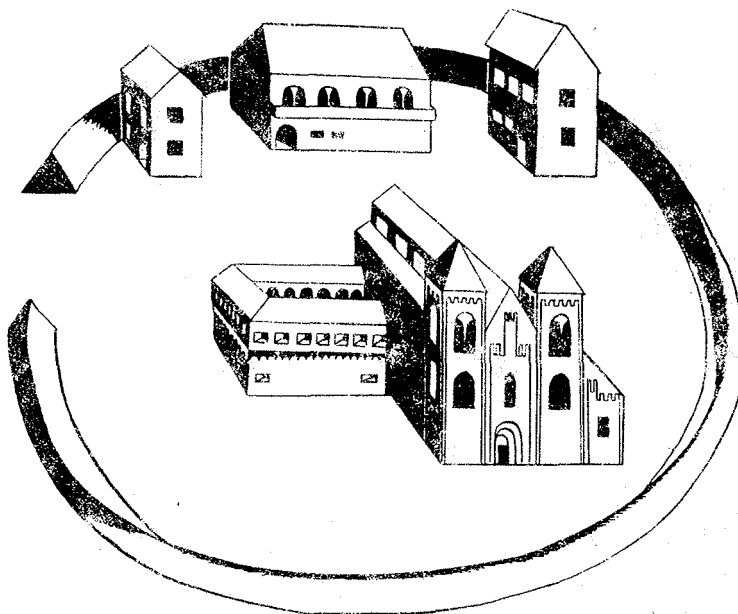
István király püspökséget alapított.

Vazul unokái Géza és László árpádházi hercegek itt szervezik meg csapataikat és Ottokár cseh király seregével egyesülve, innen indulnak a mogyoródi csatába Salamon király ellen, hogy hazánk ne legyen a német-római császárság hűbére.

A váci püspökség alapítását a történészek egyhangzóan első királyunknak, Istvánnak, tulajdonítják, aki tiz egyházmegyre osztotta az országot.

Ezek között a váci, a későbbiek között szerepelt, úgy, hogy a székesegyház I. István király életében még nem készült el.

Az első püspöki templomot I.Géza építette 1074-ben lezajlott mogyoródi csata után, fogadalmához híven, miután Salamont legyőzte és elfoglalta a trónt.

Az I.Géza által alapított váci székesegyház
/ rekonstrukciós rajz /

Ez a székesegyház a mai Géza király téren állott a püspöki palotával, a kanonokok épületeivel és kisebb szálláshelyekkel körülvéve, melyet erődtéssel, sáncokkal vettek körül, vagyis az akkori fogalmak szerint, föld várat építettek.

Erről a várról az első írásos bizonyíték 1075-ből származik, amikor I.Géza megalapította a garamszentbenedeki bencés apátságot: az alapító levélben Vácot már akkor városnak /civitas/ nevezte. Ez azonban csak azt jelentette, hogy ez várral rendelkező helység.

... et in angulo arbor. tria diuila est ppe archib. ubi ex la tinn lei bndict
res pteant tiza. In eadem aute terra. ex utq; parte nze sunt pte me qd hec
centurions. qui uocat cleucha. Item a piscina que dicit rominda. Itē alia luc
linuu pars lei bndicti est amudia. Item cumuton. que est m parte lei bnd
a hores ē tinn cū episcopabilib; scē marie wacensis ciuitatis. Vpdicto tū
zūlho diuidit m duas partes. usq; ad arbores regudi. ubi hūmūt partes c
me. Unde partes diuidant inter comitatū cernigdeniū 7 episcopatu scē m

Részlet az alapítólevélből. Az aláhúzott rész olva-
sata: "... cum episcopabilis sanctae mariae Wacen-
sis civitatis..."

A hajdani vár környékén alakult ki az első város-
mag, annak az útnak a két oldalán, amely a XII-XIII.
században már fontos szerephez jutott a nyugat felé
irányuló kereskedelem révén.

A vár és a korai városmag kapcsolatából szeületett
meg később a feudális város, amelynek terjeszkedési
lehetőségeit a Duna és a Naszály hegy közötti terület
határozta meg.

Éppen ezért Vácnak hosszú, de keskeny szalag az alakja.
Alakulása szempontjából az ugynevezett soros községek
közé tartozik, vagyis egy hosszabb utca mentén sora-
koznak a házak jobbról és balról. Az egész várost
hosszában átszelő főutca volt; az összes utcák törté-
neti kifejlődésének tengelye.

Rogériusz mester krónikája szerint a székesegyház és a paloták mintegy várként voltak erősítve, amikor 1241-ben a mongolok elfoglalták.

Az ebből az időből maradt dokumentumaink szerint még nyoma sem volt a városias településnek, mivel a székesegyház, a püspöki palota és a kananokok házaai nem alkottak utcákat.

Területe nem volt nagy, a váci vár 2,8 hektárnyi területe beillik az István király alapította püspökségek közé.

A váci váralja települési rendszere a mai város alaprajzából is kielémezhető, méginkább látszik ez, a régebbi térképeken. 16./

Szabálytalan és tervszerületlen utcahálózata világosan azt mutatja, hogy a vár északi kapuja előtt a Duna partján kialakuló település utcái a kapu felé irányultak.

A település központja tehát a püspökvár, mely előtt terült el észak felé a Duna mellett a váralja, ahol piac is lehetett és ahol már bizonyára iparos és kézműves lakossággal is számolhatunk.

Az egykorú dokumentumok, mint virágzó várost említik Vác tatárjáráskorabeli települését. Ezt a városmagot érte váratlanul 1241. március 17.-én a tatárok támadása.

Rogériusz mester megdöbbenően írta le a város mártíriumát.

A jövetel hírére a környékeliek és a városlakók rémülten keresnek oltalmat a székesegyház és a paloták között. A tatárok senkit sem kimélve asszonyokat, gyermekeket hánytak kardélre, majd felgyújtva a várost, rabolva, pusztítva hagyták el a helyet.

A tatárok elvonulása hírére a hegyekben menedéket találó váciak lassan visszaszivárogtak.

A vész elmúltával a mai középvárosba német telepések költöztek a korábban is itt lévő és a tatárveszedelmet túlélő társaikkal együtt.

A vár alatti részeket a magyarok szállták meg. Ez azonban érdekes változást hozott létre a városi település életébe.

A magyar és a német polgárok egymás mellett, de elkülönülten két városban éltek.

Az újjáépítés elég gyorsan haladhatott, mivel IV.

Béla már 1254-ben gyűlést hirdetett Vácra, Nógrád-Hont-Gömör megyék számára.

A népesség nemcsak számban gyarapodott, hanem színesebbé is tette a város életét.

A jövevények között különféle mesterségeket űzők is kerültek városunkba, akik itt folytatták és felvirágoztatták az ipart és a kereskedelmet.

A betelepülőknek lakásra, házakra volt szükségük, így megindult a nagyarányú építkezés, amely, egyben az utcák, terek kialakulását is jelentette.

A városkép a középvárosban és az alsóvárosban ma is tükrözi a középkori elrendeződést.

A félkör alakú és a zilálnak tetsző kétféle utcarendszer kiegészíti egymást.

Az előbbi a vár alatti, várossá alakuló település határát jelezte, az utóbbi a Duna felé való kijutást tette lehetővé.

A középvárosi Tabán is megőrizte a Dunával való kapcsolatot jelentő kis utcák nyomvonalát.

Az Anjouk alatt a város élete mégjobban felvirágzik, Hunyadi János kormányzósága alatt ismét többször volt Vácott országos tanács, majd Mátyás király uralkodása alatt jut el a város fejlődése tetőpontjára.

A XV.században hazánkba is eljutó reneszánsz és humanizmus szelleme Vácot sem hagyta nyomtalanul. A humanista pompázó világ Mátyás udvarán kívül legelőbb Vácot emelte fel igazi kulturvárossá. Kiváló püspöke, Báthori Miklós, már itáliai tanulmányai alatt megismerkedett a reneszánsz szépségeivel.

A váci tudós légkör Mátyást is idevonzotta, többször fordult meg a városban, meglátogatva szeretett főpapját.

Igy 1462-ben itt tárgyalta Griskával, aki meghódolt neki.

Ujabb jelentős esemény színhelye volt Vác, amikor 1485-ben Mátyás király ide hívta össze az országgyűlést, melyen biztosítani kívánta fiának Corvin Jánosnak a trónt.

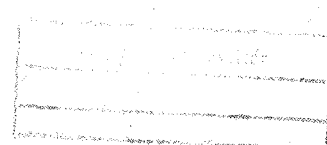
A reneszánsz évtizedei maradandót alkottak a város történetében és fejlődésében.

Báthori Miklós ujjaépítette a székesegyházat, a könyvtár ékesen tanúskodik a Mátyás király korabeli építkezések váci eredményeiről.

A reneszánsz virágzása mindössze 1506-ig tartott, a püspök haláláig. Báthori elhunytával a gazda nélkül maradt város megállt fejlődésében, amihez még az is hozzájárult, hogy az ország belpolitikai viszonyai is egyre romlottak.

A Jagellók alatt hanyatlásnak indult az ország és e folyamat tragikus hirtelenségű befejezését mohács jelentette.

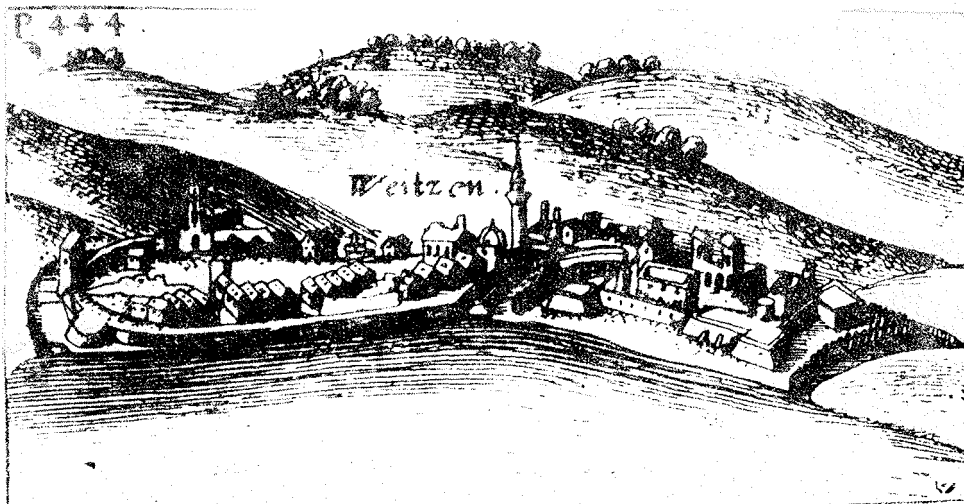
Bár az egykoru feljegyzésekből igen sokat tudunk a város eddigi és folyamatos életéről, fejlődéséről, építkezéseiről, utcák és terek kialakulásáról, de eddig egyetlen írásban sem lehet fellelni az utcák elnevezését.

Pedig utcák már vannak, tereken már kereskednek, és még mindig nem lelhetők fel, hogyan igazodtak el a különböző lakások, házak között.

A török megszállás előtti XVI. századi Vác történetét az adatok hiánya miatt nem eléggé ismerjük. Vácot 1544-ben szállta meg a török. A kereszt helyébe kitűzték a félholdat, a kapukra török címerket véstek, a templomokat mecsetekké, fürdőkké alakították át.

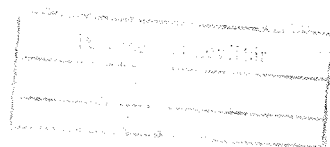
Alig néhány év leforgása alatt tökéletes keleti jellegű várost varázsoltak Báthori pompás reneszánsz Vácának helyére.

A török Vác XVII. századi ábrázolása

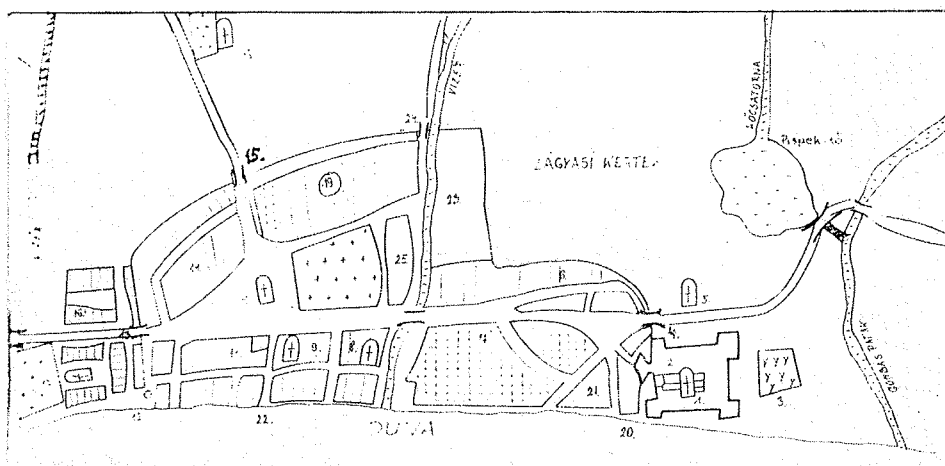
A hajdani pompából majdnem semmi sem maradt meg, a török csak rombolt - a vízvezetéken kívül - semmit sem épített.

Sajnos nincs a középkori Vácról egyetlen összeírásunk sem. Az 1546-ból származó első török összeírást nem használhatjuk fel a Mohács előtti

helyzet rekonstrukciójára, mivel a török előtt számos polgár elmenekült. Helyükre mohamedánok és görögkeletiek költöztek, akiket viszont az összeírás nem említ.

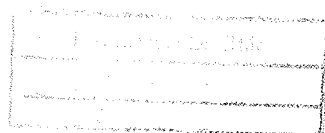
Mégis egy törökkori összeírásból kell kiindulni. Az 1570-ben készült összeírás már foglalkozik a város területi felosztásával.

6. kép. Vác a török korban: 1. Nagyboldogasszony székesegyház, 1544-től Szultán Szulejmán dzsámi; 2. A vár; 3. A török temető; 4. A pesti kapu; 5. Szent Margit templom és a külváros; 6. Kászim bej mecset és mahalle; 7. Nagy utca mahalle; 8. Szent Jakab templom és kolostor; 9. Szent Domonkos templom és kolostor, 1570-ben Hasszán vajda mecset és mahalle; 10. Szent Mihály templom és temető, 1626-tól Murtéza pasa dzsámi, vagy janicsár dzsámi; 11. Török fürdő; 12. Hegyes torony; 13. A bécsi kapu; 14. Kis utca mahalle; 15. Hatvani kapu; 16. Lőkös utca mahalle, később Tabán; 17. Szent Lék templom, kórház és temető, 1610-től református templom; 18. Szent Péter templom és temető; 19. Sáros utca mahalle; 20. Martalóc mahalle; 21. Zsidó utca mahalle; 22. A rév kapu; 23. Kosdi utca mahalle; 24. A kosdi kapu; 25. A városi mézárszékek

Általában utcákhoz kapcsolódó városrészek /törökök/ mahallék/ szerint haladt.

Ezek közül adott a vár, a piac és a Nagy utca /a mai Köztársaság út/, a Martalóc, a Kászim bej, és a Hasszán vojvoda mahallékat a magyar város helyére kell tennünk; részben, mert szomszédként említik a várat jelentő parkányt, részben, mert nagyon sok ház régen a papok, azaz a káptalan birtokában volt, részben a szomszédság alapján.

Ez utóbbi, ad a többi utca helyhez kötéséhez is támpontot.

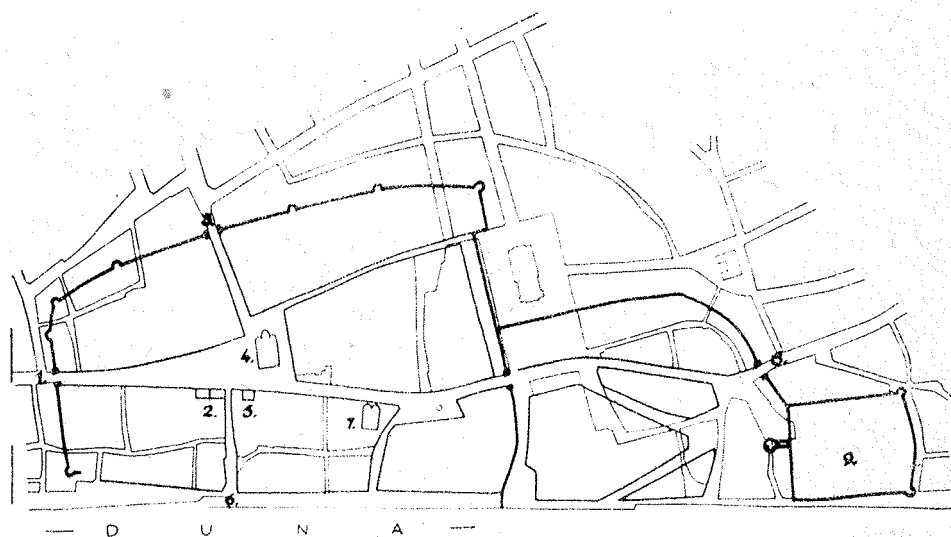
A német és a magyar város határán húzódtott a Zsidó utca, a mai Fürdő és Katona János utcák táján és így , majdnem egybe esett a XVIII. századi Zsidó utcával. 17./

A Nagy utca észak felé a városhalon túl is folyta-, tódott a középkori Szentlélek-ispotályhoz, amely kb. ... a mai Mátyás utca torkolatánál állott. 18./

A Kis utca, a Szarvas-köz -, Cházár András utca táján a városhalon, belül volt.

A Sáros utca kb. a mai Széchenyi utca helyén haladhatott, míg a Kosdi utca ettől délre, délkeleti irányba húzódtott.

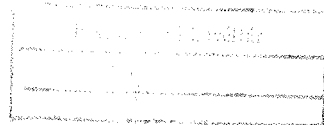
A török foglalás utáni építkezéseknél e két utóbbi utcát folytatták a városhalon kívül, valamint egy új utcát telepítettek teljes egészében a falakon kívül: a Lökös utcát.

1. Bécsi kapu. 2. Török mecset és fürdő. 3. Hatvani kapu. 4. Szent Mihály templom.
5. Török mecset. 6. Rév kapu. 7. Szent Jakab templom. 8. Pesti kapu. 9. Vár

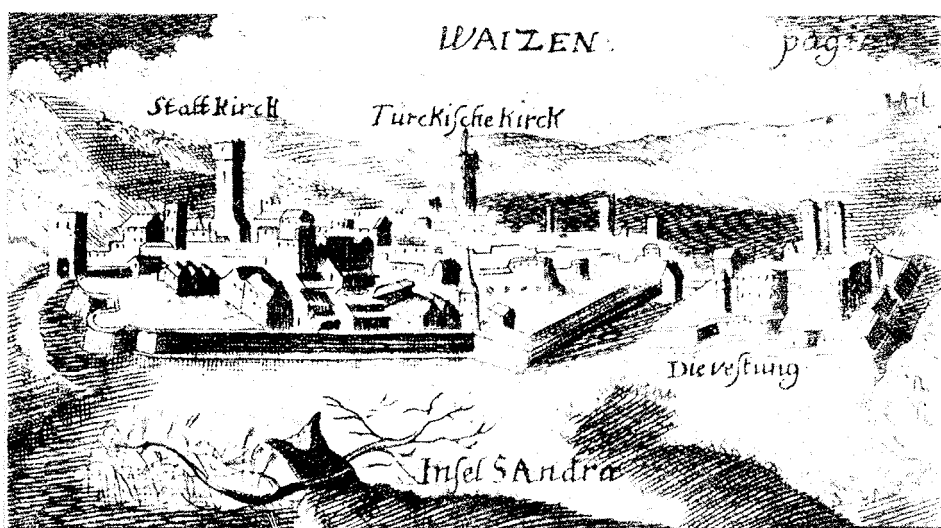
Vác térképe a török időkben / a mai utcahálózatra vetítve

Mohács előtt egyedül észak felé a Nagy utca vonalában volt Vácnak falakon kívüli külvárosa.

Tehát ebből az összeírásból tudhattuk meg, hogy az akkori Vácnak az alábbi utcáit jegyezték fel: Zsidó utca, Nagy utca, Kis utca, Sáros utca, Kosdi utca, Lökös utca, valamint a Martalóc utca.

Vác település szerkezete a török uralom alatt nem változott. A középkorban kiépült hármastagoltságát - a vár, a magyar és német város, - változatlanul megőrizte.

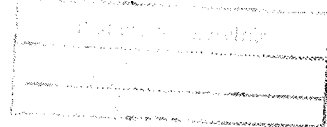

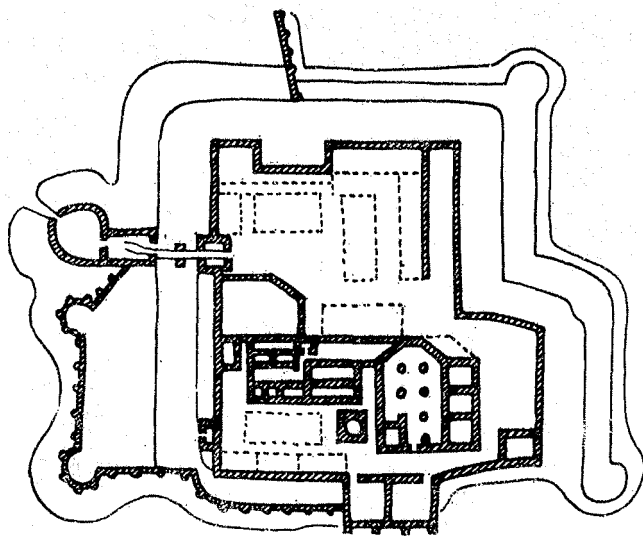
Vác látképe a XVII.sz.végén /ismeretlen német metsző munkája

A vár területén, amint azt már korábban ismertettem, a mai Géza király téren és a teret körülvevő épületek területén négyszög alakban épült a XVI.században a Boldogasszony székesegyház, a püspöki palota és a káptalan székhelye /feltehetően gazdasági épületeivel/ helyzkedett el, és az 1570 körüli összeírás a vár területén 36 házingatlant sorolt fel. A várat a magyar várostól vizesárok választotta el.

Evlia Cselebi, török utazó, aki 1663-ban járt Vácott és leírta Vác várát és földjét, így nyilatkozott:

"... a Duna folyó partján négyszög alakú, egészen sötét palánkfal kerítésű, négy részletből álló erős vár. Kettős palánkfalán kocsik is járhatnak." 19./

A váci vár alaprajza a török idők
végén

A vártól északra, a korábbi magyar és német város, egyutcás település képét mutatta.

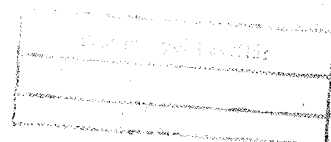
Az 1570-es török házösszeírás Vác 374 összeírt ingatlanát 11 városnegyedbe /mahallé/ sorolta.

A török városszemlélet nem a tereket és az utcákat, hanem az ezek által körülzárt városnegyedeket vette figyelembe.

A vár volt az első mahallé, a megmaradt tízből 4 mahallé esett a magyar városrészben.

A város központi útvonala a Nagy utca mahalle / a mai Mártírok útja/ a Martalóc mahalle, / a mai Timár utca/ a Zsidó utca mahalle/ a mai Galamb utca/ valamint a Kaszim bej mecset mahalle / a mai Múzeum utca.

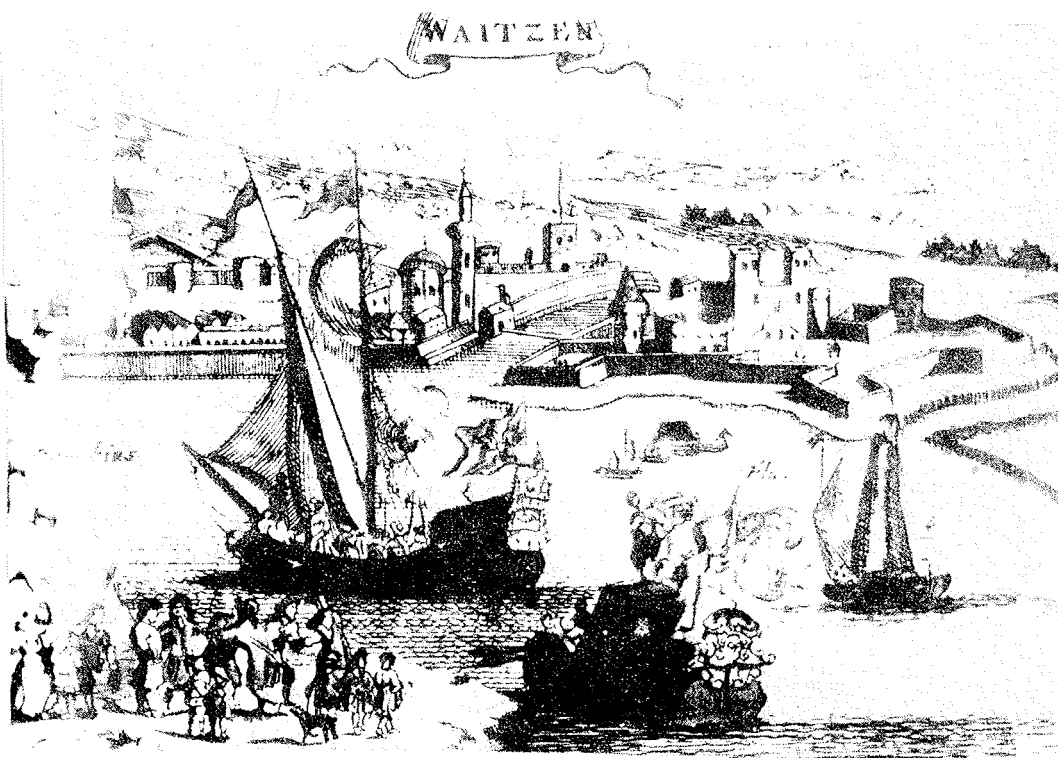
Az idézett török összeírásból azt is megtudhatjuk, hogy az egykori Pesti kapu előtt / a mai Attila utca vonalában/ konyhakertek, a mai Petőfi utca vonalában pedig, a Szent Margit templom körül, a Püspök malma/valószínűleg vízihámoz/, a Püspök tó és a zsilipek körül már korábban is kis kerítetlen

külváros, alakult ki, mely a török uralom alatt elpusztult.

A magyar várost a mai Csokonai utca és a Konstantin tér vonalában egy árok választotta el a volt német várostól.

20./

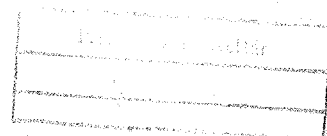

Vác látképe a XVII.század végén /ism.metszet/

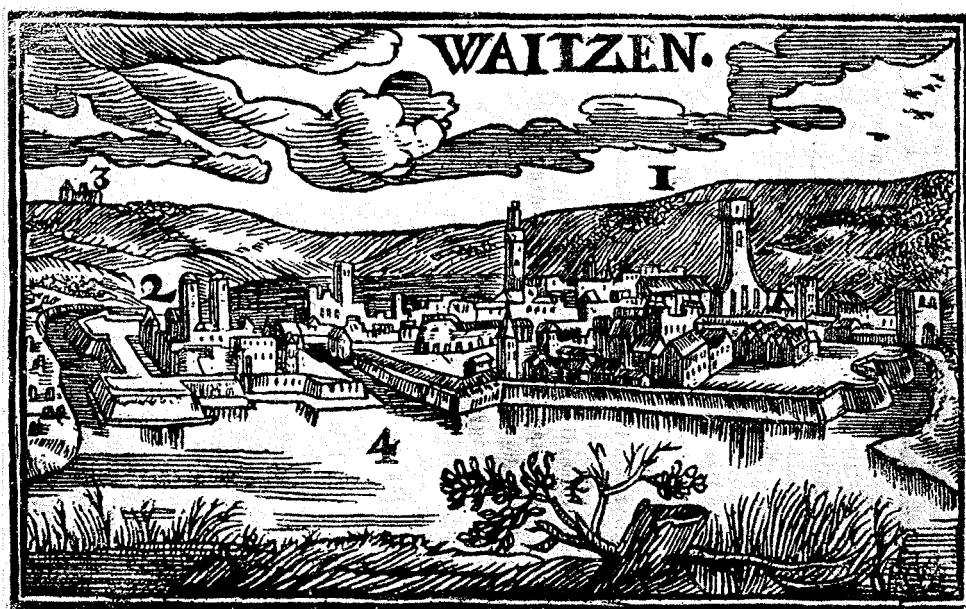
A német város, az említett házösszeírásban a következő hat városnegyedre oszlott:

A magyar városbeli Nagy utca folytatása, a központba az egykori Piac térre/ a mai Március 15.-e tér/ vezetett.

A Piac mahalle a város központja, ettől a Duna irányába a Hasszán vojvoda mecset mahalle / a mai Tabán utca környékén, /majd a mai Köztársaság úttól keletre fordulva a Kis utca mahalle/ a mai Szarvas-köz/ a Sáros utca mahalle / a mai Széchenyi utca, / a Kosdi utca mahalle/ a mai Kossuth utca/, valamint a Lökös utca mahalle/ a mai Élmunkás utca/ volt.

Evlija Cselebi leírásából azt is megtudhatjuk, hogy a német várost tömés fal vette körül, ezt a falat csak a kőből épült bástyák és kapuk szakították meg.

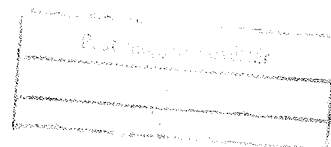
Váci látkép a Duna felől /ism.metsző/

A "BÉCSI kapu", a mai Köztársaság u 32-34 sz.házai között ,

a "Sáros, vagy HATVANI kapu" - a mai Széchenyi utca 11.sz.ház pincéjében tárták fel romjait,

Az 1680.évi katonai térképen a mai Kossuth utca és Attila utca találkozásánál is kapu bejelölést találunk, ez volt az u.n. "KOSDI kapu". Délen a város kijaratánál az u.n. "PESTI kapu"-t találjuk, míg a Dunától nem messze, a mai Köztársaság út felé, a máig meglévő Hegyes bástya, a német város ÉNY-i sarok bástyája volt.

Cselebi az 1663-évi leírásában még egy "RÉV kapu"-t is említ, ami a mai Rév-köz dunai torkolatában lehetett.

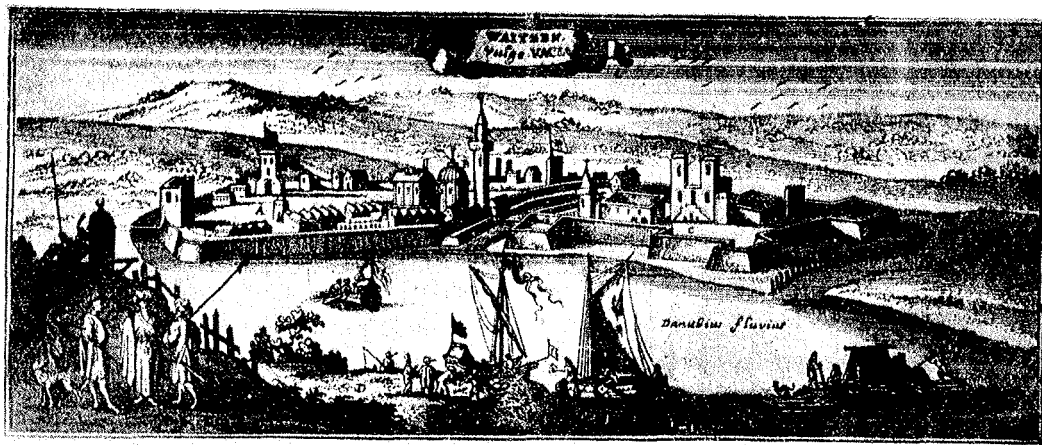

Tehát a várfallal körül vett várost a különböző irányba kivezető utak lezárásaként kapuval látták el, melyet éjszakára bezártak, biztosítva a polgárság nyugalma mindenféle külső támadás ellen.

Ebből, a kapuk bezárásából maradhatott fenn az utókor számára a feltehető Sáros utca végében lévő kapu elnevezése "Záros utca", mivel a kaput éjszakára bezárták.

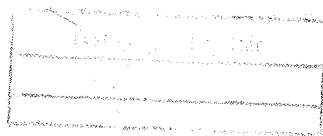
Mint a fentiekből látjuk a váci utcanevek először a történelem során a török összeírásokban válnak ismertté. Ezekből az összeírásokból azt is megtudtuk, hogy a Tabánban magyar ráják laktak, 1610 körül alakult ki a református magyarok külvárosa, melyet később kezdtek csak Tabán néven emlegetni.

21./

Vác a török kiűzése idején /J. Peeters rajza/

Az ezekben az időkben keletkezett írásos dokumentumokból azt is megtudhatjuk, hogy a város a török uralom alatt nem épült, nem szépült. Bár a török uralom alatt a város kereskedelmi élete is nagy változásokon ment keresztül. A harcosokkal együtt szőnyegszövők, szattyán készítőik telepedtek le a városban. A törökök által épített több minaretből egyetlen egy sem maradt meg.

A török uralom alatt városunk hússzor cserélt gazdát. Valamennyi esetben a harcok nyomán a felépült város romhalmazzá vált. Állandó és folyamatos újjáépítés folyt a városban.

22./

Bár 1684-ben Károly lotharingiai herceg csapatai visszafoglalták a várost a töröktől, de megtartani nem tudták. Ebben az évben nevezték ki Bottyán János császári ezredes a váci vár kapitányává.

A, másfélszáz éves török uralom alól 1686. szeptember 2.-án szabadult fel véglegesen a város.

A bevonuló katonákat siralmas kép fogadta.

Az egykori irások arról számolnak be, hogy Sátán Ibrahim budai pasa az erősebb császári seregek közeledésére Vácot kiürítette, felgyújtatta, a vár falait leromboltatta, ilyen módon került a felszabadító csapatok birtokába.

23./

A harcok elmúltával a város élete lassan visszatért a régi kerékvágásba.

A harcok után a német, spanyol, olasz katonák közül számosan letelepedtek városunkban, ennek ellenére is, a város lakosságának a száma csak nehezen gyarapodott, mert a törökökkel együtt elhagyták a romhalmazzá vált várost a kálvinista magyarok is, félve a győztes seregeket követő jezsuiták bosszújától.

A püspököt helyettesítő, Berkes András nagyprépost arról számolt be, hogy "...a városban ha húszan maradtak, azok is inkább szlovákok, nagy félelemben és szegénységben..."

24./

Csak 1712-ben engedi meg Kollonich Zsigmond püspök, hogy a református családok, a város akkori határán túl, pár száz méterre a BÉCSI-kaputól, letelepedhessenek.

VÁC OSTROMÁNAK ÁBRÁZOLÁSA
/ 1597. ismeretlen német metsző
munkája. XVI. sz. /

1734-ben a várost körülvevő árkokat behányatta és a kapukat elhordatta. 26./
Az ekkor megindult püspöki házhely osztással egyre inkább nagyobbodni, városiasodni kezdett településünk. Az építkezések alatt a betelepedések állandóan folytak. A települési forma alig változott a török idők-höz képest, a város a Tabántól - a Várig, az egyetlen Fő út mellett kialakult utcával szoros település volt. A vár romokban hevert.

Vác arculatának jelentős formálói voltak azok a német polgárok, akik a XVIII. század elején már szőlőbirtokkal is rendelkeztek. Ekkor ment végbe az a folyamat, amely az eredetileg magyar lakosságú váraljai központot felbontotta és a mai város centrumba vezette, míg az eddigi német városközpont a váralját és a közvetlen környékét vette birtokba. A Burgundia, Luxemburg utcanévek az egykori váromenti németiség jelenlétét bizonyítják, megnevezve az újabb telepesek eredeti honát.

A mai alsóvárosban tehát német, a mai középvárosban és Kis, Vácon magyar többségű lakosság élt.

A XVII. század utolsó évtizedeiben a német bevándorlás, részben a népesség visszaszivárgása, illetve a környékről való újabb beáramlás következtében a lakosság lélekszáma megnőtt.

A XVIII. század elején ez a folyamat megállt, majd a század közepétáján újra megerősödött.

A század 70-es éveiben városunknak már nyolc ezer lakosa van. Ekkor jött létre az új német-város, az egykori vár alatt, a mai alsóvárosban.

A XVIII. század közepén e város Püspök Vác, Káptalan Vác megosztást kapta, ez elnevezést főleg az akkori adórendszernek köszönhetette.

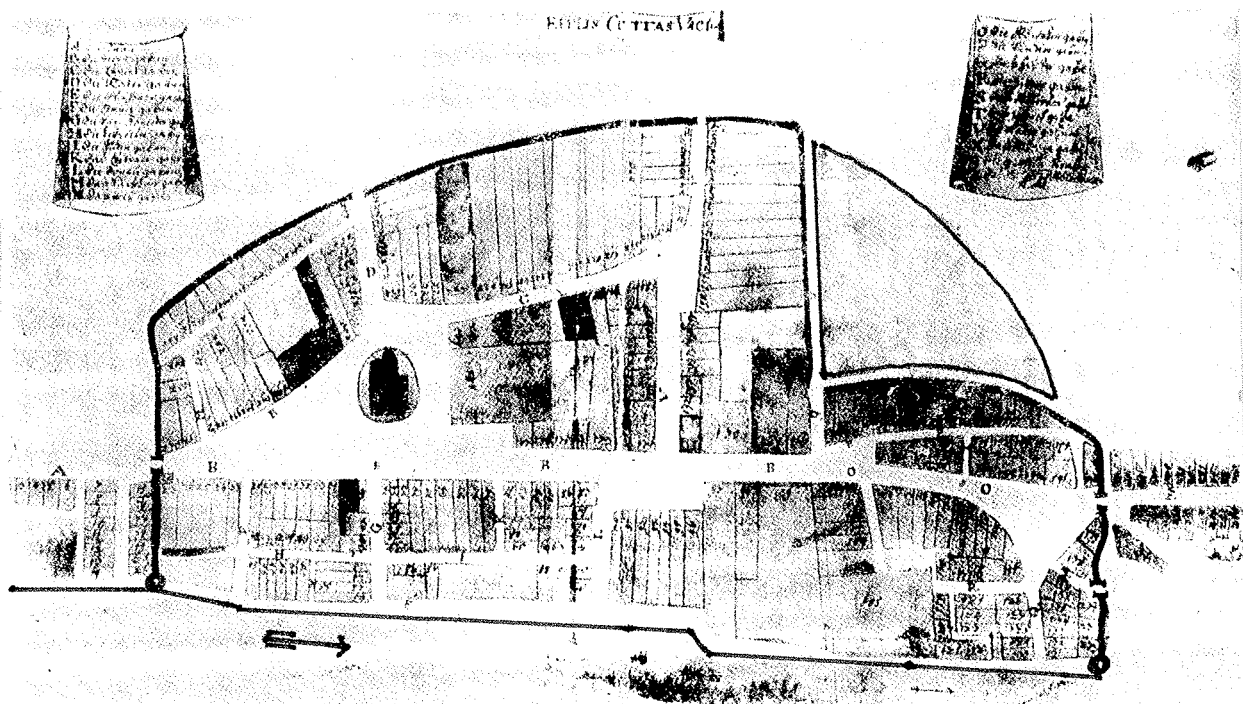
Erről a kettéosztásról 1742-ben hallunk először.

A város erős fejlődése és gazdagodása egyre erősebb lesz. Egyre több lesz a városrendezés, az, építkezések során átrendeződésre került városrészek.

A mai Március 15.-e téren kívül az alsóvárosi mai Galamb utcában uradalmi épületeket emeltek, amely később az új püspöki palota alapjául szolgált. 1759-ben lezárult ez a város rendezési építkezések első időszaka. Erre volt jellemző, hogy a mai Március 15.-e téren alakult ki egy új belvárosi központ.

Az új városrendezési építkezések az új székesegyház építésével kezdődött meg.

Eszterházy Károly püspök-földesúr a mai Március 15.-e téren álló Szt.Mihály templomot 1762-ben leromboltatta és a Konstantin téren az új székesegyház építését megindította.

Vác térképe

A megkezdett munkát, a püspök távozása után, utóda Migazzi Kristóf bíboros püspök folytatta. Migazzi ennek során a mai Konstantin téren, az egykori mocsaras terület helyén kívánta felépíteni az új épület együttest.

Lehordatta a várfalakat és betömette az árkokat, kiköveztette és befásítottatta az utcákat, és a közlekedést gátló régi városkapukat lebontatta, kibővítette a tereket, szabályozta és szépítette az egész várost, melynek Dunamenti részét kőfállal erősítette meg, hidakkal díszítettette úgy, hogy a város teljesen új alakot öltött. 27./

Jeszenovszki János: Vác látképe. Lavírozott tusrajz / 1770. Vak Bottyán Múzeum /

Az újabb városrendezési építkezések során 1784-ig a mai Március 15.-e tér központi belvárosi jellegét a mai Szentháromság tér és a mai Konstantin tér együttesébe kapcsolták bele.

Igy alakult ki az egységes építészeti, elgondolásokkal kivitelezett belvárosi központ.

A belvárosba, vezető utcák építését rendeletekkel szabályozták.

Az első ilyen rendeletet 1764-ben adták ki, az utcák egyenesvonalú építésére, vízelvezető árkok létesítésére, a gyalogjárók és úttestek feltöltésére, valamint az utcai eperfa-sorok ültetésére nagyobb méretekben ekkor került sor.

Ebben az időben, Mária Terézia királynő látogatására való készülődés városrendészeti munkálatai idején a környező dombokról folyó két apró patak csatornázására is sorkerült.

Ezek a csatornák ekkor még nyílt árkok voltak, és két helyen kőhidak ivelték át.

1770 után a nagyváci utcák elérték a külső kertek vonalát, ezért az uradalom a külső kerteket is el kezdte felparcellázni. Ilyen módon jöttek létre az alsóvárosi Luxemburg, Burgundia, vagy a kisváci Krakkó városnegyedek.

Ettől északra a kisváci temető mellejti Krakkó nevű negyedtől kiinduló út mellett az u.n. Vörös Kereszt-nél, az úttól keletre a szőlők és vetések között még 1773-ban látható templom rom volt. Valószínű, hogy erről a templomról kapta ez a terület a Szent Mihály dülő elnevezést, amely még ma is él a terület megnevezésénél.

Itt Kisvác felett a kenderföldek és a külső kertek között folyó Buki pataknál épült kőhid, majd a verőcei út mellett a Kőhid-csárda. A Duna mellett pedig a kőhidi malom, és az uradalmi pisztrángos tó voltak találhatóak.

Az 1777.-évi térképen az alábbi neveket találjuk: "Török sáncok" - Nyulas, Gombás, Kútvölgy, Pincevölgy, Sejce, Spinyér, Szent Mihály út.

Ezek ugyan nem tartoznak az u.n. váci utcák és terrek közé, de azért tartottam szükségesnek ezek felsorolását, mivel a későbbi és a mai utcanevek kialakulásakor, ha nem ismerjük ezeket az elnevezéseket, nem tudhatjuk és ismerhetjük történelmi háttérüket sem.

Az 1813-ban készített térképen a fentiekén kívül még ilyen neveket találunk:

Gronár, Patakfő, Zsobrák, Középszál, Bácska és Törökhegy .

1818.november 7.-én a Püspökváci tanács új vámsorompók felállítását és a külső határba vezető utak elzárását határozta el. Ez a vámhatár a mezőváros belső lakott részét a külső területektől választotta el.

A vámsorompókon belül a lakott terület az 1831 és 1845 évi utcarendszabály szerint négy fertályra volt osztva.

Az utcák és házszámok szerinti beosztásban a felső fertály a kisváci rész egészen a felső vámsorompóig, az alsó fertály a Nagy utca /a mai Köztársaság út/ két oldala az új püspöki palotáig és a Dunáig, a második fertály pedig a Nagy utca /a mai Köztársaság utca és Mártírok útja/ és a Kosdi utca vámsorompóig terjedt.

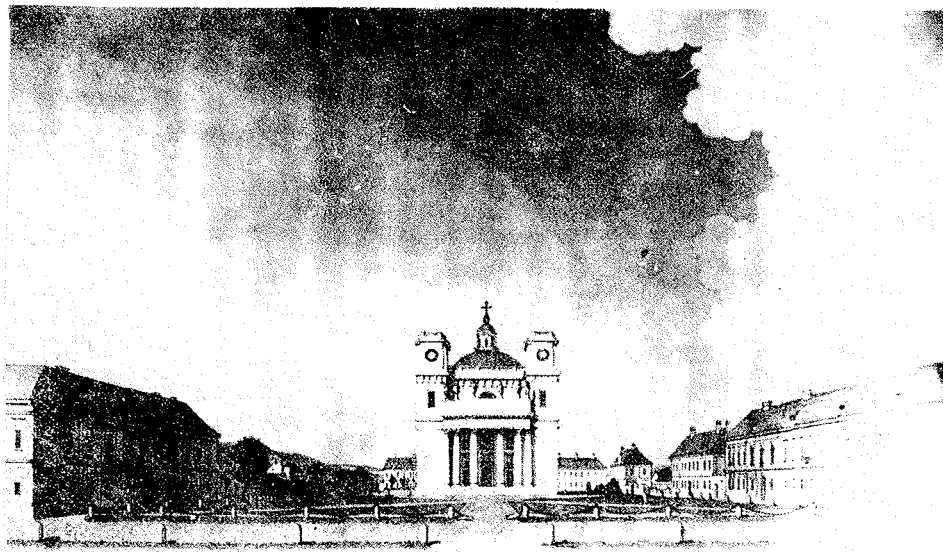
Végül az alsófertály a Gombás patak hidja, és az új püspöki palota közötti részeket érintette. 28./

Amíg a XVIII.századi város fellendülését egyházi és világi műemlékei, a következő száz esztendőben ezek hiánya, kifejezi a város fejlődésének lelassulását, mondhatjuk stagnálását.

A városfejlesztés lendülete megállt. Bár Vác a XIX. század végére a Dunakanyar festői kisvárosává változott, de ebben a festőiességben az elhanyagolt barokk házak, a gyéren burkolt utcák, a felszíni vízelvezetés voltak az elsődlegesek.

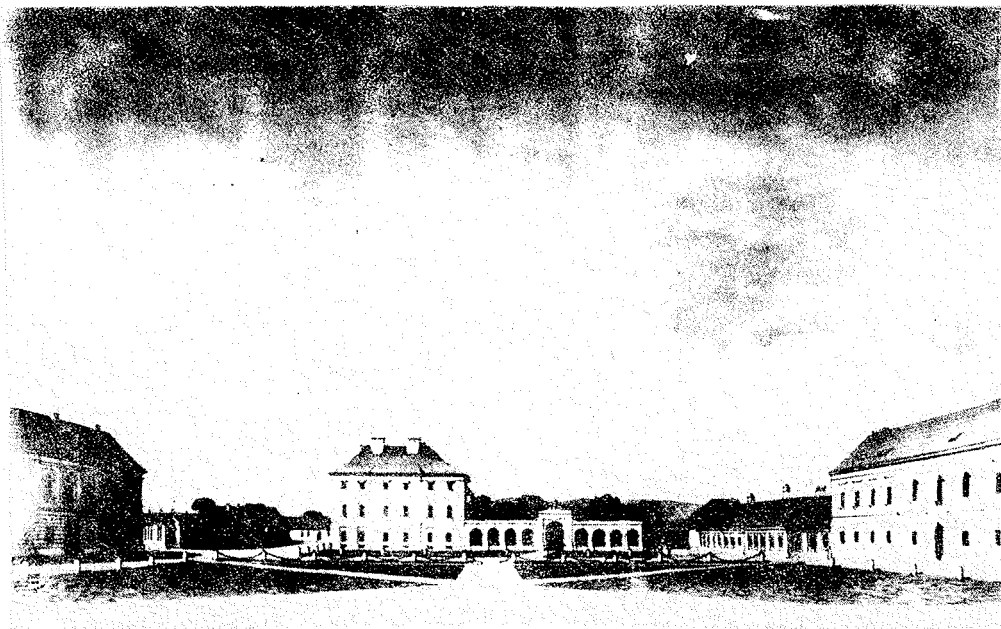
A XVIII.század 70-es éveiben megindult nagyfokú városrendezést, a mai városközpont barokk építészetét Migazzi püspök alakította ki.

Elődeinek, a két Althán püspök, munkáját folytatva hatalmas munkába kezdett, hogy a várost a püspökség méltó otthonává, a korabeli városrendezési tapasztalatokat felhasználva pedig, európai értelemben vett várossá tegye.

A váci székesegyház /J.Walther rajza 1859/

Ennek érdekében az egyházmegyei szolgáltatások jelentékeny részét költötte a város megújítására.

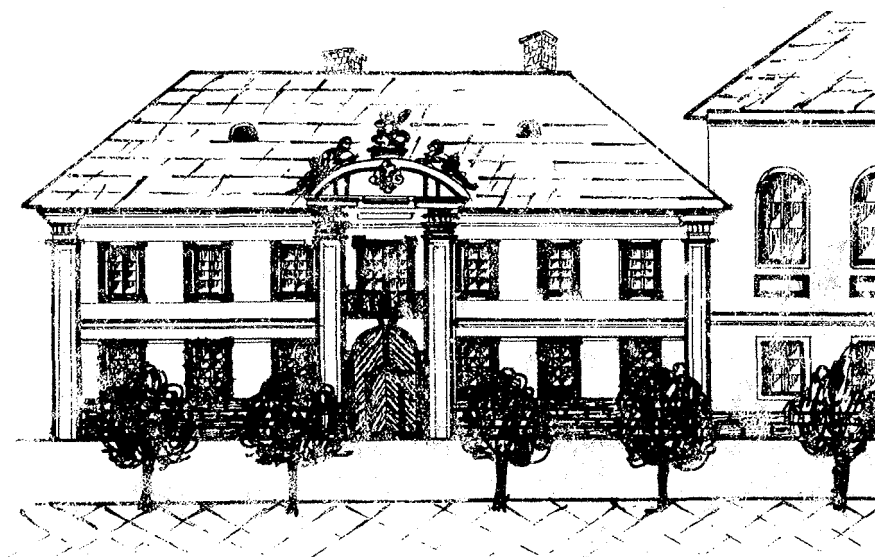

A püspöki palota látképe /J.Walter rajza 1859./

Az 1760 - 1785 közötti negyed század a nagy építkezések időszaka.

A püspök, akinek jóvoltából született meg e barokk stílusú város, a királynő látogatása után sem szűnt meg a városért tevékenykedni.

Természetes, hogy ebben a munkában igen nagy részt vállalt a város polgársága is.

Váci barokk épület.

Sajnálatos viszont az a tény, hogy Migazzi lemondása után, az Ő idejében már megszokott városszépítés, építés, rendezés teljesen abbamaradt, a továbbiakban a város csak lassú ütemben - s nem olyan látványosan, mint az építkezési korszakban - fejlődött.

Azt mondhatjuk, hogy a Dunára kitárulkozó külső városképet, ugyan úgy, mint hangulatos utcáin és terein feltáruló belső városképét, még ma is a barokk építészeti emlékek határozzák meg.

A város alsó- és felsővárosrészeket összekötő főútvonala, még a középkori eredetű útvonal barokk terein halad át és az utcáinak két oldalán álló emlékek is hasonló stílusban épültek.

Elsősorban áll ez a legjelentősebb két központra: a Március 15.-e térre, és a Konstantin térre.

A város e kettős magja ekkor alakult ki s nemcsak egyedi műemlékei, maguk a terek keletkezései is társadalomtörténeti indítékokra vezethetők vissza.

A mai Március 15.-e tér

Mint arról már korábban szóltunk, a Március 15.-e tér a város világi központja volt már a középkorban is, amikor a püspöki székesegyház a várban, a mai Géza király téren emelkedett.

A tér mai szokatlan háromszögű alakját, mely délen még egy melléktérrel is bővül a főútvonalak találkozására és az egykor itt állott Szent Mihály templom lebontása nyomán kapta. A tér jellemzője a zajló élet, melyet az igazgatási és kereskedelmi központ, az utak találkozási koncentrált egykor ide a térre.

Az észak-déli főútvonalba itt csatlakozott a révhez vezető út, illetve a mai Széchenyi utca kelet-nyugati melléktengelye.

Egészen más jellegű a Konstantin tér, melyet egy egyházi központot építő akarat hozott létre a középkori magyar és német város határát alkotó árok és palánk, valamint a mellettük megbúvó kis házak helyére.

A mai Konstantin tér

Maga a Konstantin tér rideg, hideg és ünnepélyes, mint az egyházi központok általában, de az idevezető utak, utcák itt is bekapcsolják a Dunát és a hegyeket, és a szerény házakból alakított barokk térfalai, kiemelik és aláhúzzák a fő motívumot, a székesegyházat.

Méltán írja e térről Granasztói Pál, hogy a legszebb magyar belső városképek egyike, mely vetekszik sok más város hasonló jellegű tereivel.

E két ismertetett tér között, mintegy összekötő tér, húzódott meg a mai Szentháromság térnek nevezett térkompozíció, melynek központi helyet elfoglaló szoborcsoportha disziti a teret, melyről a nevét is kapta e tér.

Az itt található barokk stílusú remekben megkomponált szoborcsoporthat 1750 - 55 között Dunaizsák Lőrinc szobrászművész alkotta.

29./

A XVIII. század közepére Vác városiasodása kettős arculatot mutatott.

Kisipari és kereskedelmi vonzókörét a püspöki betelepítések és támogatások emelték a kisebb szabad királyi városi színvonalra, belvárosának városias jellegét pedig a püspöki és a káptalani - külső jövedelmekből eredő - építkezések jelentették.

E barokk Vác fejlődésének magakadása egybeesik a kapitalizmus születésével, ekkor látszott meg igazán a város lemaradása.

A kevés megművelhető földterülettel rendelkező Vácon, a csekély földjéből magát és családját eltartani nem tudó lakos keresett az iparban megélhetést. Ezek természetesen elsősorban a föld-, és főként a szőlőművelés mellett mezőgazdasági jellegű iparosokká - többnyire kontárokká váltak.

A kapitalista viszonyok kibontakozásának legdinamikusabb szakaszában a népesség jelentős létszámemelkedése jelentette a gazdasági növekedés egyik előfeltételét és következményét.

A reformkor végén, 1846-ban már 13,110 lakosa volt a városnak. Azt mondhatjuk, hogy a török kiűzése után eltelt másfél évszázad alatt befejeződött a város ujjaépítése, melyet ha nem is mondhatunk töretlennek, de nagyszabású volt.

Nagy történelmi jelentőséggel bírt a város életében az tény, hogy 1846. július 15.-én befutott az első vonatszerelvény a váci pályaudvarra.

A pályaudvart a Sáros utca végében lebontott HATVANI kapu helyére építették, mintegy lezárva az utcát, zsákutcát hozva létre.

A befutó szerelvényen a nádor családján kívül, érkezett Kossuth Lajos és Széchenyi István is.

A beérkező szerelvényt ünnepélyesen fogadták.

Dörögtek a mozsarak, zúgott az éljenzés, a vezetőség éppen üdvözölni akarta a magas vendégeket, amikor megkondultak a város harangjai. A félrevert harangok tüzoltásra hívták a lakosságot, lángokban állt a Tabán nevű városrész.

30./

Az említett vasútvonal megépítése úgy húzódott a város akkori peremén, hogy mintegy bezárta a történelmi városrészt a Duna és a vasútvonal közé, levágva ezzel a városról a hozzátartozó külső területeket.

Igy a város nem terjeszkedhetett más irányban, csak a Duna vonalával párhuzamosan. Ez az oka, hogy Vácnak hosszú, keskeny szalag az alakja, bár újabban az Alföld és a hegy felé is szélesedik, terébélyesedik a város.

Az 1848-as pozsonyi törvények megadták az ország polgári átalakulásának kereteit. Az így kibontakozó fejlődés magától értetődően vetette fel az igényeket a legkülönbözőbb feudális maradványok felszámolására. A feudalizmus felszámolásának és a polgári átalakulás véghezvitelének szándéka azonban kiterjedt az ország szinte minden életmeg-

nyilvánulására. Vác iker-városa számára ilyen kérdés volt az 1743-óta fennálló megosztottság a püspöki és káptalani városrész között. Az egyesítés gondolata érthetően, vetődött fel tehát már a forradalom első heteiben.

Az akkori viták azonban nem vezettek eredményre és azt találjuk az egykori feljegyzésekben, hogy a két városrész megőrizte különállását.

A két városrész egyesítése végül is csak 1859-ben ment végbe, az egyesítést jóváhagyó 2922/1859.sz. megyehatósági rendelettel.

A kiegyezést követően meginduló kapitalista iparosítással párhuzamosan megindult a népesség szaporodása is. Vác népessége - az országos helyzethez hasonlóan - a dualizmus végére jelentősen megnőtt.

A népesség szaporodásával egyenes arányban nőtt a lakások száma, ezzel együtt a település bővítése, fejlődése. Új utcák, terek alakultak ki, egyre inkább a felmerülő problémák rá irányították a városi előljáróság figyelmét a belső városkép és település rendezetlenségére.

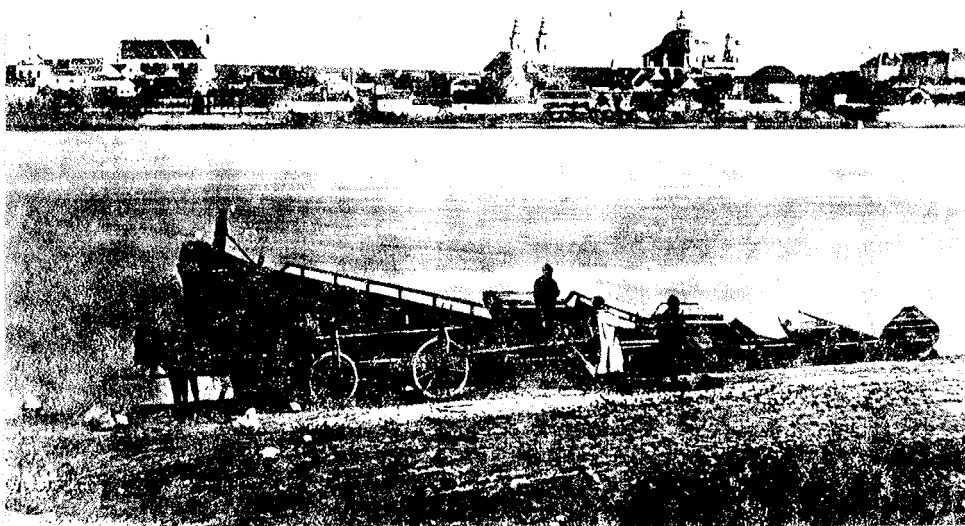

A volt Eszterházy utca/ma Bartók Béla utca/

Méginkább kiütközött és sürgetően követelte a beavatkozást a Tanácsköztársaság bukását követő ellenforradalmi rendszer uralomra jutásával megalakult új városi előljáróságtól.

Az 1920-as években már mintegy 19 ezer lakosú város gondjai nehezedtek a városi vezetésre.

Ezekben az években mutatkozó gondoskodásból csupán a város belső útjainak, utcáinak korszerűsítésére jutott anyagi erő.

Vác a Duna felől komppal és ladikokkal /XIX.sz.vége/

A Budapest - Szob az u.n. 2.sz főközlekedési út váci szakaszának kiépítésére csak 1931-ben határozta el magát a város, versenytárgyalás hirdetésével. 31./

Az 1920-ban végzett Kosdi út javítása inkább állagmegőrzési szempontoknak felelt meg.

1925 év végén az Árpád, a Hunyadi és Petőfi utcák kaptak kövezett járdákat. 32./

1928-ban kezdődött a Kör út, Hattyú utca és a Budapesti főút közötti szakaszának és a Zöldfa sornak a szabályozása.

Ez évben került sor az utcanevek rendezésére is, -

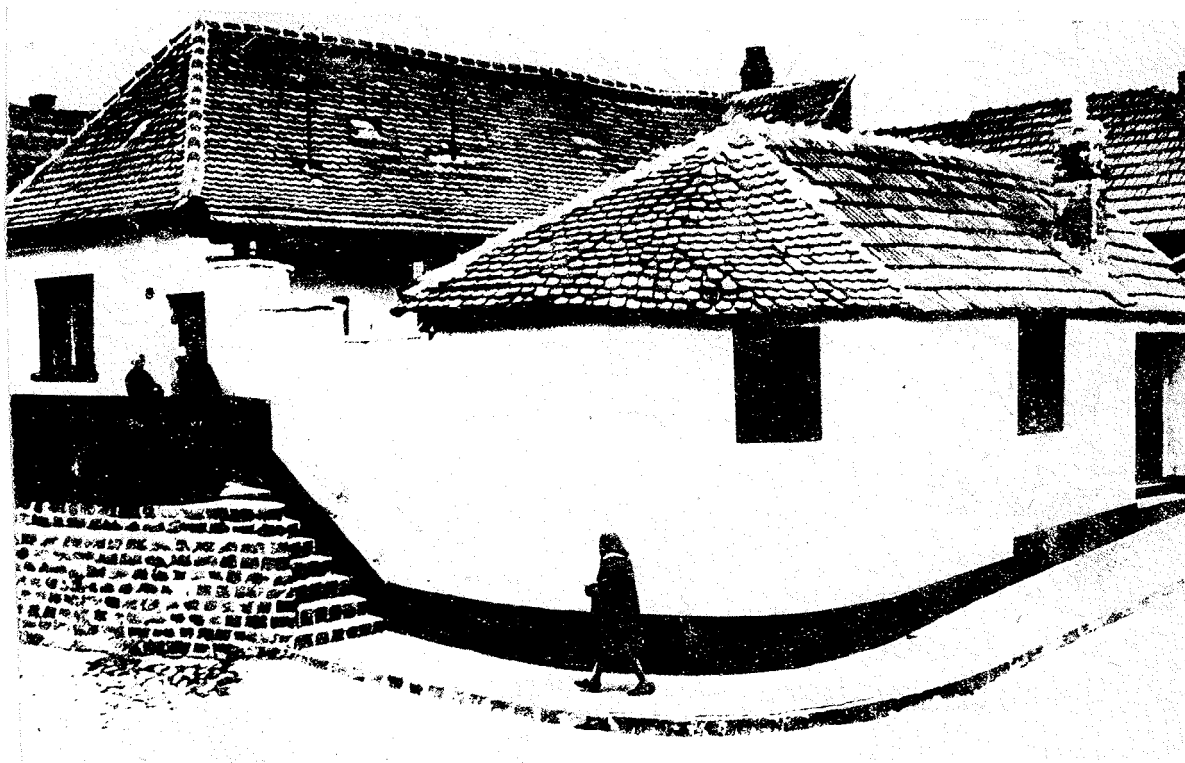

aránylag nem szélsőséges politikai tartalommal -
mintegy harminchárom utca kapott új, vagy megerő-
sített nevet, néhány utcának visszaállították az ,
eredeti történelmi hagyományokra alapozott nevét.
Ezt követően fogalmazódott meg a város vezetése
részéről, hogy a szabályozandó utcák szélességének
el kell érnie a 8 métert.

33./

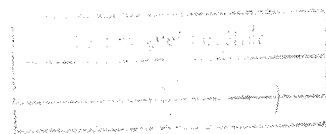
Csak 1930-ban került sor az utca és házszám táb-
lák elrendezésére.

34./

Molnár utca és a Horváth Mihály utca sarka

Bár Vácott a két világháború közötti időszakban
a városi úthálózat minőségi és mennyiségi érte-
lemben egyaránt jelentősebben fejlődött, de távol-
ról sem teremtette meg ebből a szempontból egy,
akár relative modernebb értelmű város körvonalait.

Vác 1836-ban, illetve 1840-ben rendezett tanácsú város lett és azt látjuk, hogy a Horthy-rendszer évtizedeiben - azaz száz év távlatában - sem változott semmi, ugyancsak rendezett tanácsú városként maradt meg.

A város, egyrészt pénzügyi meggondolásokból, de városfejlesztési célokból is telket adott el a törzs vagyonból, illetve nagyobb arányú parcellázásokba kezdett a huszas években.

Kisvác utcarészlete

Az első ilyen jelekkel a történelmi város település - a városon túli területtel való - bővítésével hivatalosan a huszas évek közepén találkozunk, amikor is a püspöki birtokból, a külső területekből ad el néhány négyszöglet a püspökség.

Ezt követően a város is nagyarányú parcellázást hajt végre, amikor is a volt vásártér területét, mintegy 2193, □-ötlet bocsát az egyéni építtetők rendelkezésére.

Ekkor történtek a város területére vonatkozó geológiai-, és telekfelmérések, majd újabb parcellázások.

Uthálózati tervek készültek, amelyekből csak kevés valósult meg, kiépült ugyan az új vásártér, néhány tér rendezésére, parkosítására történt intézkedés, de ez a felgyülemlett problémák igen kis hányadát érintette.

Tabáni utcarészlet

A II. világháború befejezését követő időben a város lakóinak száma rohamosan emelkedett a természetes szaporulat, ill. a faluról történő beköltözések révén.

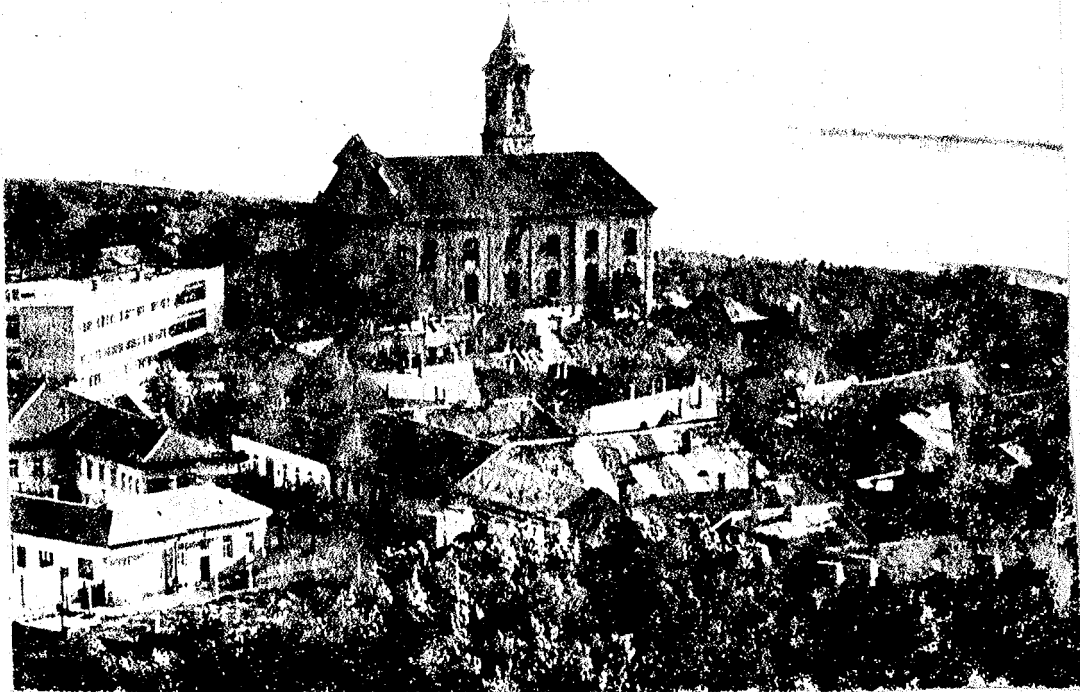
Amíg 1945-ben a lakosság száma alig haladja meg a 20 ezret, addig ez a szám 1949-ben 21 ezer, 1960-ban 24.721 fő, 1970-ben 30,226 lélek, 1972-ben 32,714, és 1980-ban elérte a 35 ezret.^{36./}

Ez a gyorsütemű fejlődés sok nehézséget okozott és feladatot rótt a város vezetésére a város fejlődését irányító munkában.

Ezek a feszültségek késztették a várost arra, hogy elkészítse a városrendezési tervet, mely szerint egy viszonylag magas beépítésű lakrész kialakítása vált szükségessé a Duna és a vasút közötti u.n. történelmi városrészben - a Vám utca és a Gombás patak vonalától északra eső területen.^{37./}

A lakosság számának növekedése szükségessé tette azt is, hogy a vasúton túli területen az u.n. Deákvár-i részen további területeket csatoljanak a belterülethez, természetesen elsősorban lakásépítések céljára.

A vasúttól a Duna felé eső városrészt, a műemlék jellegű történelmi belső városmag jellemzi, mely magába foglalja a Géza király teret, a Konstantin Szent-teret, a Szentháromság teret és a Március 15-e teret, e területeket összekötő Köztársaság utat és a rácsatlakozó mellékutcákat.

Géza király tér a ferencesek templomával

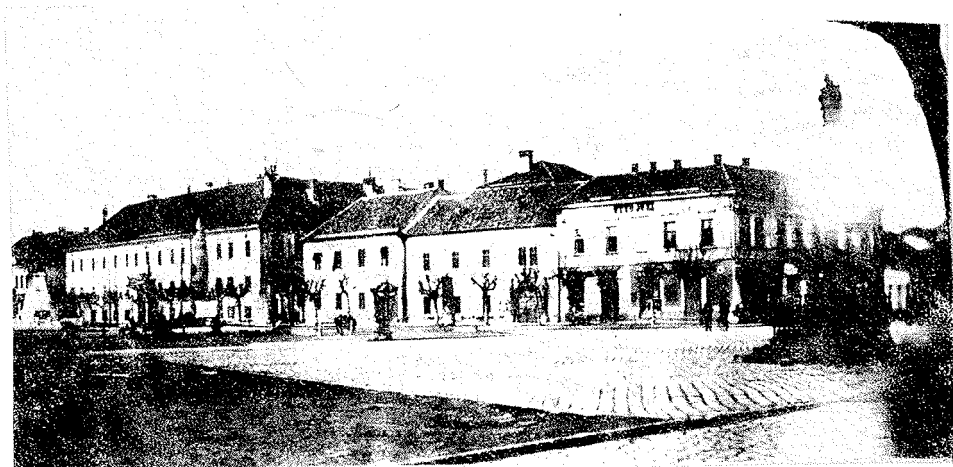
A városrendezési terv teljes szanálásra jelölte ki a Burgundia városrészt, a Rádi út - vasút - Gombás patak - 2 sz.főközlekedési út által határolt területet, valamint a városközpont Duna parti területét.

A vasúton túli terület két fő részre tagozódik, a Kosdi úttól nyugatra családi házas lakóövezet, attól keletre pedig a helyi ipar területe.

Bár e távlati fejlesztési, rendezési terv - melyet Vác Város Tanácsa 1958-ban hagyott jóvá - irányelvei jók voltak, az alapvető követelményeknek megfelelték, azonban nem számolt azzal a fejlődéssel,

mely az elkövetkezendő évtizedekben városunkban bekövetkezett.

Igy a rendezési terv egyes irányelvei felülvizsgálatra, illetve módosításra szorultak.

A főter az ujjaépítés előtt/1940-es évek vége/

Az 1945-ös évben a Budapest - Balassagyarmat főközlekedési út városi átkelési szakaszának nyomvonala a Mártírok útja- Március 15-tér -Köztársaság út - Dózsa György út - Felszabadulás utca volt,melynek burkolata a II.Világháború alatt nagymértékben megrongálódott.

38./

Ezen útvonal mellett a Lenin út - Széchenyi utca és Honvéd utca / mai Sebes Imre u/ közötti szakaszán volt lemezes kőburkolat.

Az utcák 60 %-a burkolatlan volt,a fennmaradó 40 % 40-50 éves fejkő vagy terméskő burkolatú volt.

Burkolt járda a felszabadulásig alig volt,csak néhány utca,mint pl. a Beloiannis /volt Görgei u/ a Széchenyi utca és a Lenin út kis szakasza volt bazalt betonjárdával ellátva, és a város belső műemlék magjában lévő terek és utcák,egyrésze volt kocka-kő burkolatú járdákkal kiépítve.

1947-től, a városrendezési elgondolás elveinek megfelelő, tervszerű út- és járdahálózat építés, illetve felújítás vette kezdetét.

Ekkor épült ki a Földvári-tér, az Árpád utca, a Rákóczi utca - Lenin út.

Az építés során kikerülő fejkő és kockakő anyagának felhasználásával épült meg az 1949-50-es években a Deákvári városrészben a két vasúti aluljárót összekötő Telep utca.

39./

Még ebben az évben, 1950-ben kezdődött el a Március 15.-e tér körforgalmat biztosító rendezése is.

Csokonai utca /Konstantin tér és a Duna között/

1957-58-as években került sor a Szentháromság tér, Konstantin tér, Vak Bottyán tér, Kossuth tér és a Géza király tér diszburkolattal való ellátására.

Az 1960-as évek során még néhány utcában, pl. Május 1. utca, Madách utca, Táncsics Mihály utca, Erzsébet utca, Kertész utca és még néhány kisebb forgalmú utca közüzalékos útburkolatot kapott.

Az 1950-es évek második felében kezdődött meg nagyobb ütemben a parkok építése.

Ekkor készült el a Március 15.-e tér, a Szentháromság tér, a Marx tér, a Cifrakert és Damjanich tér első része, valamint a Dunapart rendezésének első üteme, az Ady Endre sétány.

Ady Endre sétány /Duna part/

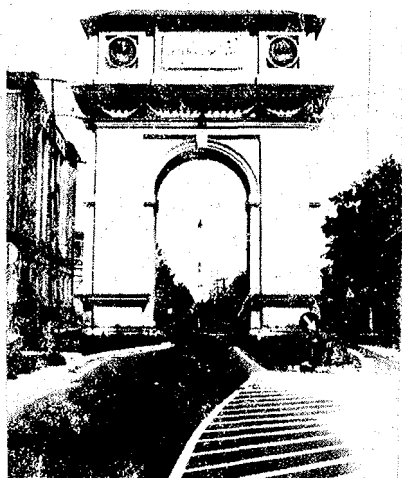
A parkosítás második ütemére az 1958-67 évek között került sor, amikor is a Konstantin tér, Cifrakert, Kosuth tér, Juhász Gyula utca, Elhurcoltak tere/ ma Szabadságtér, az Április 4.-e tér/ ma már beolvadt a Szabadság térbe/ a Lenin út, a Földvári tér, Diadal tér, Damjanich tér befejeződése, és a Maróthy Lajos utca valamint a Csikós József utca parkosítását végezték el.

Igy 1968-ig megvalósult, az az eredeti elgondolás, hogy a várost átszelő 2.sz.főközlekedési útra, mintegy láncszemként felfűzve jelentkezzenek a szebbnél szebb parkok, terek, - kezdve a Stadion előtti zöld

területtel, majd a Földvári téri, a Cifrakerti, Damjanich téri, Marx téri, a Szabadság téri és utolsóként a Rákóczi téri parkkal, melyet a Maróthi utcai zöld zöld sáv kapcsol össze a Dunaparti zöld területekkel.

40./

A város másik főútvonala a város két végétől a központ felé a Mártírok útján és a Dózsa György úton a Géza király térig, illetve a Kőkapuig végig kiépített fasor jellegzetesség, melyen belül szintén láncszemként fűzik fel egymást a műemlék környezetben épített zöld területek. Így a Géza király tér, Vak Bottyán, tér, Konstantin tér, Szentháromság tér, Március 15.-e tér, valamint a közbeeső Kossuth tér.

1958. június 20.-i végreható bizottsági ülésén a Városi Tanács, a városfejlesztés hosszútávú koncepcióját határozta meg. A várost a területfejlesztés szempontjából három területre osztotta:

I. A Duna és a vasút közötti területre /a régi történelmi városrész/

II. A vasúton túli területre,

A Diadalív napjainkban III. a nagy ipari üzemek területére.

41./

I. A Duna és a vasút közötti területet a történelmi város műemlék jellege jellemzi, amely a régi városkapuk közötti utca és tér területeket foglalja magában.

A védetté nyilvánított terület a Pannóniával szemben / a volt Bécsi kaputól/ a Géza király téri/ Pesti kapuig/ terjed;

és magába foglalja a Fő teret/mai Március 15.-e tér/ Szentháromság teret, a Nagytemplom teret/ mai Konstantin tér/, a Vak Bottyán teret és a Géza király teret, a terek között lévő fő-útvonal-részt, valamint a Széchenyi utcát és a Fő tértől, a volt Kosdi kapuig /a mai Kossuth utca/terjedő részt.

Ehhez a területhez kell még sorolni a Lőwy Sándor utcát, valamint a Kossuth teret és a Juhász Gyula utcát.

Magas beépítésű területnek jelölték ki a Széchenyi utca teljes hosszát, a műemlék részt teljes egészében, a Csányi kőrutat /mai Lenin út/ teljes hosszában. Továbbá a Szabadság térbe beolvasztott Április 4.-e teret és környékét, az Ambró utcának/mai Lenin út/ Szent János /ma Maróthi János u/utcától a Széchenyi utcáig terjedő részét, a Rádi útnak a Honvéd /ma Sebes Imre u / utcától a vasutig terjedő részét, a Szabadság tértől a Damjanich téren át, a Haraszthy Ernő u és az Erdős Bernát sor közötti, a Földvári tértől a Vám utcáig terjedő tömbjét.

Hámán Kató utca látképe

Teljes egészében szanálendő területként jelölték meg a Burgundia városrészt, a Géza király' tér, a Diadal tér, a Mártírok út és a Duna között fekvő területet, - kivéve a fő út kiépített zárt sorú vonalát, a célból, hogy a szanálások után feltölthessék az árvízszint alatt fekvő területeket és itt korszerű úthálózatot tervezhessenek közművekkel, továbbá, hogy a teljesen elaprózott ferdemetszésű telkek helyett új telekosztás készüljön.

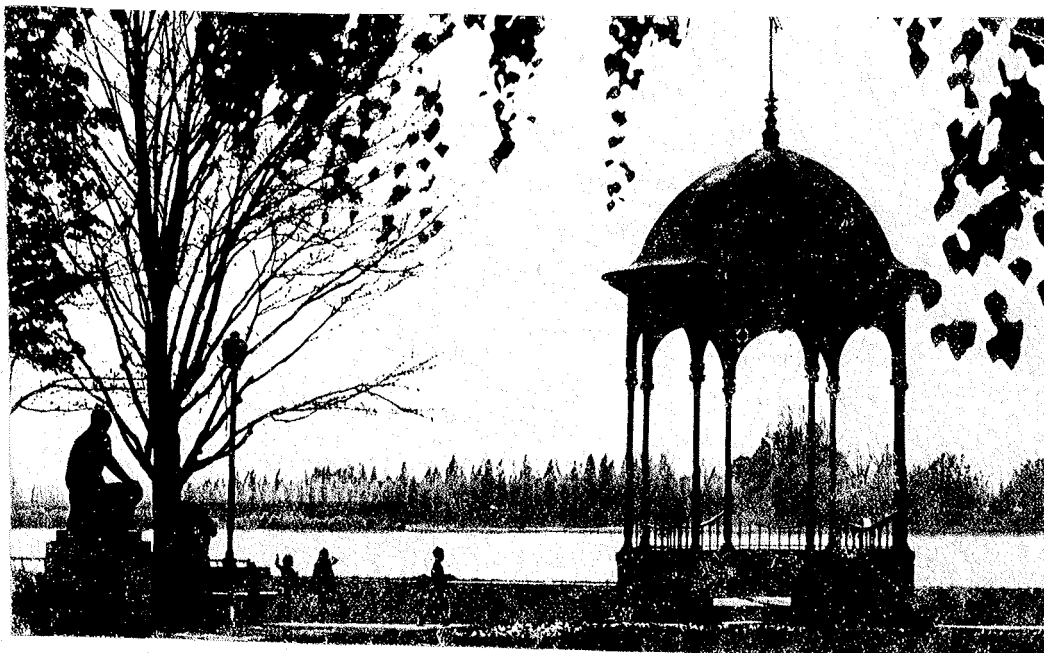
A Dunához vezető Timár utca

A szanálendő rész helyére pedig zárt sorú, földszintes és egyemeletes épületek épülhessenek.

Ugyancsak szanálásra ítélték a teljes egészében egészségtelen, sűrűn beépített Rácz Pál utca és a Magyar utca között fekvő területet, valamint a Sándor utca és a Verőcei utca közötti hasonló fekvésű területet.

Ugyancsak a szanálás sorsára jutott a Fegyház és a Bartók Béla utca között található Tabán nevű városrész nagy részét - kivéve természetesen a Március 15.-e térre és a fő utcára néző zárt-sorú épület sor egy részét, valamint a Duna perton már kialakult egy-emeletes beépítést.

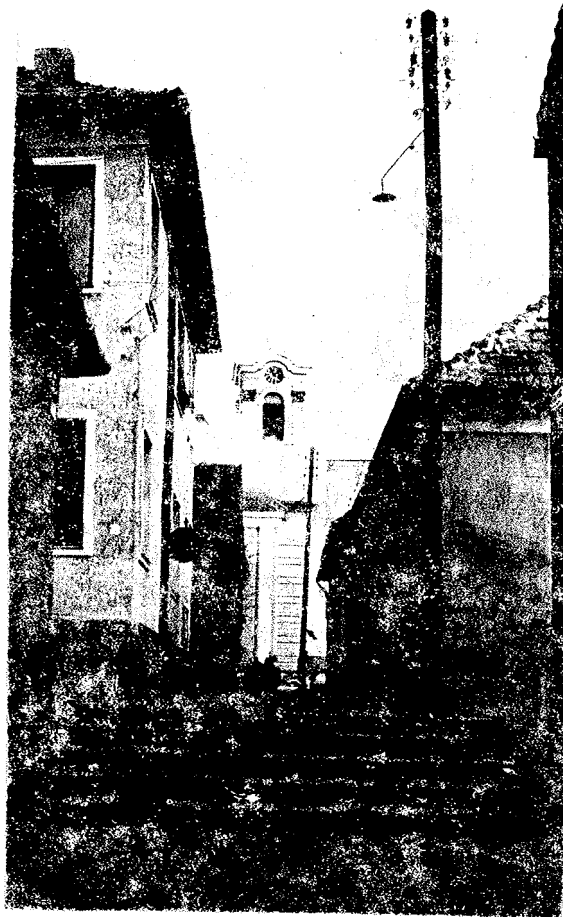
Zenepavilon a Dunaparton

A Dunaperton, -a Fegyháztól a Ferences kolostorig - részben zárt-sorú, egy-emeletes homlokvonalú, részben pedig - a Hegyestől a Fegyház felé szabadon álló egyemeletes beépítési terület létesüljön.

Ezen tervek megvalósulása magában hordozta az utcák és terek megszületését, új, rendezettebb irányvonalú utcák kialakítását.

Sajnos, ugyanakkor nem rendelkezik a tervezet a Krakkó nevű városrész, mely évszázadok óta viseli a "nyomor telep" nevet, szanálásáról.

Az állami lakásépítési akció során az első időben a város belső részén, egy-egy foghíjjon, vagy rövidebb utcásor öreg házainak lebontása során megüresedett telken folytak építkezések.

A Deákvári részen az 1963-ban beindult KISZ lakásépítési akció adott nagyobb lendületet a kialakítandó új lakótelepnek.

Az első akciót azóta már számos csoport építkezése követte, majd kialakult az OTP által épített emeletes lakóházakból létrejött új lakótelep is.

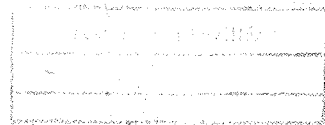
Az építkezésekkel együtt, gomba módra szaporodó házzal együtt alakultak ki az új utcák, terek.

A legjelentékenyebb építkezés továbbra is a Gombási uti lakótelepen, valamint a déli alsóvárosi részekben folynak.

A Dunára vezető Rév-köz

Tovább épül a Földvári téri lakótelep, ugyanakkor már befejeződött az építkezés a Haraszthy Ernő utcától a Damjanich térig nyúló főútvonal melletti szakaszon.

Megkezdődött a Mártírok útja és a Palmiró Togliatti /volt Hattyu u / utca által határolt rész lebontása és a tervezett két tizemeletes épület és néhány négyemeletes lakóház teszi változatossá és nagyvárosiassá az alsóvárosi városképet.

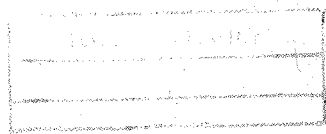

A városépítők a jelenben nemcsak a, jelennek, hanem a jövőnek is építenek és terveznek.

Az elődök városépítő munkáját folytatják tovább a városlakók, amikor azt akarják, hogy az utódoknak is rendezett utcákkal, terekkel, parkokkal, sétányokkal ékesített szép város szolgáljon lakhe-
lyül a Naszály tövében, a Duna bal partján.

A város egyik legrégebbi utcája a mai Katona Lajos utca /'korábban Görög utca, a görög katolikus templommal./

II.

RÉGI ÉS MAI UTCANEVEK

Az 1888.-ban történt névadományozásból megtudjuk, hogy az akkori városi előljáróságnak akkor 123 utca és tér elnevezéséről kellett határoznia. 42./

Az utolsó száz év során végbement névváltoztatások során mintegy 57 utca és tér nevét ma már nem találjuk a jelenlegi hivatalos utcanévsor között. A megváltozott régi utcanevek, azóta feledésbe mentek. Az ifjúság, de még a középkorú városlakók sem emlékeznek a régi, patinás, köztársaságban álló városi polgárokról, egyházi személyekről, régi történelmi, vagy éppen település hagyomány adta helyi nevezetességekről megfogalmazott utcanevekre.

Az idősebbek között még él néhány - hozzájuk közelebbálló esetben - néhány utcanév, de sajnos, az idők folyamán a megváltoztatott nevek miatt, a régi nevek teljesen eltűntek a történelem forgatagában.

Kevés városlakó akad, aki még emlékszik, hogy a történelem során kialakult település, dülőnevei például, hogyan élnek az utcanevekben.

Például miért nevezték és honnan kapta a nevét, a ma már nem létező utcanév "Istenmalmi út", mi volt ennek a szép és igen régi hagyományt őrző elnevezésnek az eredete ?

Hogyan emlékeznek ezekre a váciak ?

Tari Kálmán nyugalmazott városi tanácselnök helyettes-től tudtam meg, hogy miként élt a váciak között az említett utcanév.

" Ugy emlékszem vissza, hogy a váciak még néhány évtizeddel ezelőtt is így énekeltek az ismert dalt:

Által mennék én a Dunán ladikon, ladikon de ladikon,
Ott lakik a, ott lakik a galambom, ott lakik a galambom,
Ott lakik a városban, az Istenmalmi utcában,
Piros rózsa kéknefeletts, rezeda nyilik az ablakában"

Vác mellett, a konyhakerteknél folyt a Gombás patak-
ba a Vácduka felől ideérkező nagyméretű égetett tég-
lából épített, mintegy hét kilométer hosszú földalat-
ti vízvezeték.

A csatorna "Istenmalmi forrás" néven ismert nyilá-
sát, a mai Erdős Bernát soron, a II. világháború
bombázásai temették be.

Ez a földalatti csatorna a török világ eddigi ismert
vizkulturájának legjelentősebb építészeti emléke.

A török uralom idején, feltehetően a mai Petőfi és
Erdős Bernát utca vonalában, a Püspökmalom és zsi-
lipjei működését szolgáltatta. A Püspökmalom, 1559. évi
összeírásban, mint a budai Gül Baba derviskolostor
birtoka szerepel.

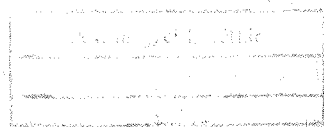
Tehát az "Istenmalmi forrás" tulajdonképpen a tö-
rökök által épített Vácdukáról vezetett csatorná-
ból ered.

Ennek a városrésznek még számos utcanév, elnevezése
is régi történelmi időkre nyúlik vissza.

Meg kell említeni, hogy a Gombás patak hidjánál, a
mai Földvári téren állt a XVIII. században a híres
"Zöldfa vendéglő és szálloda", melyről később éppen
az Istenmalomig terjedő házsört nevezték el Zöldfa,
utcának.

43./

Ugyancsak itt található pl. a Vám utca, ma is ezt a
nevet viseli, mely nevét már 1818 óta viseli, utal

arra, hogy a püspökváci tanács új vámsorompókat állított fel itt az utca kezdetén, mellyel lezárta a belső területeket a külső területektől.

Ugyancsak ezen a területen található a "Török sánc" nevű objektum is, mely a török időkre emlékeztet. A hagyományőrző váciak Sánc utca elnevezéssel őrzik e történelmi nevezetesség emlékét, mely, abban az időben, feltehetően török vizmű lehetett.

Sokakat megkérdezve jutottam el arra a meggyőződésre, hogy bizony sokan nem is gondolják, hogy mi lehet az előzménye a mai Kőhid utca elnevezésnek.

A Kőhid utca ugyancsak érdekes emlékeket hordoz. A kisvác feletti kenderföldek és külső kertek között folyt a Buki-patak. Itt épült egy kőhid, majd a Verőcei út mellett a Kőhidi-csárda, a Duna mellett pedig a Kőhidi-malom, és az uradalmi piszt-rángos tó voltak találhatóak.

Ha a mai utcaneveket megnézzük a térképen, akkor a Verőce felé vezető út mellett még ilyen nevű utcákat találunk: Buki-sor, Kőhid utca, Tópart utca. Ugyancsak a régi hagyományt követi a Naszály felé húzódó Szent Mihály dülőről elnevezett utca, és az abból nyíló Kápolna utca, mivel ott még a XVII. században, egy kápolna volt található.

A növény, virág, állat nevekkel kapcsolatban az az álláspont alakult ki a városi előljáróságban, hogy a politikai helyzet változásait szinte lehetetlen nyomon követni és minden irányzatban, a politikai éra adta követelményeknek eleget tenni. A fenti nevek biztosítják hosszútávon, hogy ezeket az elnevezéseket nem kell megváltoztatni.

E néhány, csak példának említett utcanevből is megállapítható, hogy elődeink hűen követték a történelmet az elnevezések és az utcanevek megállapításakor, figyelembe vették az adott terület már korábbi hagyományokra épült elnevezéseket.

Az 1888.-évi összeírásban foglalt nevek közül ma már nem találhatók a következők:

Althán utca - Alsódunasor - Argenti u - Barát-köz,
- Berkes u - Budapesti főút - Cigány-kőrút - Csáky
Károly főút, - Csávolszky u - Dombay u - Eszterházy
u - Fegyház u - Felsődunasor - Flórián u - Fogház
u - Freysinger u - Fürdő u - Füredy u - Füz u -
Galcsek György u - Gasparik u - Gizella-köz - Görög
u - Gyár zug - Honvéd sor - Ilona u - Káptalan u -
Kert zug - Király u - Kisváci főút - Kovách Pál u -
Kórház u - Kőr út - Kút köz - Külső sor - Laktanya
u - Lóház u - Mária Terézia rakpart - Mátyás király
u - Migazzi tér - Pauer Imre u - Petróczy u - Piaris-
ta u - Rácz Pál u - Retek u - Sas u - Splényi u -
Szent István tér - Szent János u - Szent Miklós tér
- Székesegyház tér - Temető u - Törökhegyi ösvény -
Uj utca - Vásár-tér - Vetésy u - Zenész u - Zichy u -
Zöldfa-sor.

Ezek az utcák városunkban továbbra is megvannak,
csak a neveik változtak az elmúlt száz év során,
azt mondhatjuk, hogy többször is !

A fenti összeírásban foglalt utcanevek névadomá-
nyozói az alábbiak:

Államfő: Géza király, Mátyás király, Mária Terézia,
királynő, II. Rákóczi Ferenc fejedelem, Szt.
István király
Hadvezér: Attila, Árpád, Damjanich, Földvári Károly,
Görgei Arthur, Hunyadi János, Zrínyi Miklós.

Politikus: Kossuth Lajos, Széchenyi István, Hajnik Pál.

Képp János városi bíró,
Dombay Sándor városi tisztviselő
Cházár András ügyvéd
Argenti Döme dr. orvos
Pauer Imre egyetemi tanár
Vetésy Pál hentes mester

Író : Eötvös József

Költő: Petőfi Sándor

Egyházi személyek:

Althán M. Frigyes	püspök
Báthory Miklós	püspök
Schusztér Konstantin	püspök
Eszterházy Imre	püspök
gróf Csáky Károly	püspök
Horváth Mihály	püspök
Kovács Pál	püspök
Migazzi Kristóf	püspök
Berkes András	nagyprépost
Csávolszky József	kánonok
Galcsek György	kánonok
Gasparik Kázmér	kánonok
Petróczy László	kánonok
Zichy Hippolit	kánonok
Oswald Gáspár	egyházi mérnök
Kálvin János	hitújító
Foktövi János	prédikátor
Takáts Ádám	prédikátor

Művész: Fűredy Mihály népdalénekes,

Földrajzi fogalmak:

Alsóduna sor, Budapesti főút, Felsődu-
nasor, Kisváci főút.

Egyéb nevek: Gizella

Ilona

Növény-virág-állat-nevek

Füz u,

Retek u

Kert u

Zöldfa-sor

Sas

Egyházi elnevezések:

Barát-köz Szent István tér

Káptalan u Szent János u

Flórián u Szent Miklós tér

Piarista u. Székesegyház tér

Egyebek :

Cigány krt, Gyár zug, Fogház u,

Honvéd u, Fegyház u, Fürdő u,

Király u, Kórház u, Kör ut, Kút köz,

Lőház u, Temető u, Uj u, Vásártér, Zenész.

Nemzetiség:

Görög u,

Mindenki előtt ismert, hogy a váci püspökséget István király alapította. A váci egyház megye elég, tekintélyes részt biztosított magának az országból. Az egyházmegye székhelyének építése, szépitése minden püspöknek érdeke volt, így érthető, hogy valamennyi egyházmegyei tisztviselő számra, maradandó, értéket hozott létre egyházmegyéjében.

Igy érthető az, hogy a 100 évvel ezelőtti utcanevek között igen nagy a száma azoknak a püspököknek, egyházi embereknek, akik kiemelkedően vettek részt a város építésében, irányításában, történetében.

Azzal kívánt szolgálni az utókor számára az 1888-as névadományozási bizottság, hogy utcanevekben hagyta örökségül a megbecsülést kiérdemlők neveit.

Városunkban hivatalosan 278 utca és tér található.

1988-ban az alábbi megoszlásban:

Az 1570-es török összeírás szerint	10
Az 1718-as Althán-féle telekkönyvből	21
Az 1888-as /Tragor:Váci utcák,terek c.munkája nyomán/összeírás	123
Az 1974-es/Mészáros Gy.: Vácutcái c./ összeírás szerint	218
Az 1988-as jelen összeírásban	278

A mai utcanevek felsorolásánál figyelembe vettem a történelmi városrészben találhatóakat, míg az új, /vasúton túli/területen Deákvár utcaneveit külön ismertetem.

Utcanév jegyzék I.Történelmi városrészben:

Ady Endre sétány	Csaba u
Aranka u	Csángó u
Attila u	Csokonai u
Avar u	Damjanich u
Árpok u	Damjanich tér
Árpád u	Diedal tér
Árúház u	Dózsa György u
Baba u	Duna u
Bajcsy-Zsilinszky u	Dugonics A.u
Barabás Miklós u	Diák u
Bartók Béla u	Eötvös u
Báthori u	Erdős Bernát u
Beloianisz u	Erdős Bernát sor
Beniczky Péter u	Erzsébet u
Bérczy Károly	Edison u
Bocskai u	Élmunkás u
Bokány Dezső u	Építők u
Buki sor	Farkasfalvi u
Burgundia u	Fecske u
Cházár András u	Felszabadulás u

Fényes Adolf u
Foktövy u
Fonó u
Földvári tér
Frankel Leó u
Freisinger u
Füredi u
Gábor József u
Galamb köz
Galamb u
Géza király tér
Hajnik Pál u
Hal köz
Halász köz
Haraszthy Ernő u
Hámán Kató u
Hársfa u
Hiradó u
Horgász köz
Horváth Mihály u
Hunyadi u
Ifjúság tér
Iskola köz
Iskola u
Jegenye u
Jókai u
József Attila sétány
Juhász Gyula u
Kálvin u
Kandó Kálmán u
Karcsú Arzén Antal u
Katona Lajos u
Kert u
Kertész u
Kép u

Kisváci köz
Klein Károly u
Kofa köz
Konstantin tér
Korvin Ottó u
Kossuth u
Kosshuth tér
Kőhid u
Kórház u
Kosdi u
Kölcsey Ferenc u
Kötő u
Köztársaság u
Krakkó köz
Lemez u
Lenin u
Liliom u
Liszt Ferenc sétány
Lőwy Sándor u
Luxemburg u
Mártirok u
Madách Imre u
Magyar u
Május 1. u
Március 15.-e tér
Mária u
Maróthy Lajos u
Marx tér
Matheika János u
Mátyás u
Mező u
Mikszáth K. u
Molnár u
Múzeum u
Nagy Sándor József u
Néphadsereg u

Nyár u
 Oswald u
 Ősz u
 Pecsirta u
 Pálffy u
 Petőfi u
 Pogányvári köz
 Quell Rudolf u
 Rádi út
 Rákóczi tér
 Rákóczi u
 Rév köz
 Rózsa Ferenc u
 Rózsa köz
 Sallai Imre u
 Stadion u
 Szabadság tér
 Szarvas köz
 Széchenyi u
 Szentháromság tér
 Szilasi u

Sztáron Sándor u
 Tabán u
 Takács Ádám u
 Tancsics Mihály u
 Tavasz u
 Tél u
 Thorez Maurice u
 Timár u
 Togliatti Palmiró u
 Tópart u
 Törpe u
 Tragor Ignác u
 Vak Bottyán tér
 Vám u
 Vásár u
 Várlépcső
 Verőcei u
 Vetésy u
 Vizimalom u
 Vöröskereszt sor
 Zátony u
 Zrinyi u

Utcanev jegyzék a II.Deákvári /vasúton túli/ részben:

Akácfa u
 Alsó u
 Ambró Ferenc u
 Arany János u
 Arató u
 Ág u
 Bacsó Béla u
 Balázs Ferenc u
 Bauer Mihály u
 Bácskai sor
 Béke tér

Bimbó u
 Bokor u
 Botond u
 Bottyán u
 Csemete u
 Cserje u
 Csikós József u
 Csillag u
 Deák Ferenc u
 Deákvári fasor
 Deákvári főút

Degré Alajos u
Diófa u
Dolmány u
Domb u
Eperfa u
Ernst Thälmann tér
Fekete Károly u
Fácán u
Felsőtörökhegyi út
Fürj u
Fürst Sándor u
Gerle u
Gombási út
Gyökér u
Gyöngyvirág u
Hanusz I.u
Harkály u
Hiradó u 2.fele
Hóvirág u
Ibolya u
Ifjúmunkás u
Jázmin tér
Juhász u
Kakukk u
Katona József u
Kazinczy Ferenc u
Kálvária u
Kápolna u
Kárász u
Kereszt u
Kis u
Kiskőrút
Komócsin Zoltán u
Koszorú u
Kökény u

Kubinyi F.u
Kucsma u
Külső Rádi út
Landerer Lajos u
Levél u
Ligeti Károly u
Lomb u
Lotz Károly u
Mályva u
Munkácsy Mihály u
Mentős köz
Nagykőrút
Nárcisz u
Nárcisz köz
Népekbarátsága útja
Nógrádi u
Orgona u
Park u
Paál László u
Pásztor u
Petrásovits u
Radnóti Miklós u
Rezeda u
Rigó u
Rozmaring.u
Ságvári E.u
Salamon Dezső u
Sas u
Sánc u
Schönherz Z.u.
Sirály u
Somogyi Imre u
Sövény u
Sorompó u
Suba u

Szabó Károly u
Szántó Béla u
Szentgyörgyi Albert u
Szekfü u
Szélső sor
Szekeres u
Szirom u
Szivárvány u
Szinyei Merse Pál u
Szent Mihály dülő u
Szónyi Tibor sétány
Szónyi Tibor tér
Tárogató u
Telep u
Tölgyfa u

Törökhegyi u
Törökverő u
Tulipán u
Úrhajós u
Vasut u
Váci Pál u
Vágány u
Vágó Béla u
Váltó u
Végh Dezső u
Viola u
Virág u
Vörös Hadsereg u
Vörösmarty tér
Zeke u

A névadók megoszlása:

SZEMÉLYNEVEK

Államférfiak: Bocskai István, Géza király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc.

Hadvezérek: Attila, Árpád, Csaba, Botond, Bottyán János, Dózsa György, Földvári Károly, Hunyadi János, Damjanich János, Nagy Sándor József, Pálffy J. Zrínyi Miklós.

Politikusok: Kossuth Lajos, Széchenyi István, Táncsics Mihály, Bajcsy-Zsilinszky Endre.

Munkásmozgalmi személyek:

Bacsó Béla, Fürst Sándor, Kubinyi Ferenc, Korvin Ottó, Ligeti Károly, Lówy Sándor,

Bokányi Dezső, Hámán Kató, Gábor József, Frankel Leó, Maróthy Lajos, Rózsa Ferenc, Sallai Zoltán, Sebes Imre, Komócsin Zoltán, Schönherz Zoltán, Somogyi Imre, Szántó Béla, Szőnyi Tibor dr.

Külföldi munkásmozgalmi személyek:

Ernst Thälman német, Lenin orosz, Marx Károly német, Nikosz Beloiannis görög, Maurice Thorez francia, Palmiró Togliatti olasz.

Az 1919-es Tanácsköztársaság mártirjai:

Balázs Ferenc, Csikós József, Petrásovits József, Salamon Dezső, dr. Erdős Bernát, Klein Károly, Matheika János, dr. Haraszthy Ernő.

Egyéb történelmi személyek:

Erzsébet királyné, Kálvin János.

Egyházi személyek:

Báthori Miklós, Foktövi János, Horváth Mihály, Hanusz István, Karcsú Arzén Antal, Schusztér Konstantin, Szilasi Vince, Takács Ádám, Oswald Gáspár, Váci Pál.

Írók : Beniczki Péter, Bérczi Károly, Eötvös József, Dugonics András, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Tragor Ignác dr.

Költők : Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Degré Alajos, József Attila, Juhász Gyula, Katona József, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Madách Imre, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Vörösmarty Mihály.

Művészek:

Barabás Miklós, Fényes Adolf, Lotz Károly, Munkácsy Mihály, Paál László, Szinyei Merse Pál, Végh Dezső, Bartók Béla, Liszt Ferenc.

Más országos, vagy helyi személyek:

Ambró Ferenc, Bauer Mihály, Dr. Cházár András,
Dr. Freisinger Lajos, Hajnik Pál, Fekete Károly,
Katona Lajos, Képp János, Landerer Lajos, Quell
Rudolf, Szabó Károly.

Nem történelmi személyekhez kapcsolódó személynevek:

Aranka, Mária, Sándor.

Földrajzi fogalmak: Tavasz, Nyár, Ősz, Tél.

Duna, Buki-patak, Árok, Tópart, Zátony, Domb,
Mező, Sánc, Vizimalom, Csillag, Szivárvány.

Település:

Bácskai, Nógrádi, Rádi, Kozsdi, Verőcei.

Helyi terület megjelölések:

Kálvária, Kápolna, Pogányvári, Várlépcső, Vásár,
Vasút, Kisváci köz, Törökhegy, Törökverő, Tabán,
Gombás, Burgundia, Csángó, Szent Mihály dűlő,
Luxemburg, Kiskőrút, Nagykőrút, Külső Rádi út.

Növény / virág / nevek:

Gyökér, Levél, Lomb, Csemete, Bokor, Cserje, Sövény,
Akácfa, Hársfa, Diófa, Eperfa, Jegenye, Kökény,
Kert, Park.

Virág, Bimbó, Szirom, Liliom, Rózsa, Gyöngy-
virág, Ibolya, Jázmin, Mályva, Nárcisz,
Orgona, Rezeda, Rozmaring, Szekfű, Páfrány,
Viola, Tulipán, Hóvirág.

Állatok:

Hal, Szarvas.

Madarak:

Fecske, Galamb, Fácán, Fűrj, Gerle, Harkály,
Kakukk, Pacsirta, Rigó, Sas, Sirály.

Egyéb elnevezések:

Történelemhez /eseményhez/ kapcsolódó nevek:

Avar, Béke, Felszabadulás, Köztársaság,
Mártírok, Szabadság, Vörös Hadsereg,
Néphadsereg, Hiradó, Diadal-tér, Úrhajós,
Élmunkás, Népekbarátsága.

Eseményt jelző elnevezések:

Március 15-e tér, Május 1. utca.

Nemzetiséget jelentő:

Magyar, Csángó, Burgundia, Luxemburg,
Krakkó.

Foglalkozást jelentők:

Halász, Kertész, Kárász, Kötő, Molnár, Timár,
Horgász, Fonó, Arató, Juhász, Szekeres, Építők,
Ifjumunkás.

Régi ruházatot jelentők:

Dolmány, Kucsma, Suba, Zeke.

Intézményekhez kapcsolódók:

Múzeum, Kórház, Áruház, Telep, Iskola, Rév, Stadion,
Mentős, Kőhid, Kereszt, Vám.

Egyéb meg nem határozhatók:

Személyekhez: Diák, Ifjuság, Törpe, Kofa, Baba.

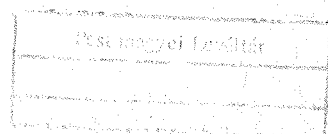
Tárgyakhoz: Lemez, Sorompó, Vágány, Váltó,
Koszorú, Tárogató.

Egyházi elnevezések:

Szentháromság tér, Szent Mihály dülő, Kálvária,
Kápolna.

Ezen elemzések után rátérhetünk az egyes utcák és
terek történetének leírására és névadóinak ismerte-
tésére. A könnyebbség kedvéért első részben a történel-
mi városrész, majd a Deákvári terület elnevezéseit betü-
rendben.

+ + + + +

III.

UTCÁK - TEREK - NÉVADÓK

ADY ENDRE SÉTÁNY C-4

A Bartók Béla utcától - a Csokonai utcáig terjedő része a Dunapartnak.

Ady Endre / 1877.nov.22.Érmindszent - 1919.jan.27.
Budapest./

A magyar líra 20.sz.-i forradalmi megújulásának elindítója, vezéralakja, a század és az egész magyar irodalom egyik legnagyobb költője.

Ady verseiből kicsendül a demokratizmus, amely nemcsak tagadás, forradalom is, a jövő várása, a szocializmusnak még ködös, általánosító, de bátor és büszke vállalása.

1815.-évi összeírásban: Dunapart - Duna sor - Duna melléke.

1838.-évi névadományozási bizottság javaslatára három részre osztották a Dunapartot és ezt, a középső részt, Mária Terézia rakpartnak nevezték el.

A mostani nevét 1948 -tól viseli hivatalosan.

Régebben ez volt a város korzója, a Parlament előtti vasrácshoz hasonló, Fesztl Frigyes tervezte korlát mellett hömpölygött a Duna még a felszabadulás utáni években is.

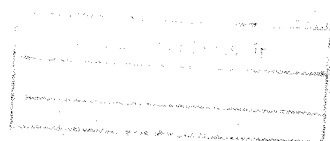
Mivel a folyó itt erősen eliszaposodott, ezért feltöltötték, majd gyönyörű parkot, játszótérrel, tenispályát létesítettek rajta.

A R A N K A utca B-2

Az Árpád utcától - a Vöröskereszt sor vasutvonaláig
terjedő egyenes utca.

Az utca az újabb település fejlesztés következtében
az 1930-as években keletkezett.

Nevét hivatalosan 1930-tól viseli.

A T T I L A utca

C-4

A Báthori utcát köti össze félkörívben a Hámán Kató utcával.

Az utca nevét a világhódító hun király emlékére kapta.

A hunok 375 körül érkeztek a Kárpátmedencébe, ahol az akkori Pannóniát /Dunántúl/ hódították meg.

Ebben az időben a Longobárdok lakták, és a hun vezélyre Makrin kormányzó segítséget kért a rómaiaktól. A veronai Detre örömmel indult seregével a longobárdok megsegítésére, ám a hunok az ellenséges sereget megtámadták és szétverték.

Ebben az időben választották meg királyukká Attilát. Éleslátású, bölcs uralkodó volt, szerette a fényt, a pompát és az uralkodói hatalmat.

Bár a hunok kevesen voltak mégis hatalmas kelettől-nyugatig terjedt.

Temetéséről fennmaradt monda alapján tudunk, a hármas koporsó legendájáról.

Ez az utca csak a XVIII. század végén keletkezett, korábban Temető utcának hívták, mivel itt, azelőtt temető volt, Migazzi Kristóf püspök csak 1768-ban engedte meg a város terjeszkedése érdekében, hogy a régi temető helyét házhelyeknek osszák fel.

Az utca nevét hivatalosan 1888.-évi bizottsági határozat óta viseli.

A V A R utca D5 - E5

A Földvári tértől a Budapest felé vezető Lenin ut
szakasz, Gombási hidtól balra eső része, mely párhü-
zamosan halad a Gombási patakka a temető mellett,
egészen a vasútvonalig.

Ezt a nevet 1982 óta viseli hivatalosan.

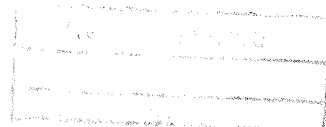
44./

Kisvácon a Buki sortól kinduló és Verőce felé, haladó, a város északi irányában az utolsó utca.

Nevét, az utca közepén húzódó ároktól kapta még a XVIII. században az ott lakóktól. Népi elnevezés.

Hivatalosan a nevet az 1888. évi bizottságtól kapta.

Á R P Á D utca B2 - B3

Kisvácon aHiradó utcától a Hunyadi utcáig terjedő útszakasz.

Nevét a honszerző fejedelemtől kapta. Az egykorú feljegyzések szerint születését 850-855 tájára teszik. Nevéhez a "Honszerző" jelzőt csatolja a történelmi köztudat.

A monda szerint Árpádot Etelközben választják fejedelemmé. Itt dőlt el az a kérdés is, hogy az utódlásban ezután mindig Árpád családjából választják az uralkodót.

895-ben Árpád a Vereckei, hágón át vezette be magyar népét a Kárpát medencébe.

Az itt élő bolgárokat, a rendelkezésére álló haderővel kiverte, és ezzel új hazát biztosított a menekülő népnek.

A Kárpát medence sem bizonyult csendes új otthonnak, de Árpád, mint vezérlő fejedelem a honfoglalás csatáinak irányításával bizonyította, hogy a magyar történelem egyik legkiválóbb hadvezére volt.

Régebben két neve volt: a belső, Rákóczi tér felé eső részét Kecskés utcának, a külső részét Drobnýi sornak hívták.

1815. és az 1823-as összeírásnál Ketskés Utsza, és Drobnýi Sora néven szerepel.

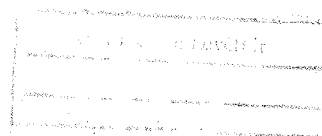
Később kapta a Dézsmaház utsza nevét, mert közelében állott/a Rákóczi téren/ a püspöki dézsmaház.

Mostani nevét 1888.-évi bizottsági döntés alapján kapta.

Á R U H Á Z utca B2

Az Árpád utcával párhuzamosan, a Híradó utcából
kiinduló és a Diák utcáig terjedő szakaszon.

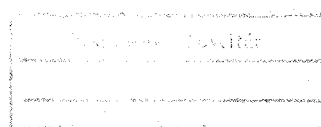
Nevét az utca sarkán épült ABC áruházról kapta
1982-es vb.határozat alapján. 45./

B A B A utca B2 - B3

A Zrinyi utca végében, ahol a Vöröskeresztes sorral ,
találkozik a két utca térre nyíló részéből indul ki.

Nevét az utca sarkán lévő Bölcsődétől kapta az ,
1982.évi vb.határozat szerint. 46./

B A J C S Y - Z S I L I N S Z K Y utca C-4

A Burgundia utcát keresztező, a Duna felé vivő utca

Bajcsy-Zsilinszky Endre /1886.junius 6.-án Szarvas-
1944.december 24. Sopronkőhida/

Politikus, kinek politikai fejlődésére az 1935-ös
fordulatot követően, különösen a második világhábo-
rú eseményei gyakoroltak mély hatást.

Az antifasiszta harc frontján mind közelebb került
a munkásosztályhoz és pártjához, eljutva a kommunis-
tákkal való szövetségig. 1944 március 19.-én pisz-
tolyt rántott a lakásába betörő német megszállókra.

A gestappóval folytatott egyenlőtlen harcban súlyo-
san megsérült. Bekerült a rabkórházba, ahol közel hét
hónapig volt a gestappó foglya. Innen kiszabadulva

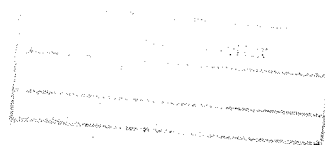
október 30.-án feleségével együtt a váci Klára-háza
nevű uradalomban húzódott meg. Később az illegális la-
kásukról - árulás következtében - elhurcolják, majd
a politikai foglyokkal, együtt november 11.-én Sop-
ronkőhidára szállítják. Az összeült nyilas hadbíróság
kötéláltali halálra ítélte és az ítéletet, december
24.-én reggel kiméletlenül végrehajtották.

Feleségét, mint váci születésűt, 1947-ben a város
diszpolgárává választották.

1884-ben ezt az utcát még Duna-köznek hívták.

1888-as bizottság Kórház utcának nevezte el, az
utcában álló kórházról.

Ezt a nevet 1948-tól viseli hivatalosan. 1973-ban
védetté nyilvánította a Városi Tanács vb.

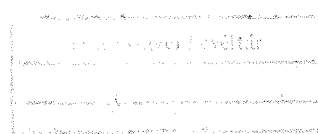
B A R A B Á S M I K L Ó S utca B-3

A Köztársaság útról a Fegyház mellett a Dunára
vivő utca.

Barabás Miklós /1810 febr.Kézdimárkosfalva -1898.
február 12.Budapest./
festőművész. Középnemesi székely családból származott.Tanulmányait a nagyenyedi kollégiumban végzi.Már 1823-tól rendszeresen rajzol,1826-27-es
években kezdett el aquarelozni elefántcsontra.
Bécsben tanul az Akadémián,majd 1830-ban ismét
Erdélyben találjuk,ekkor már ismert és jóhírű festőként befutott művész.Egyre többet festi a magyar közélet embereit. A művészet elméleti részével is foglalkozik,irodalmi munkásságáért levelező tagja lesz a Magyar Tudományos Akadémiának,amíg a halál ,
ki nem ragadja kezéből a tollat,illetve az ecsetet.

Nevét a XVIII.században,az utca sarkán álló Alma
kocsmáról Alma utcának nevezték,majd a Migazzi
által építtetett Therésiánum /mai Fegyház/vagy
Konviktusról - anép elnevezése alapján -Konvik
utcának hívták.
1888-ban a bizottság javaslata alapján kapta a
Fegyház utca nevet.

Mostani nevét az 1975-ös tanácshatározat alapján
kapta.

BARTÓK BÉLA utca C-4

A Március 15.-e teret a Dunával összekötő utca

Bartók Béla / 1881.márc.25 Nagyszentmiklós - 1945.
szeptember 26.New-York/ zeneszerző,zenetudós,nép-
dalkutató,zongoraművész.

Már gyermekkorában kitűnt tehetségével.Középiskolai
tanulmányai után beiratkozott a Zeneművészeti Főis-
kolára ahol zongorát és zeneszerzést tanult.

Mint zongoraművész óriási sikereket aratott Európa
koncerttermeiben,muzsikája azonban ,mely korán szem-
befordult az uralkodó zenei irányzatokkal,hosszú
ideig meg nem értéssel találkozott.

Felbecsülhetetlen értékű tudományos munkát végzett
a magyar népi dallamok,ill.paraszt dalok feltárásá-
val,ésmint zseniális zeneszerző pedig ezeknek a mű-
zene kereteibe történt átültetésével.

A fenyegetően előretörő fasizmus elől emigrációba
vonult az Egyesült Államokba és ott is érte utól a
halál.

Az 1718-as térképen még Magyarszabók utcája-ként
szerepel, 1764-től Nagyhid utca a neve. 1823-ban
már Városháza utca néven emlegetik.

Az 1888-as,bizottsági határozat Eszterházy Utcára
kereszteli.

Eszterházy Imre 1706-1708 között volt váci püspök,
míg névrokona Eszterházy Károly 1759-1762 között
töltötte be a váci püspöki széket.Hogy melyik
Eszterházy-ról nevezték el az utcát azt ma már
megállapítani nem tudjuk.

A mai nevét 1948-tól viseli hivatalosan.

B Á T H O R I utca C-4, D-4

A Konstantin téri bazilika mögül induló utca, amely keresztezi a Lenin utat és tovább halad a Karcsi Arzén utcáig.

Báthori Miklós váci püspök, Mátyás király anyai nagybátyja volt. 1474-ben érkezett Vádra és 32 esztendeig - 1506-ig élt a városban.

Apja országbíró volt, a király és a nádor után az ország harmadik embere.

A hetedik gyermekként született Miklóst szülei az akkori világkultura központjába, Firenzébe küldték. Itt jogot, filozófiát, teológiát és szónoklatot tanult az egyetemen. 35 éves volt, amikor Vádra érkezett, előtte öt évig Szerémségi püspök volt. Idekerülését a királyi rokonságnak köszönhetette. Mátyás király

életrajz írója, Bonfini /1434-1503/ írta: "...Vádmost Báthori Miklósban a legnemesebb főpappal, a legnagyobb szónokkal, itáliai szokásokkal és tudományokkal ékeskedő férfiúval dicsekedhetik !"

Vádm ekkor az ország harmadik nagy-kora-reneszánsz kulturaközpontja volt Buda és Visegrád után. 1506. február 25.-én halt meg Vádmott, 62 éves korában.

Az 1718-astérképen Kert utca, mivel ezen a területen akkor kertek voltak, ezen túl pedig a temető volt. Miután temetéskor a kántor itt kezdte énekelni

" In Paradisum... " kezdetű éneket, ezért a nép ezt az utcát Paradicsom utcának kezdte nevezni, így 1815-ben már ez az utca hivatalos neve.

Mostani nevét az 1888-as bizottság adományozta, azóta viseli ezt a nevet.

B E L O I A N N I S Z utca C-4, D-4

A Széchenyi utcától délre húzódó egyenes utca mely egészen a Kert utcáig párhuzamosan halad a Lenin uttal.

Beloianisz Nikosz /1916 -1952 / a görög kommunista mozgalom mártirja.

1935-43-között kommunista tevékenységéért börtönben és koncentrációs táborban szenvedett.

1943-44-ben a Peloponiszoszon a görög partizánok harcát vezette a német - olasz, hódítók ellen.

1944-től a kommunista párt K.B.tagja volt.

1946-49-ben részt vett a demokratikus népi felkelésben.

1951-ben politikai tevékenységéért letartóztatták, halálra ítélték, és a széleskörű nemzetközi tiltakozás ellenére, kivégezték.

A városi tanács 1952. április 3.-i vb. ülésén hozott határozat értelmében a volt Görgei utcát nevezték el e mártirhalált halt görög hazafiról.

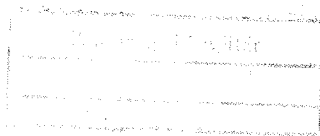
1718 -ban Vásár-tér-Külső sor, mivel közvetlenül a vásártér mellett húzódó ház sor volt csak,

1815 - 1823 évi összeírásokban már Korona sor nevet kapta, mivel az utca a Korona vendéglő épületétől indulva húzódik a mai Kossuth utcáig.

1888.-i bizottsági határozat meghagyta Vásártér-Külső sor elnevezést.

1928-ban a Vásártéri sort Görgey utcának nevezték el, ezt a nevet viselte 1952-ig, amikor is a görög mártirról nevezték el az utcát.

1952-ben tehát N.Beloianisz utca nevet kapott. 47./

B E N I C Z K Y P É T E R u t c a D-4

A Sebes Imre utcából nyíló és az Edison utcába torkoló, a Rádi uttal párhuzamosan haladó utca

Beniczky Péter / 1606. Vác - 1664 Nagyszombat/
költő.

A váci születésű ifjú édesapja a váci főkapitány mellett katonáskodott, később a Thurzók szolgálataiba állott.

Jellegzetesen nemesi költő. Versei 1806-ig 18 kiadásban jelentek meg.

Az arany középszer, a szerencse forgandósága, az élet forгатagából elhúzóó ember lemondása ihleteti verseit.

Nevét hivatalosan 1928-ban kapta.

48./

/ 1973-ban javasolták az utca nevének Kármán József utcára változtatását, de a tanács elvetette a névváltoztatási javaslatot./

B É R C Z Y K Á R O L Y utca C-3 /B-u/

A Zrinyi utcát a Kandó Kálmán utcával összekötő
kis utca

Bérçzy, Károly / 1821.márc.2.-Balassagyarmat - 1867.
dec.11. Pest./ újasíró, író, kora egyik legjelesebb
műfordítója. A Magyar Tudományos Akadémiának, a Pe-
tőfi Társaságnak és a Kisfaludy Társaságnak volt tag-
ja.

Az 1849.utáni ábrándok nélküli, inkább szomorkás, mint
sem komor, néha enyhén irónikus hang és finom lélek-
tani megfigyelések jellemzik írásait.

Puskon Anyegin fordítása egyike volt a legnépszerűbb
olvasmányoknak, ez tette népszerűvé Puskit a magyar
olvasóközönség körében.

Az utca nevét hivatalosan 1975-től viseli, korábban,
még nem létezett.

49./

B O C S K A I utca

B-2

A Hársfa utcával párhuzamosan haladó utca, amely egészen a vasútvonalig húzódik.

Bocskai István /1557 - 1606 / erdélyi fejedelem, az egyik legismertebb főnemes, előkelő bihari család gyermeke, egy évtizeden keresztül nagy szerepet játszott, Erdély és közvetve Magyarország történetében is.

Eredményesen harcolt a török, majd a Habsburgok ellen a hajdúk élén. A székelyeket szabaddá, a hajdúkat nemessé tette. Az 1606. június 23.-i bécsi békében a Habsburgok igen jelentős engedményeket tettek, Magyarország függetlenségének gyakorlati biztosítására. Majd ugyanebben az évben, november 11.-én létrehozta a török portával is a megegyezést, amely az u.n. Zsitvatorok-i békeként ismeretes.

Sajnos nem élvezhette az általa megteremtett békét, az ujjaépítés nagy munkáját, mert 1606. december 29.-én Kassán, váratlanul elhunyt.

Az utca hivatalosan 1928-ban kapta a nevét. 50./

Az utca nevét 1973. évi tanácsrendelettel védetté nyilvánították.

BOKÁNYI DEZSŐ utca B-3

A Tabán utcából nyíló és a Duna felé vezető kis utcácska

Bokányi Dezső / 1871 - 1940 / kőfaragó, a magyar munkásmozgalom egyik kiemelkedő alakja. 1894-től 1919-ig a SZDP vezetőségi tagja. Mint kitűnő népszónok és népszerű, újságíró nagy befolyást gyakorolt a tömegekre.

1918-ban a Nemzeti Tanács tagja. A Tanácsköztársaság idején munkaügyi népbiztos volt, majd a Vörös Hadsereg egyik parancsnokaként harcolt a proletár diktatúra megerősítéséért és szorosan együtt működött a kommunistákkal.

A "népbiztos perben" /1920/ halálra ítélték, 1921-ben a fogolycsere-akció során a Szovjetunióba került, ahol a kommunista mozgalomban tevékenykedett.

1888-i bizottsági határozatban kapta a Fogház utca nevet, mivel ebben az utcában volt a járásbiróság fogháza.

1948-óta viseli hivatalosan a mai nevét.

B U K I S O R A-2

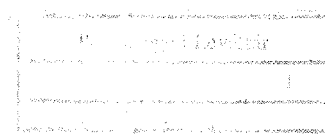
A Dózsa György út folytatásaként halad a Fecske utcáig - Verőce felé.

Az 1815.-évi összeírásban Molnár sornak, vagy Molnárok sorának,

1823-ban Külső sori útnak hívták.

A mostani nevét 1888.bizottsági határozat alapján kapta, mivel a Buki sziget felé vezető utca.

Az utca nevét hivatalosan 1888-óta viseli.

B U R G U N D I A utca C-4-5

A Mártírok útjától kiindulva a Ligetet összekötő görbe utca, mely a régi történelmi városrészen a Burgundián keresztül haladva őrzi az egykori történelmi emlékét.

Burgundia név magát a betelepedett lakosság hovatartozását jelölte. Az elnevezés visszavezethető Gizella királyné, emlékére, aki Konrád burgundi király leánya volt. A betelepedett németek lakták e városrészt, így kapta aztán és viselte évszázadokon keresztül ezt a nevet.

1815-ben még két részből állott az utca, ekkor a mai Mártírok útjától terjedő és a Bajcsy Zsilinszki utcába torkoló részt, az utca sarkáig Szén utcának, a mai Dunára vivő részét pedig Kis utca a Dunára, nevezték.

A Burgundia utca nevet 1888. i bizottsági határozat alapján kapta.

Az 1910. június hó 9.-én tartott városi közgyűlés a 158. sz. határozatával Csávolszky József kakanon nevére keresztelte. Így az elnevezése Csávolszky utca lett.

Tekintettel arra, hogy e név, történelmi múltunk egyik törölhetetlen városrészét és település fejlődésének hgyományát őrzi ezért 1928-ban visszakapta eredeti nevét.

Hivatalosan az utca nevét 1928-óta viseli.

CHÁZÁR ANDRÁS utca C-3

Az Élmunkás utcából kiinsulva félkörívben fogja össze az Eötvös utcával bezárt területet.

Cházár András /1745 jan.5. Jólész - 1816. jn.28.

Rozsnyó/az első süketnéma-intézet alapítója Magyarországon.

Zaklatott életű ember volt és felesége halála után megfogadta, hogy a mások nyomoruságának enyhítésére fog törekedni, hogy a magáét felejtse.

Bécsi tartózkodása alatt lehetősége volt megismerkedni az ottani süketnémák oktatásával, és elhatározta, hogy itthon is egy hasonló intézetet fog létrehozni.

Az 1802-ben megnyitott intézet avatására Cházárt nem hívták meg, hogy miért azt senki sem tudja.

Ez azonban annyira elkészerítette, hogy minden közéleti szerepléstől visszavonult.

Emlékét csupán a hálás utókor őrzi, és azok akiknek mindent jelent az általa létrehozott intézmény.

Az 1815.-évi összeírásban Ispita utcának nevezik, az 1884. évi kataszteri térkép Ispita köznek mondja,

a mostani nevét Farkasfalvy Imre indítványára 1888. bizottsági határozattal kapta.

Az utca nevét hivatalosan 1888. óta viseli.

C S A B A utca A-2

A Buki sort köti össze a Néphadsereg utjával.

Csaba királyfi Attila legkissebb fia volt, aki a monda szerint apja halála után elsőnek fejtette meg a Táltos feleletét: " Föld alá, viz alá -nap-sugárba, holdsugárba, fekete éjszakába."

Három koporsót csináltatott: aranyból, ezüstből, vasból. Éjszaka, midőn a kürtszó elhangzott Csaba vezér- tizenötezer fős csapattal elvitte a király holttestét a Tiszához. Ott kiválasztott 200 rabszolgát, akik sirt ástak a folyó fenekén.

A temetés után a rabszolgákat mind lenyilasztatta, hogy soha senki sem tudja meg hová temették a , nagy hun királyt. Maga Csaba sem tudta meg soha.

Az utca nevét hivatalosan 1928-tól viseli.

C S Á N G Ó utca B-3, C-3

A Barabás Miklós utcából kiindulva, kicsit megtörve érkezik a Tabán utcába.

1815.-évi összeírásnál a Dunával párhuzamosan haladó részét Hajós utcának nevezték, mert a heti hajósok itt kötöttek ki.

Mostani nevét 1929-óta viseli hivatalosan.

1973-ban javasolták, hogy az utca nevét Lotz Károly-ra változtassák, de a tanács elvetette az utcánév megváltoztatását.

C S O K O N A I utca C-4

A Konstantin teret köti össze a Dunaparttal.

Csokonai Vitéz Mihály /1773.nov.17.Debrecen - 1805. jan.28.Debrecen/ a magyar felvilágosodás, legnagyobb lírikusa, legsokoldalúbb költő egyénisége.

Felvilágosult gondolkodásának érdeklődését mutatják 1793-körül írt gondolatai, versei. Ezekben Rousseau és Voltaire tanításait követve materialista nézeteket hirdet és szenvedélyes hangon támadja a szegény nép kizsákmányolását.

E versek a bennük foglalt eszmék forradalmisága mellett festői finomságú, rokokó stilizáltságú képekkel is kitűnnek, s a régebbi magyar gondolati költészet legszebb alkotásai közé tartoznak. Kazinczy jóbarátjaként tájékozódást szerezhette a Martinovich Ignác terveiről és a magyar jakubinus mozgalomról.

Az utcát az 1815-ös összeíráskor Gőzhajó kiállításához vezető utcának,

1888.-évben a névadó bizottság Petróczy utcának nevezte el, mivel Petróczy László címzetes váci kanonok 1880-ban nagyobb összegű alapítvánnyal lehetővé tette, hogy a váci nagygyimnáziumból főgimnázium lett.

Az utca mai nevét hivatalosan 1951-ben kapta.

D A M J A N I C H utca D-4, E-4

A Vám utcát a Magyar utcával egyenesen összekötő utca a Földvári tér közelében.

Damjanich János /1804 Stása - 1849. okt. 6. Arad/
tábornok, az 1848-49-es szabadságharc hőse.

Katonai szolgálatát a 61. gyalogezredben kezdte és századosi rangig jutott, amikor a magyar kormány közbejárására a 3. honvédszászlóalj őrnagya lett. A kiváló hadfi, mint tábornok a vörössipkásai élén, legszebb diadalainak egyikét itt, az április 10.-i ütközetben Vác bevételével aratta.

A vörössipkások tettei páratlanul állnak a hadviselés történetében. A dicsőséges tavaszi hadjárat egy-egy kiemelkedő megnyert csatája mind-mind az ő nevéhez fűződik. Ideiglenesen belügyminiszter is volt. Baleset következtében, a lábát törte és ezért nem mehetett, többé csatába. Az aradi várát védte, majd október 6.-án utolsónak végezték ki őt, aki a harc mezején mindig előljárt.

Az utcát az Ő tiszteletére nevezték el róla.

Az 1815-ös összeírásban még Damjanich sor nevet visel, mivel abban az időben a városi szőlőtelep és a káptalani magtárral szemben lévő egy oldalas házsor állt ezen a helyen.

Hivatalosan 1888.-ban kapta nevét. Azóta viseli a fenti utcanevet.

D A M J A N I C H T É R

D-4

A Lenin ut mellett a Rádi út betorkolásánál a két utca között elterülő terület.

Damjanich János 48-as tábornok, aradi vértanu.
Lásd a Damjanich utcánál.

A tér elnevezése, a váci csatában kiemelkedő hősiességért tiszteletből adatott.

Hivatalosan 1888.-évi bizottság határozata alapján viseli azóta is ezt a nevet.

DIADAL TÉR D-5

A Mártírok útja Ligej felé eső része, melyet délen a Gombás patak határol.

A tér nevében emlékeztet az 1849. április 10.-én lezajlott váci csata emlékére, mikor is a magyar honvédek dicsőséges csapata Damjanichal, Földvári Károllyal az élen véres harcban diadalmaskodott az osztrák csapatok felett és bevette Vácot.

Ezen a helyen zajlott le a csata, és mint dicső, győzelem hordozta csatatér kapta a Diadal tér nevet.

Hivatalosan 1888.-i bizottság határozata alapján viseli ezt a nevet.

D Ó Z S A G Y Ö R G Y út B-2, B-3

A Köztársaság út végén található Diadal-ív utáni
kisváci területen haladó egyenes utca.

Dózsa György / ? - 1514./ az 1514-es paraszthábo-
rú vezére.

Székely Györgynek is nevezik székely származása
miatt. Végvári vitézként tűnt ki, ezért tették a
Bakócz Tamás által meghirdetett keresztes hadjárat
vezérévé. Később az urak ellen fordult paraszt
seregek élére állt, s a ceglédi kiáltványában ösz-
szefoglalta az antifeudális célkitűzéseket.

A földesurak összefogásával szemben vereséget szen-
vedett és kinhalált halt.

Az 1514-ben fegyverre kelt jobbágyok vezére azért lett
történelmünk nagy alakja, mert az elnyomottak olda-
lán harcolt, mert kilátástalan helyzetben is volt.
Bátorsága végig küzdeni a harcot - egészen a már-
tirhaláláig. Ő és jobbágykatonái az életért, saját
jobb boldogulásukért harcoltak.

Emlékét megőrizve kapta ez az utca a parasztvezér
nevét.

1815-ös összeírás szerint Nógrádi országút nevet
viseli,

1888-ban Kisváci főút nevet kapja a bizottságtól,
1930-ban Horthy Miklós útnak keresztelik, majd
1946-tól viseli a mai nevét hivatalosan.

D U N A utca

A-3 , B-2

A Dózsa György utat a Dunával összekötő kis utca ,
mely keresztezi a Vizimalom utcát.

1815-ben még Törincsi utcának hívták, az utcában
lakó Törincsi telkes gazda neve után,

Mostani nevét az 1888.-évi bizottsági határozatra
kapta, azóta viseli ezt a nevet hivatalosan.

DUGONICH ANDRÁS utca C-3 /D.u /

A Kandó Kálmán utcából nyíló kis utcácska, mely a Zrinyi utcába torkollik.

Dugonich András / 1740 - 1818. / író, matematika tanár, kegyesrendi szerzetes. A nemesi ellenállás és a patriarkális népiesség irodalmi képviselője.

A rendi nacionalizmus mellett hatott rá a piarista renden belül jelentkező korai felvilágosodás eszméi is. Diák évei után először 1761ben Szegedre majd Vácra került tanárnak.

Mint matematika tanár a magyar nyelvű tankönyvével, mely 1784-ben jelent meg, nagymértékben hozzájárult a matematika szaknyelvének magyarrá változtatásához. 1808-ban nyugdíjbavonult, és élete végéig dolgozik a fő művének is beillő Magyar Példabeszédek és jeles közmondások c. munkáján.

Az utca mostani nevét 1982-óta viseli. Korábban nem létezett.

51./

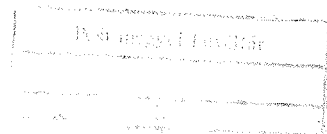
D I Á K utca B-2

Az árpád utcát köti össze az Árúház utcával.

Nevét bizonyára az utca végében található Árpád-
úti iskoláról, azok tanulóiról kapta.

Az utca hivatalosan 1982-ben kapta a nevét.

52./

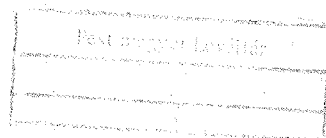

E Ö T V Ö S utca C-3

Az Élmunkás utcát a Széchenyi utcával összekötő egyenes utca.

Eötvös József báró /1813.szept.13. Buda - 1871. február 3. Budapest/író,költő,politikus,a reform nemzedék tagja,a Batthyány-kormány minisztere. A szabadságharc előtt elhagyta az országot,majd ismét visszatérve az 1867-es Andrássy-kormányban a vallás,és közoktatásügyi miniszteri tisztségét töltötte be. Az önkényuralom alatt felfogása következtében egyre jobban magára maradt.Irói ereje, amelynek éltető lelke a haladás szolgálata volt, elapadt.Hitét az emberiség jövőjében s az érte való munkálkodás egyedül értékes voltában e csalódottság ellenére sem veszítette el. Kívánsága szerint Ercsiben temették el.

Nevét az 1888.-évi bizottság javaslatára,kapta, azóta viseli hivatalosan is ezt a nevet.

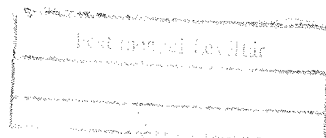
ERDŐS BERNÁT utca D-4 -5

A Földvári téri lakótelepen az Erdős Bernát sorból kiinduló zsákutca.

Dr. Erdős Bernát ügyvéd, munkástanács-tag, váci lakos. Életéről nem sokat tudunk, azt igen, hogy már, fiatalon elkötelezte magát a munkásmozgalommal. Első ízben akkor ismerkedhettünk meg vele, amikor az 1880-as években sorra kerülő választási küzdelem során a klérus néppárti jelöltje, Révász István plébános is a választók előtt mondott programbeszéde közepette egy VIII.-os váci diák rálőtt. Ez a diák Erdős Bernát volt, aki később a Tanácsköztársaság ideje alatt tevékenyen kivette részét a politikai életből. Részt vett az új szocialista jogrendszer kidolgozásában és a váci forradalmi törvényszék tagja volt. Éppen ezért a Tanácsköztársaság bukása után, bírósági ítélet nélkül tisztarsával együtt kivégezték.

"Erdős Bernát segítségért kiáltott, - amikor kísérték a román katonák a kivégző helyre. Az egyik kíséző erre odaugrott, kezét rátapasztotta a szájára, majd egy dróttal átfűzte a száját, hogy ne tudjon kiáltani." Ezután a hétkápolnánál valamennyiüket kivégezték.

A Földvári téri lakótelep építése során elhelyezett négy emeletes házak között meghúzódó kis utca, mely a közelben lévő és az Erdős Bernát sorból kiinduló terület 1973-ban kpta ezt a nevet.

ERDŐS BERNÁT sor D-5 E-5

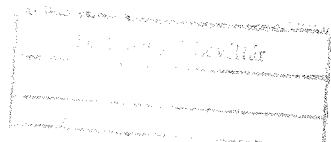
A Mártírok útja egyenes folytatása a Vám utcáig, mely a Földvári tér fő közlekedési utcája.

Dr. Erdős Bernát ügyvéd, leírását lásd az előző E. Bernát utcánál.

1815-ös összeírásban még Zöldfa utcának hívták, mivel az utca sarkán volt található a Zöldfához címzett korcsma.

1888-as bizottsági határozat alapján Zöldfa-sornak nevezték,

1948-tól hivatalos neve Erdős Bernát sor.

ERZSÉBET utca B-2 , C-3

A Rákóczi tértől a Felszabadulás, térig húzódó
a Zrinyi utcával párhuzamos utca.

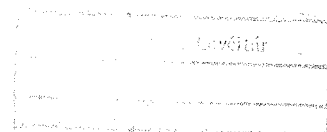
Erzsébet királyné / 1837 - 1898 / Wittelsbach
bajor hercegnő.

1854-től I. Ferenc József király felesége, osztrák
császárné, 1867-től magyar királyné.

A magyar uralkodó osztályok képviselőivel terem-
tett jó kapcsolata révén elősegítette az 1867-i
kiegyezést.

Egy, Luccheni nevű olasz anarchista ölte meg Genf-
ben.

Jelenlegi nevét 1888.-i bizottsági határozattal
kapta, és azóta is hivatalosan viseli Erzsébet utca
nevet.

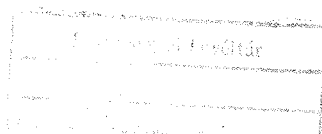
EDISON utca D-4

A Pálffy utcából nyíló és a Kertész utcával párhuzamosan haladó utca.

Edison Thomas Alva / 1847 - 1931/ világhírű amerikai feltaláló. Autodidakta. Mintegy ezer szabadalma között olyan találmányok szerepelnek, mint a mikrofón, a fonográf, az izzólámpa. 1882-ben ő létesítette az első villamos erőművet.

Ezt az utcát az 1980-as évek elején fejezték be, és valószínű az utcanév megválasztásakor azt vették figyelembe, hogy az utca zsákutca lévén egy kijáráttal rendelkezik, amely a Tungsram váci gyárának kerítésére merőlegesen halad. Mivel közvetlenül a gyár mellett épült és ebben a gyárban is izzókat gyártanak választotta az itt lakó héztulajdonos az idegenből átvett, de tudományos munkásságával a gyár profiljára emlékeztető Edison nevet.

Az utca hivatalosan 1980-tól viseli ezt a nevet.

É L M U N K Á S utca C-3

A Köztársaság útját, a Lenin úttal összekötő egyenes utca.

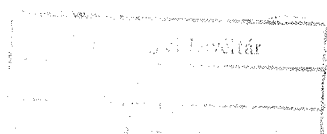
Nevét abban az időben kapta, amikor az üzemekben megjelentek a sztahanovisták, az élmunkások, akik termelésben, politikai és társadalmi munkájukban az élen jártak. Azaz az 1950-es évek elején.

Ennek az utcának történelmi patináját viszont az adja, hogy az egyik legrégebben ismert utcánk. A településfejlődés során azt olvashatjuk, hogy az 1570-es összeírásban a törökök egy új utcával gyarapítják a várost, és ez a Lökös utca. Ez az utca tehát első ismert nevén a török időkben létezett. Évszázadokon keresztül viselve e nevet érünk el az 1815-ös összeíráshoz, amikor is már Verem utca elnevezéssel azonosíthatjuk.

Az 1888.-i bizottsági határozat alapján kapta az Althán utca elnevezést.

gróf Althán Mihály Frigyes váci püspök az 1731-es nagy váci tűzvész alkalmával tüntette ki magát. A tűz oltásához saját kocsijával hordatta a vizet, a kárvallottaknak pénzt, gabonát, fát és zsindelyt ajándékozott, sőt még a tartozásaikat is elnegedte. Ezért tartották érdemesnek arra, hogy ezt az utcát róla nevezzék el.

A mai hivatalos nevét 1953-ban kapta.

É P I T Ő K útja

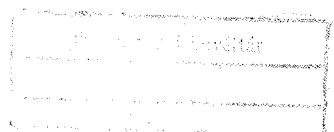
A-1 , A-2

A Néphadsereg útján haladva a DCM felé, balra elágazó félköríves utca.

A valószínűség szerint ezt az utcát azért nevezték el ÉpítőK útjának, mert az utca végében, található a Pest megyei Építőipari Vállalat telepe. Egyébként egyike a legújabb utcáinknak amelyek nevet kaptak.

Nevét 1982-ben kapta és viseli hivatalosan ez az utca.

53./

F A R K A S F A L V I utca D-4

Az Attila utcát a Bloiannis utcával összekötő kis utca.

Farkasfalvi / Findura / Imre, az Országos Statisztikai Hivatal könyvtárosa volt.

1844. október 23-án született Rimaszombatban.

Iskoláit Lőcsén, Vácon végezte. 1868-69-ben

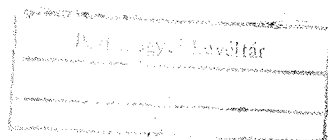
jogot tanult. Mint tanuló, nagy előszeretettel foglalkozott irodalom történettel, régészettel, összehasonlító nyelvészettel, de különösen a képzőművészetek történetével.

Cikkei, tanulmányai különböző ujságokban, folyóiratokban jelentek meg. Fáradhatatlanul vett részt a váci, köz- és társadalmi életben. A Váci, Közlönyben 1881., 21-22. számában, Vác történetirői c. írt tanulmányt. 1875-ben Vác történetének összefoglalása c. munkája érdemes említésre. 1886-ban, megírta Vác helyrajzi értelmezés szempontból c. munkáját. Vácért folytatott tevékenységért tartották érdemesnek arra, hogy utcát nevezzenek el nevééről.

1823-ban Feketesas utcának hívják, mivel a sarkon állott a Fekete Sashoz címzett kocsmá,

1888-i bizottsági határozatban megrövidítették az utca nevét és kapta a Sas utca nevet.

1947-ben Farkasfalvi utcának keresztelték el és azóta hivatalosan ezt a nevet viseli.

F E C S K E utca A-2

A Buki sort a Dunával összekötő kis utca.

Kisváci területen az északi kis utcák között találjuk. Nevére semmiféle magyarázatot nem tudunk, mindenesetre a korábbi időkben még, nem találkozunk vele, első alkalommal az 1888. i. bizottsági határozatban kapja a fenti nevet.

Hivatalosan a nevét 1888.-tól viseli.

F E L S Z A B A D U L Á S utca A-2 , B-2

A Néphadsereg útját köti össze a Dózsa György úttal.

Az utca neve az 1944.-évi, december 8.-án felszabadult városra emlékeztet. A Vörös Hadsereg 5.sz. harckocsi zászlóalja, Kolontáj Mihail Nyikolájevics alhadnagy parancsnoksága alatt ezen az utcán érkeztek a Dózsa György útra, mellyen továbbhaladva harcolva szabadították fel a várost a német megszállóktól. Ennek az emlékére kapta ez az utca Felszabadulás utca nevet.

1813-ban Külső Váci útként hívják,

1825-től Külsővám utcának nevezik,

1888-ban a bizottsági határozat Splényi utca elnevezéért hagyta meg.

Mostani nevét hivatalosan 1946-tól viseli.

F É N Y E S A D O L F utca B-3

A Tabán utcából a Duna felé vezető kis utca

Fényes Adolf /1867.április 29.Kecskemét - 1945.
március 15. Budapest/ festőművész.

A realista ember és természetábrázolás kitűnő mű-
velője, már az I.Világháború alatt a fantázia vi-
lágába menekült, a háború óta egész sorozatát fes-
tette a romantikus izű képeknek.

Tájképeiben mély költői érzéssel szólaltatja meg
a magyar Alföld lelkét. A naturalista korszakában
a magyar népet és tájat festegette rendkívüli el-
mélyedéssel. Az 1910-es években nagy kedvvel és
nagy tökéletességgel művelte a csendéletek festé-
sét. Sokat festegedett városunkban. Pl. a Kisváci
utca c.képét itt festette.

Az 1815-ös években nincs külön választva a mostani
Csángó utcától,

1888.-bizottsági határozattal Tabán köz-nek nevezik,

1973-ban Vidra utca-ként említi a városi tanácsi
határozat,

1975-től kapta mostani nevét, és ettől az időtől ,
kezdve hivatalos az utcanév.

54./

F O K T Ö V Y utca

B-3

A Dózsa György utat köti össze az Árpád úttal

Foktövy János / 1566 - 1619/ váci prédikátor és író.

Magyar nyelvű prédikációs kötete kéziratban maradt ránk. Írt néhány vallásos éneket is. 1604-ben került Vácra református papnak. 1619-ben megírta a török császár esküvését Bethlen Gábornak. 45 prédikációt tartalmazó kéziratát hagyta ránk. Ebbe írta naplójegyzeteit is, melyekben életrajzi adatai találhatók.

Az utca, mely az Ő nevét viseli a kisváci városrészben található, érthető, hogy a református település a névadományozással, méltó emléket kívánt állítani volt prédikátorának.

1815-ben még egy kovácsműhely állt az utca sarkán, és erről Kovács -köznek nevezték,

1888.-évi bizottságnak Vörös Károly református lelkész indítványozta, hogy méltó emléket állítva az egykori prédikátornak, nevezzék el ezt az utcát Foktövy utcának.

Azóta viseli hivatalosan is ezt a nevet.

F O N Ó utca D-4 , E-4

A Magyar utcát a Vásár utcával összekötő egyenes utca.

Nevét feltehetően a Fonó gyártól kapta, mivel a gyár területének egyrésze az utcára néz.

Nevét hivatalosan 1955-től viseli.

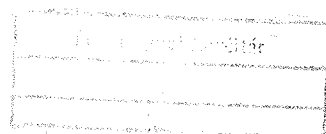
F Ö L D V Á R I tér D-4 , D-5

A Lenin út és a Mártírok útja találkozásánál
kialakított tér.

Földvári, Károly / 1809.nov.26.Gyergyószentmiklós -
1883.dec.14.Cegléd/ honvédezredes.

Mint a híres 3.zászlóalj parancsnoka az 1849.ápr.
10.-én lezajlott váci csatában tüntette ki magát.
Földvári kezében a zászlóval, lóháton, indult sere-
gével a Gombási patakon keresztül az ellenség állá-
sából való kivetésre. Az ezredes már a hidon van, ami-
kor egy ágyúgolyó kioltja az alatta lévő ló életét.
Leesik a sárba, hirtelen felpattanva felkapja a go-
lyóktól juggatott nemzeti zászlót, új lóra pattan, de
azt is hamarosan kilövik alóla, a hős magával ragadja
küzdőtársait és hamarosan átkelve a Gombás patakon,
elfoglalják az ellenséges ütegeket is. Götz tábor-
nok ekkor adja ki a parancsot a visszavonulásra.
Ekkor éri egy gránátszilánk az ezredes homlokát.,
Kétségtelen, hogy e nap hőse Földvári Károly volt.
Az 1861.április 16.-án Benkár Dénes indítványára
Vác városa díszpolgárává választották.

Nevét az 1888.-évi bizottságtól kapta a tér, és
ezt a nevet viseli hivatalosan azóta is.

F R A N K E L L E Ó utca D-4

A Rádi utat köti össze a Pálffy utcával, a Kertész ,
utcával párhuzamosan halad az Izzó-gyár kerítéséig.

Frankel Leó /1844 - 1896/ a nemzetközi, és magyar
munkásmozgalom kiemelkedő személyisége.

Óbudai ötvösmunkás volt, így került kapcsolatba a
német munkásmozgalommal. A múlt század második felé-
ben vezető szerepet játszott a párizsi kommunben.
Megismerkedve Marx Károllyal, majd baráti kapcsolat-
ba került Marx családjával is.

1876 - 1881 között Magyarországon volt a kezdetleges
viszonyok között működő munkásmozgalom vezetője.

1881-ben letartóztatták és másfél évre börtönbe ve-
tették. Szabadulása után ismét külföldre ment és
ott folytatta munkásságát egész 1896-ban bekövetke-
zett haláláig.

Írásaiból kevés maradt fenn, de a Marx-al folytatott
levelézéseiből harmadik levele megmaradt, melyet a
váci állafogházból írt Marx felesége és küzdőtársa
elhunytá alkalmából.

Az 1815-ös összeíráskor még Első Kert-köznek hívták,
1888-i bizottság Törökhegyi ösvény nevet adta,

mivel 1684-ben a Vácot felszabadító császári se-
regek elől kivonuló török csapatok, Kara Mohammed
vezetése alatt, ezeken, az akkori szőlőhegyen fog-
lalt állást, és ezért a fennmaradt szájhagyomány
szerint a nép még ma is Törökhegynek nevezi ezt a
területet.

Mostani nevét Törökhegyi utcáról 1973-as tanács
határozattal változtatták Frankel Leó utcára.

FREYSINGER utca C-4 / F.u./

A Mártírok utját, a Múzeum utcával összekötő
kis köz.

Freysinger Lajos dr. / 1850.június 21.-én Vác -
1907.április 4.Vác/ közjegyző.

Középiskoláinak egyrészét Vácott végezte, majd a,
budapesti és bécsi egyetemeken jogot hallgatott.
A budapesti Kuriánál végzett joggyakornoki mun-
kát, mint fogalmazó. 1875-ben nevezték ki közjegy-
zőnek. Mint a város szülötte és polgára igen lel-
kesen vett részt a városfejlesztési munkákban, így
elévülhetetlen érdemeket szerzett, miért is 1890-
ben a város díszpolgárává választották. 1903-ban
megkapta a kir. tanácsosi címet.

Korábban a Freysinger utca nevet nem ez az utca
viselte, 1815-évi összeírásban Hattyú utca, a
sarkon állt Fehér Hattyúhoz címzett vendéglőtől, ,
1910.június 9.-én tartott városi közgyűlés 158.sz.
határozatával Freysinger utcára változtatta.

Az utca mostani nevét 1973-óta viseli.

55./

A Szentháromság térről a jelenlegi Fürdő mellett,
a Dunapartra vezető lépcsős utca

Füredy / Aszal Kovács / Mihály / 1816. április 18. Vác -
1869. május 10. Váckisújfalu / népdalénekes és színész.
Apja Kovács mester volt és szülei papnak szánták, de
ő megmaradt az apai foglalkozás mellett. Gasparik
Kázmér kakanok figyelt fel az ifjú jó hangjára és
kitűnő hallására, támogatásával képezte magát.
Az 1840-es években a Nemzeti Színház egyik kiváló
művésze volt. Amikor a hangja meggyengült, ott hagyta
a színészi pályát és visszavonult Váckisújfaluba, bir-
tokára, ahol a gazdaság vezetésével foglalatosko-
dott. Az utcanev adományozást váci születése és hite
indokolta.

Az eredeti Füredy utca a mai Maurice Thorez utca
helyén volt, mivel ebben az utcában született Füredy
Mihály.

A jelenlegi nevét viselő utca 1718-ban a Duna utca
elnevezést viselte,
majd a később odaépített Sörházzal, Sörház utca
nevet kapta,
1888-ban a bizottság meghagyta ez utóbbi nevét,
1910. június 9.-i városi közgyűlés 158. sz. határozatával
Dr. Argenti Döme váci születésű orvosnak a tisz-
teletére Argenti utcára változtatta,
1928 -ban ismét Sörház utca néven szerepel,
1948-ban Eszperantó utca néven nevezik.
1951-ben megváltoztatva az Eszperantó nevet, kapja
a Fürdő utca nevet.
1983-ban ezt a nevet megváltoztatva kapja az utca
a Füredi utca nevet.

G Á B O R J Ó Z S E F utca C-5

A Bajcsy-Zsilinszky utcát köti össze ivesen a Burgundia utcával.

Gábor József /1893.junius 7.Vác - 1964.október 1. Budapest/ a nemzetközi és magyar munkásmozgalom kiemelkedő alakja.

Építő munkások Szakszervezetében tevékenykedik, 1910-ben már tagja a Sz.D.P-nek. 1918-ban az Oroszországi K/b/P.tagja, mint ilyen a turkesztáni terület bizottság elnöke. Kinában dolgozik hosszab ideig, mint a Szovjetunió külkereskedelmi és külügyi megbízottja. 1929-után a KOMINTERN beosztottjaként különböző országok kommunista pártjaiban tevékenykedik.

A II.Világháború ideje alatt antifasiszta iskola vezetője. 1944.decemberében hazatért, és az itteni Debrecenben megalakult Ideiglenes Nemzeti Kormány közlekedési miniszter lett. 1949-ben a váci Kötött-árúgyár igazgatójaként "Kiváló gyár" kitüntetést kapott a vállalatá. 1950-től Ankarai-Szófia-Prágai nagykövet. 1959-ben nyugdíjba vonult. Hozzáfogott megírni a váci munkásmozgalom történetét. A halál azonban kiragadta kezéből a tollat.

1888.-i bizottsági határozatban Ilona utcaként találjuk,

Mostani nevét 1965-ben kapta és azóta hivatalosan is a fenti nevet viseli.

57./

G A L A M B köz C-4

A Géza király térről kiinduló és a Dunapártra
vivő kis köz

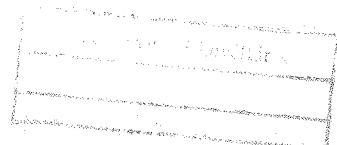
A régi vár területén található, a város egyik leg-
régebbi utcái közül való.

1718-ban Cipész utca néven találkozhatunk vele,

1825-ig Kordován utcaként emlegetik, míg

1825-ben Kis Galamb utca nevet kapja ,

1888.-i határozat a Galamb-köz nevet adja, így ,
a jelenlegi nevét száz éven keresztül megtartotta.

117

G A L A M B utca C-4

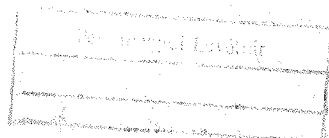
A Vak Bottyán tér szélétől, a Timár utcáig terjedő utca szakasz

Az 1570-es török összeírásban találkozhatunk ezzel az utcával, csak hogy akkor úgy említi az összeírás, mint Zsidó utca mahalle.

1718-ban Ács utca a neve, mivel ácsok lakták, 1823-ban kapta a Gálamb utca nevet, mert a Fehér Gálambhoz címzett kocsmá volt az utcában.

1888-i bizottsági határozatban, nem a bizottság javaslatára, hanem a közgyűlés külön határozatával Kovách Pál utcára keresztelték. Nevezett váci születésű kanonok volt, aki a Habsburg-Lotharingiai dinasztiától való elszakadás és függetlenségi nyilatkozat alkalmából nagyhatású egyházi beszédet mondott, amiért később állásából elmozdították. Írói tevékenysége nyomán ránk maradt a Váci Káptalan vázlatos története c. munkája.

1951-ben kapja a Korvin Ottó utca nevet, amit nem is viselt tulajdonképpen, mivel visszakapta az eredeti Gálamb utca nevet, és Korvin Ottóról egy más utcát neveztek el.

G É Z A K I R Á L Y tér C-4

A Mártírok utca - a Várlépcső - a Timár utca -
a Galamb köz között elterülő terület, város régi
alapítási magja

Géza király 1074-1077-ig uralkodott és ült a
magyar trónon.

Géza herceg a megvakított Vazul, Béla nevű gyermeké-
nek volt a fia. A tronviszályok során elmenekült Béla
végül is hazajött és I. Béla néven ült a trónra.

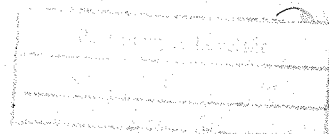
Mivel I. Bélára Dömös-i kastélyában 1063-ban rásza-
kadt a trónterem mennyezete és ebbe a sérülésébe
belehalt, az újra fellángoló tronviszályban I. Endre
fiát Salamont választották meg királlyá.

Itt kezdődik a váci történet, amikor is Géza és László
haddal támadta meg Salamont és aogyoródi csatában
legyőzve 1074-ben elfoglalta trónt. Fogadalmához hi-
ven székesegyházat, építtetett Vácon, majd 1077-ben
itt is temették el. Az alapításról az 1075-ben Ga-
ramszentbenedeki apátság alapító leveléből tudunk.

A város rendezési terve szerint megépítendő szak-
középiskola alapozási munkálataikor előkerült vár
maradványok értékes tanui az egykori vár építésének.

1720-ban találkozunk először a tér elnevezésével,
a templom előtt elterülő részt Barátok terének,
míg a Szent Sebestyén szobra előttit Sebestyén
térnek nevezték.

1888-i bizottsági határozat szerint nevezték el
Géza király térnek, és ezt a nevet a mai napig is
hivatalosan viseli.

H A J N I K P Á L utca C-4

A Köztársaság utat a Tabán utcával összekötő kis utca.

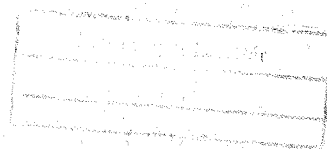
Hajnik Pál / 1808.január 18.Vác - 1864.április 28. Pest/ iskoláit Vácon és Pesten végezte, ügyvédnek készült, már praktizált, amikor az 1848. június 25.-i választásokon a váci kerület országgyűlési képviselőjének választották.

A szabadságharc ideje alattabelügyminisztérium rendőri osztályának volt a vezetője.

A világosi fegyverletétel után emigrációba kellett vonulnia, mivel a Haynau-i rémuralom halálra kereste. Ő viszont Szemere Bertalannal együtt Törökországba menekült. Majd Kossuth Lajossal -kivel jó barátságban volt - utazott Angliába, az USA-ba. Visszatérve Európába Párizsban telepedett le, később, amikor hazatérhetett ügyvédként dolgozott Pesten. Az alkotmány helyreállítása után még két ízben képviselte a váci kerületet az Országgyűlésben.

Az 1815 évi összeírásban Tömlőc utcának hívták, mivel a Hegyes-épület felé vitt,

1888.-i bizottságtól kapta a mostani nevét, és azóta is ezt a nevet viseli hivatalosan is.

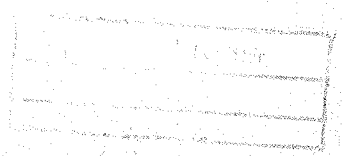

H A L köz

A-2

A Zátony és a Sándor utca között, a Dunával pír-
huzamosan futó kis köz.

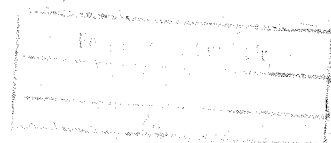
1888-i bizottsági határozattal kapta, a nevét,
azóta hivatalosan ezt a nevet viseli.

H A L Á S Z köz C-4

A Tabán utcát és a Dunapartot összekötő lépcsős köz.

1888-i bizottsági határozattal kapta ezt a nevet, azóta is hivatalosan is ezt viseli.

H A R A S Z T H Y E R N Ő utca D-4 , E-4

A Leni utat köti össze a Vám utcával, a Földvári lakótelepen keresztül húzódva, a Lenin út felé kijárata nincs, tehát arrafelé zsák-utca.

Haraszthy Ernő dr. állatorvos. Annyit tudunk róla, hogy ő is a váci mártírok közé tartozik, a Tanácsköztársaság 133 napja alatt váci állatorvosként tevékenykedett, a városi, munkástanács póttagja, vörösszázadparancsnok volt.

A Tanácsköztársaság bukása után Kiskunfélegyházán dolgozott, itt próbált menedéket találni az országszerte garázdálkodó különítmények elől. Még 1919-ben felismerte őt egy Holló nevű volt, váci szolgabíró, lefogatta és börtönbe szállította. Itt történt meg a tragédia, hol is halálra kínozták, száját betömve fölakasztották a gyilkosai, azt a látszatot keltve, hogy öngyilkos lett.

1815 évi összeírásnál Kukorica utca a neve,

1825-ben Nagymező utca,

1888-i bizottsági határozatban Mező utca-ként hagyták jóvá,

1934-ben a volt Kodak gyár igazgatójáról Eastman utcára keresztelik,

1948-ban kapta a mostani nevét, az 1919-es mártír, emlékére, azóta hivatalosan is viseli ezt a nevet.

H Á M Á N K A T Ó utca C-4

A Konstantin tér és az Ifjuság tér közötti
egyenes utca

Hámán Kató/ 1884.dec.2.Kompolt - 1936.aug.31.Buda-
pest/ vasúti tisztviselő,kommunista.

1918-ban lépett be a KPM-be. A Tanácsköztársaság
idején a Budapesti Központi Forradalmi Munkás és Ka-
tonatanácsban dolgozott. A proletár hatalom megdön-
tése után bekapcsolódott a munkásmozgalom üldözöt-
teket segítő munkába,majd a Vegyipari Dolgozók Szak-
szervezetének titkára lett.

1925-ben az MSZMP,egyik alapítója,majd a KMP KB.tag-
jává választották.1925-ben statáriális bíróság elé
állították,de a nemzetközi közvélemény nyomására
ügyét rendes bírósághoz tették át,amely 28 hónapi
börtönre ítélte.

Kiszabadulása után folytatta mozgalmi munkáját,
míg 1934-ben ismét bebörtönözték.Kiszabadulása után ,
a börtönben szerzett betegség következtében hunyt el.

1715-ben Kert utcának hívták ,míg a Nagytemplom
felépítése után

1777-óta Harangozó utca lett a neve,

1840-ben,amikor Gasparik püspök kiköveztette az utcát
az ő,nevéről nevezték el Gasparik utcának ,

1888,-i bizottság is meghagyta ezt a nevet.

1918,április 11.-én tartott városi közgyűlés a 15/
1918.sz.határozatával ,dr.Zádor János polgármester
javaslatára dr.Pauer Imre egyetemi tanár diszpolgárrá
választása kapcsán Pauer Imre utcára keresztelték.

1925-ben visszakapta a Gasparik utca elnevezést,

1951-ben kapta a ma is hivatalos nevét.

H Á R S F A utca

B-2

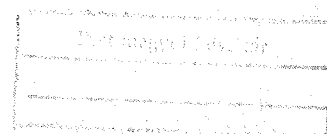
Az árpád utat a Vöröskeresztes sor vasuti ivéig
összekötő egyenes utca

A kiskváci területen található utcát 1937-től, az ,
utca megnyitásától nevezik ma is hivatalosan így.

H I R A D Ó utca B-2

Az Árpád utcát köti össze a Balázs Ferenc utcával és a vége bevezet a Hiradó-laktanyába.

Innen kapta a nevét is, mivel a Laktanyához vezet.
A mostani nevét 1955 -től hivatalosan is viseli.

H O R G Á S Z köz A-1

A Kőhid utca folytatásaként húzódó kis köz

Korábban nem húzódott erre utca, így, ezt a közt.,
1982-ben nevezték el mostani nevére. 58./

H O R V Á T H M I H Á L Y utca B-3

A Fegyház és a Molnár utca között, párhuzamosan futó utca a Dunával.

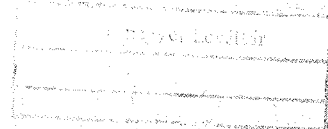
Horváth Mihály / 1809.okt.20.Szentes - 1878.aug.19. Karlsbad/ mint katolikus pap,történész,aki 1825-ben került Vácra és az itteni szemináriumban kezdett behatóbban foglalkozni a történelemmel.1830-ban már bölcsész doktor lett. 1849.április 14.- e után kultusz miniszter lett.A szabadságharc bukása után előbb itthon bujdosott,majd külföldre menekült,miel a haditörvényszék halálra ítélte távollétében,sőt fel is akasztotta.

1867-ben,a kiegyezést követően,hazajött és az országgyűlésben Szegedet képviselte. Népszerű történetíró volt,mivel történeti tanulmányokat írt haláláig.

1825-ben még Fakereskedők utcája volt,

1888.-i bizottsági határozat Horváth Mihály utca nevet adományozta,

1951-ben megváltoztatták és a Kisváci utca nevet kapta, de a határozat végrehajtására nem található semmiféle adat,annál is inkább nem,mert 1974-ben még mindig Horváth Mihály utca és a mai napig is ezt a nevet viseli hivatalosan.

H U N Y A D I utca

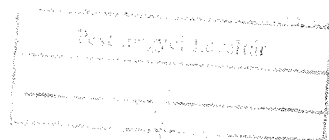
B-3

A Dózsa György és a Zrinyi utcát összekötő ,
egyenes utca, mely keresztezi az Árpád utcát.

Hunyadi János / 1387 - 1456. aug. 11. Nándorfehérvár/ Magyarország törökverő kormányzója.
Családja 1395 körül költözött a Havasalföldről Magyarországra, amiben közrejátszott az, hogy a család nem azonosította magát a havasalföldi bojárok törökbarát politikájával. Ifjú koráról csak annyit tudunk, hogy erdélyi és délvidéki főurak udvarában tanulta ki a katonai mesterséget és már serdülő ifjúként résztvett a török ellenes harcokban. 1439-ben már szörényi bán, hét év múlva erdélyi vajda, temesi ispán, majd Nándorfehérvár kapitánya lesz. Több hadjáratot vezet a török ellen, hol nagyobb, hol kisebb sikerrel. Emlékezetes marad viszont az 1456-ban megvívott nándorfehérvári ütközet, mely teljes sikert hozott. Sajnos a győzelem után pestisbe esett és a diadal színhelyén ragadta el a halál.

1815-ben ennek az utcának az Árpád utcáig terjedő részét Csekő köz-nek, míg a felső részét, a Zrinyi utcáig Felső-temető utcának hívták, mivel folytatása már a kiskváci temető irányába haladt.

1888.-i bizottsági határozatban kapta nevét, melyet jelenleg is visel.

I F J U S Á G tér

C-4

A Hámán. Kató utca - Iskola utca által határolt terület, melyből a Palmiró Togliatti, a Klein Károly utcák indulnak.

Nevét valószínű, az ezen a téren 1887-ben megépült iskoláról kapta, mit bizonyít az is, hogy az egyik határos utcát Iskola utcának, az ugyancsak innen kiinduló kis közt Iskola köznek neveznek.

Ezen a téren állott 1883-ig a Szent Miklós templom, miután romossá vált, a püspök engedélyt adott arra, hogy lebontsák és az anyagát felhasználhassák az iskola építéséhez.

Korábban a romos épületet magtárnak használták, innen kapta az első nevét 1815-ben Rossz templom tér.

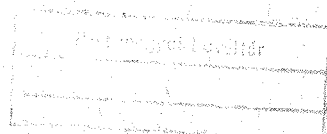
1888.-i bizottsági határozatban a templom emlékére Szent Miklós tér-nek nevezték el.

1951-ben Mátyás király tér nevet kapta,

1954-ben kapta a jelenlegi nevét az Ifjúság tér elnevezést,

1964-ben, amikor a városban külföldi munkásmozgalmi mártirokról neveztek el utcákat, akkor a vb. javaslata alapján az Ifjúság teret - Maurice Thorez francia mártirról nevezték el, határozatban. Ezt azonban, időközben megváltoztatva, nem a tér, hanem a Fűredy M. utca kapta a Maurice Thorez nevet.

Hivatalosan az Ifjúság tér elnevezést tehát 1954-évtől viseli.

I S K O L A köz

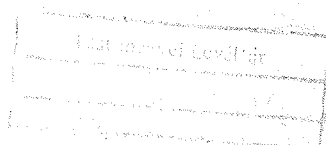
C-4

Az Ifjúság térről, kiinduló délfelé, a Muzeum utcát összekötő kis köz.

Az Ifjúság téren megépített iskoláról nevezték el 1888-ban a bizottsági határozat alapján.

Azelőtt Docskal köznek hívták, mivel az utca sarkán állott Docskal Vencel kovács mester műhelye.

Mostani nevét 1888-tól viseli hivatalosan.

ISKOLA utca

C-4

Az Ifjúság tér mellett elhaladó és Mártírok útjáig vezető utca

Nevét a közelben megépült kórháztól kapta első alkalommal 1815-ben Ispotály utca, meg Koroda utca névvel is nevezték, 1888-ban, az iskola közelsége miatt az Iskola utca nevet adta a bizottság.

1918. április 11.-i városi közgyűlés döntése alapján, dr. Zádor János polgármester javaslatára az utca nevét Gasparik utcára változtatták.

Gasparik Kázmér nagyprépost különös érdemeit szerzett az akkori városépítés és szépítés terén. Az ő segítségével és alapítványával tanult Aszalkovics Mihály Kovácslegény /Füredy Mihály/ akiből később a Magyar Nemzeti színház színésze, népdalénekes lett. /Lásd Füredi utcánál is/

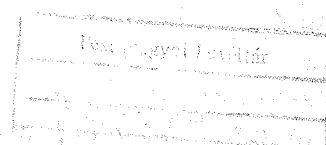
1944-ben kapta vissza az 1888-ban kapott Iskola utca elnevezést, és azóta hivatalosan is ez a neve.

J E G E N Y E utca E-4

A Vásár utcát köti össze a Vám utcával, az egyik oldalon a Vásár-tér, a másikon, a Hőközpont és a Forfa iskola épület határolja.

Korábban, amikor még semmiféle építmény nem volt az utcában, egy sor jegenyefát ültettek az utca két oldalára, ma már hatalmas fává, serdültek és nagyon szép jegenye sort alkotnak. Innen az elnevezés is.

1955-ben kapta hivatalosan a nevét és azóta viseli ezt a nevet.

J Ó K A I utca

C-3

A Lenin utat köti össze a Sallai Imre úttal.

Jókai Mór/1825.február 18.Komárom - 1904.május 5.
Budapest/ író,költő, a romantikus prózairodalom
legkiemelkedőbb magyar képviselője.

1848.márciusában polgári forradalmárként állt ,
Petőfi és Vasvári társaságában az ifjúság élén.
Jókait Váchoz lelki rokonság kötötte,miel Degré
Alajos író társának fiát,1868.november 6.-án ő
tartotta keresztviz alá.

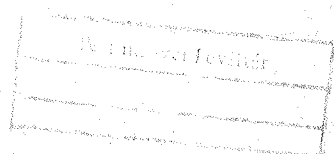
Ezután sokszor megfordult Vácon, mivel a komaság
erős barátsággá kötődött.

Emlékezetes az író 1881.május 1.-i látogatása,
amikor a váciak nem is mint író, hanem apoliti-
kust ünnepelték Jókai személyében.

" Az utca szögletén ül a csonka hős" c.költeményé-
ben az 1849.-évi váci csatában elhullott hősök hiá-
bavaló halálát siratja, a csonka hős, az elmúlt
" dicsőség élő sirkeresztje.

Az 1893-ban megjelent "Fráter György" c.regényé-
ben két ízben is van szó Vác városának ostromáról.

Az utca a nevét 1928-ban kapta, és azóta viseli
hivatalosan is ezt a nevet.

J Ó Z S E F A T T I L A s étány C-4 , C-5

A Csokonai utcától - a Ligetig terjedő Dunapart szakasz

József Attila /1905.április 11. Budapest -, 1937. december 3. Balatonszárszó/ költő, a 20.sz.lirájának világviszonylatban is egyik legkiemelkedőbb alakja.

A Ferencvárosban született, itt élte le egész gyermekkorát, ez a világ határozza meg döntő mértékben költészetét is.

1918-ban már rendszeresen irogat verseket és egy kezéhez került Ady kötet révén, fokozódó érdeklődéssel tekint a költészet felé.

Nézetei egyre inkább radikalizálódnak, mind tudatosabb ellenfele lesz a fennálló társadalomnak.

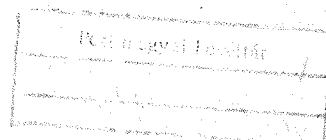
1930-tól már maga is bekapcsolódott a munkásmozgalomba, szemináriumokat vezet, illegális találkozókra vesz részt, költészetét is e harc szolgálatába állítja. Az 1931-ben írt Döntsd a tőkét ne siránkozz c kötetét a rendőrség elkobozza. Későbbi problémái miatt, idegrendszerre felmondta a szolgálatot, bár valami javulás már tapasztalható, de nem bírja elviselni a megőrülés gondolatát, és egy áthaladó tehervonat kerekei alá veti magát. Halálával veszi igazán kezdetét elismertetése.

1815-ben Duna-sor - Duna mellék

1888-i bizottság Alsó Dunasor nevet adta .

1944-ben Ince pápa sétány - ra változtatta a városi előljáróság, majd

1948-tól viseli hivatalosan is a mai nevét.

J U H Á S Z G Y U L A utca C-4

A Szentháromság teret köti össze a Lówy Sándor utcával, közben áthalad a Kossuth téren.

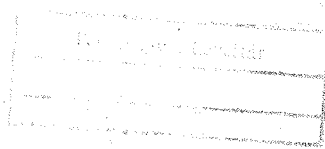
Juhász Gyula / 1883. április 4. Szeged - 1937. április 6. Szeged/ költő, tanár és ujságíró, a 20. századi magyar líra kiváló képviselője. Élete javát szülővárosában töltötte. Középiskoláit a szegedi piarista gimnáziumban végezte, innen került 1899-ben a váci noviciátusba. Ekkor már néhány verse megjelent a Szegedi Naplóban, részint a költészet kedvéért, részint az elkedvetlenítő élmények hatására fél év múlva otthagyta a rendházat és egy év kihagyás után beiratkozott a pesti egyetem magyar-latín tagozatára. Egyetemi évei /1902-06/ jelentős világnézeti változást hoztak számára. Több éven keresztül hányatott, csalódott, depressziós élete után 1918-ban ismét magára talált és ujságíró lett.

A Tanácsköztársaság bukása után szembekerült az ellenforradalmi rendszerrel, elbocsátották, nyugdíjazták, de nyugdíjat, nem kapott, így csak írásaiból tartotta fenn magát. Az egyéb kényszerképzetektől súlyosbított melankóliájától többé nem tud szabadulni és 1937-ben megmérgezte magát.

1718-ban Rádi utcának hívják,
1813-ban Szél utca, mert itt volt a város széle,
1888.-i bizottsági határozatban, Panek Ödön kegyesrendi házfőnök kérésére, Piarista utcára keresztelték.

1951-ben kapta a jelenlegi nevét.

59./

K Á L V I N utca B-3

A Dózsa György utcát köti össze a Dunaparttal.

Kálvin János / Jean Calvin/ 1509 - 1564 / genfi lelkész, a kálvinizmus megalapítója.

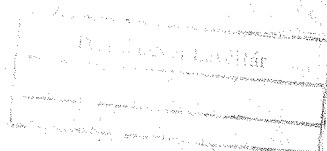
Amikor 1517. október 31.-én Luther Márton német származású ágostonrendi szerzetes a wittenbergi vár templom kapujára kiszögeezett 95 tételével, a reformáció megindítója lett, Svájcban Kálvin János magáévá téve a tanokat, megalapította a református, vagy protestáns egyházat, avagy más néven a kálvinizmust.

Elvei a Heidelbergi Kátében, és a helvét hitvallásban vannak összefoglalva. Az abszolút predesztinációt vallja, egyház szervezete demokratikus, mivel az egyházi tanácsot presbiterekkel kormányozza. Tanításai Genfből terjedtek el Magyarországon a XVI. századtól.

A kiskváci protestáns betelepülők csak a város ezen a részén kaptak engedélyt a püspökségtől a letelepedésre és alakították ki a Kiskvácnak nevezett városrészt a XVIII. században.

1815-ben még úgy nevezték, hogy Harangláb utca, 1888-ban a bizottságnak Vörös Károly református lelkész javaslatára kapta a mai nevét.

1888.-tól hivatalosan is viseli a Kálvin u nevet.

K A N D Ó K Á L M Á N utca C-3

A vasuttal párhuzamosan haladó, a Bérczy Károly utcáról megközelíthető egysoros épikezéses utca.

Kandó Kálmán / 1869.jul.10.Pest - 1931.jan.13.
Budapest/ gépészmérnök, a vasutvillamosítás út-
törője.

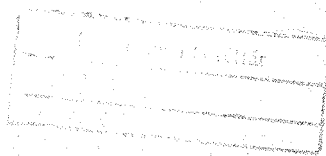
Oklevelét a budapesti Műegyetemen szerezte/1892/
Gyakorlati működését Párizsban kezdte,majd haza-
térve a Ganz-Gyár szolgálatába állt,ahol rövide-
sen a villamossági szerkesztési osztály vezetője
lett. Bevezette az indukciós motorok gyártását,
saját tervei,számításai alapján és megkezdte azok
vasúti vontatás céljaira való alkalmazását.

Az I.világháborút követő időben Olaszországban
dolgozik,majd hazatérve ismét a Ganzban tevékeny-
kedik,mint műszaki igazgató,majd vezérigazgató.
Ekkor kezdte meg a második vasutvillamosítási rend-
szerének,a fázisváltós rendszernek a kidolgozását,majd
majd az új rendszer kipróbálását a Bp.Nyugati és
Alag közötti fővonalszakaszon.

A róla elnevezett villamos mozdonyt,sém a,villa-
mosítás,befejezését nem érte meg 1931.jan.13.-án
elhunyt.

Az utca nevét azért nevezték el róla,mivel a Vác
Budapest közötti vasút villamosítást 1970-es é-
vekben fejezték be, a lakóházak,illetve az utca
is 1971-ben épült meg,s mert a vasút mellett hú-
zódik így kapta az ott lakók javaslatára a mos-
tani nevét.

Hivatalosan 1971-től viseli ezt a nevet. 60./

K A R C S U A R Z É N utca

D-3 , D-4

A szilasi utca sarkától a Sebes Imre utcáig, a Sallai utcának mintegy folytatásaként húzódó utca.

Karcsú Arzén Antal / 1827 - 1893. / ferencrendi szerzetes, a rendház könyvtárnoka, a történelmi társulat rendes tagja.

Tragor Ignác mellett Vác legjelentősebb történetírója. Az itteni, váci szerzetes rendben eltöltött idejében igen sokat szánt arra, hogy megírja a város helytörténetét. Mint ferencrendi szerzetes elsősorban egyháztörténeti munkákat írt, viszont a városunkról írott monográfiája , a múlt század legátfogóbb munkája e témában.

"Vác város története 1880-1888.c. munkája kilenc kötetben foglalja össze a helytörténetet.

Írásainak érdeme, hogy olyan közigazgatási és kulturtörténeti adatokat is idéz, amelyek azóta elpusztultak.

Munkássága elismeréseként nevezték el róla utcát , 1928-ban, azóta hivatalosan is viseli ezt a nevet,

61./

K A T O N A L A J O S utca C-4

A Szentháromság teret, a Bartók Béla úttal
összekötő görbe utca

Katona Lajos /1862.junius 4. Vác -, 1910.aug.3.
Budapest./ néprajztudós, szerkesztő.
Bölcsészeti tanulmányait Grácban fejezte be, utána Pécsen, majd Budapesten tanított. Tevékeny részt vállalt a néprajzi társaság megszervezésében. Több lapnak, ill. folyóiratnak volt szerkesztője vagy munkatársa. 1896-ban a filológiai társaság másodtitkára lett. Cikkei, tanulmányai nagyrészt népköltéssel, népszokásokkal foglalkoznak.

Az utca, mai nevét, a váci születésű tudós professzorról, munkássága megbecsüléseként tiszteletből kapta.
Tragor: Vác utcái és terei c. 1918-as munkájában már javasolja, hogy ezt az utcát, mivel dr. Katona, Lajos ebben az utcában született, nevezzék el róla. Az elnevezés néhány évet késett.

1718-ban Zsidó utca néven találkozunk vele,
1813-ban Rác utcának nevezték, miután ideépítették a görög keleti templomot, amely ma is áll, bár ma már kép kiállításokat rendeznek benne,
1888-i bizottsági határozattal Görög utca nevet kapta, mert a Macedóniából ideszármazott kereskedők lakták az utcát, ma már egy család sem él közülük.

Az utca mai nevét 1928-ban kapta, és azóta hivatalosan is ezt a nevet viseli.

62./

K E R T utca

D-4

A Klein Károly utca elágazásától a Inin útig
terjedő utca szakasz, mely a Damjanich térnek
megy.

1888-i bizottsági határozat előtt Kert köz utca,
mivel a határozat hozatal előtt itt kertek hú-
zódtak, házak még alig voltak,
1888. i határozattal kapta mostani, nevét, és azóta
hivatolasan is ezt a nevet viseli.

K E R T É S Z utca

D-4

A Rádi utat a Pálffy utcával összekötő egyenes utca.

Nevét az egykori feljegyzések szerint arról kapta, hogy az utcában kertészek laktak.

1888.-i határozat előtt Második Kert köznek hívták, míg a bizottság a mostani nevét adományozta az utcának.

Ezt a nevet tehát 1888. i bizottsági határozat óta viseli hivatalosan.

Képp János / 1753 -1775-ig Püspök Vác város
bírói tisztét töltötte be.1766-ban kérvényt
adott be Migazzi püspöknek,hogy Bécsben támo-
gassa szabad király városuk ügyét a királynő-
nél.

Ettől kezdve Kép János váci kismemes vált a helyi polgárság felszabadulási törekvéseinek vezérévé.

1775-ben Kép Jánosék ismét demonstrálták a tisztújító közgyűlésen felszabadítási óhajukat. 1779-ben, a Vácra kijövő megyeispán Kép Jánost az uradalmi tömlöcbe vetteti, majd két társával együtt "kiutasításra" azaz Vácról száműzésre ítéli. A királynő kegyelemből enyhíti a büntetést- a kiutasítást elengedte, Képre 30 bot ütés végrehajtását rendelte el. Vác piacterén szeptember 24.-én ,az összehívott lakosság előtt előbb Kép Jánost húzták volna deresre, de betegsége /vérhas/ miatt elhalasztották botozását. Viszont végig kellett néznie társai szenvedését.

1888.-i bizottsági határozat előtt Kis utca nevet viselte,

1888. i bizottsági határozattal Kép utcára módosította.

1951-ben Képp János utcára módosították, de továbbra is maradt az egy " p " -vel írott Kép utca elnevezés, amely hivatalosan is ezt a nevet viseli.

K I S V Á C I köz

A-2

A Verőcei utcából nyíló görbe kis utca

A legújabb utcanevek egyike a mostani nevét
1982-ben kapta.

64./

1982. évi
Kisváci
utca

K L E I N K Á R O L Y utca D-4

Az Ifjúsági tértől kiindulva, majd balra fordulva egyenesen a Lenin útba torkollik.

Klein Károly munkásbiztosító pénztári igazgató, az 1919-es Tanácsköztársaság direktórium tagja, az országos szovjetek küldötte. A Tanácsköztársaság ideje alatt feleségével együtt nagy részt vállaltak a Munkás, Katona és Paraszt Tanács munkájából.

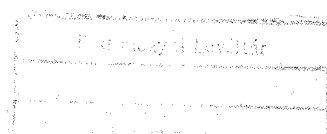
Az Intéző bizottságba beválasztott Klein Károly a pénzügyi és lakásügyi megbízott munkakörét, kapta. Václott a lakóházak államosítását Klein K. irányította. Vezetésével már április elején megalakult a Lakáshivatal. Májusban beszámolt a lakáshelyzetéről és megállapította "a lakáshelyzet türehetetlen" így a városban, elsősorban a szociálizálási rendelet alapján, a legrosszabb helyzetben és körülmények között élő családok helyzetét megoldották. Klein Károly egyike volt azoknak, akiket 10-ed márával 1919. aug. 14-ről 15-re virradóra a Hétkáplnál kivégeztek.

Az utca elnevezésével a Tanácsköztársaság mártirjainak kívántak emléket állítani.

A XVII-XVIII. századokban Václott a gyakori tűzvész miatt egyre erősebb lett a hit, hogy a tűzvészben segítő patrónusban, Szent Flóránban kapnak segítséget.

1888-ban kapta a Flórián utca nevet, mivel igen sok ház mélyedésében a Szentnek a szobra volt látható.

Jelenlegi nevét 1948-ban kapta, azóta hivatalos ez a név.

K O N S T A N T I N tér C-4

A Köztársaság - Mártírok útja, A Hámán Kató,
Báthori, Löwy Sándor utca által bezárt terület.

A tér történetéhez hozzátartozik, hogy a XVII.sz.
ban még mocsaras, lápos területként találjuk.

A templom megépítése után 1777-ben Nagytemplom
tér a neve, 1888.-i bizottsági határozattal
Székesegyház térre keresztelik,

1951-ben kapja hivatalosan a Konstantin tér nevet,
mivel korábban a mai Március 15-e tér viselte
ezt a nevet.

Dr.Schusztér Konstantin váci püspök volt, 1887-
től ült a püspöki székbén, és működése alatt óri-
ási alapítványokat tett. A gimnázium, árvaház épí-
tésére, kórház és szegényház építési költségeire.
Ezért 1896.március 16.-án tartott városi közgyü-
lés 20.sz.határozatával Vác diszpolgárává válasz-
totta, a város főterét az ő tiszteletére Konstantin
térre keresztelte.

A város utca és tereinek rendezése során megcse-
rélték a két tér nevét, mivel a Székesegyház tér
inkább illett Konstantin elnevezéshez, kapta ez a
tér a ma is viselt Konstantin tér elnevezést.

A tér hivatalosan, tehát 1951-i tanácsi határozattal
viseli a ma nevét.

65./

K O R V I N O T T Ó utca B-3 , C-3

Az élmunkás utcával szemben, a Köztársaság utcát köti össze a Dunaparrtal, a Tabán utcától lépcsős megoldással.

Korvin Ottó / 1894.márc.24. Nagybocskó - 1919.dec. 29.Bp./ magántisztviselő, kommunista.

1911-ben a kárpátaljai Ossa-telepen, apja bérelt fűrésztelepén dolgozott, itt ismerkedett meg a munkások szociális helyzetével és vezette rá őket a szervezkedés útjára.

Társadalomtudományi tanulmányai során jutott el a marxizmusig. 1918-ban már ő irányítja a galileisták és szindikalista munkások tevékenységét.

Röpiratokon keresztül - az orosz példa nyomán - proletár forradalomra hívta fel a munkásokat.

Részt vett a KMP megalakításában, tagja lett az első KB-nak. 1919.febr.21.-én letartóztatták és csak március 21.-én szabadult ki. A Tanácsköztársaság idején, a Belügyi Népbiztosság politikai vezetője. A T.K. bukása után elfogták és kivégezték. Ezzel az utcanév adományozással a város az 1919-es mártiroknak kíván emléket állítani.

1718-ban a Tabán egy megnevezés nélküli utcája volt, 1823-ban már a nép Stróber utcának hívta, mert itt lakott dr.Stróber János orvos,

1888.-i bizottsági határozat Dombay utcának nevezte, Dombay Sándor 1746-ban szerzett érdemei alapján a város aljegyzőjévé választották, a másik verzió szerint ugyancsak Dombay Sándor 1779-ben Püspök-Vác aljegyzője, majd bírása, polgármestere volt. Kettőjük közül melyikről nevezték el az utcát, azt nem sikerült kinyomozni.

1948-ban Mónus Illés utca, 1951-től viseli a nevét.

K O S S U T H utca

C-4

A Lenin utat a Kossuth térrel összekötő egyenes utca.

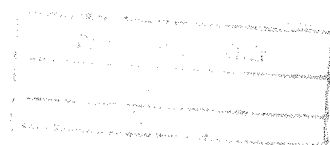
Kossuth Lajos / 1802 - 1894 / ügyvéd, lapszerkesztő, a XIX.sz-ban a nemzeti függetlenségért, vívott harc legkiemelkedőbb politikusa, harcosa. 1949-ben kormányzó.

Kossuth 1848.július 30.-án volt először Vácon, a Mészáros monitor próbajárata alkalmával, és akkor a váci nemzetőrök felett szemlét tartott. Még ebben az évben, október 19.-én ismét megfordult a városban, amikor érc kellett az ágyúöntéshez, Vác népe, önként felajánlotta harangjait Kossuth kérésére. A kiegyezés után a város egyhangulag választotta - emigrációjában - képviselőjévé. Igaz, hogy a felkérést nem teljesíthette, de levélben köszönte meg a városnak, hogy ilyennel tisztelte meg.

1718-ban a Piarista utca folytatásaként Rádi utca nevet visel, mivel ez az utca Rád község irányába vezetett,

1815-ben Csillag utcának hívják, mivel itt volt található az Arany Csillag vendéglő,

1888.-i bizottsági határozatban kapta a Kossuth utca nevet, azóta hivatalosan is ezt a nevet viseli immáron egy százada.

K O S S U T H tér C-4

A Juhász Gyula utca végében, a Lőwy Sándor utcától
a Kossuth utca torkolatával körülzárt terület.

A XVIII.században Csillag tér volt a neve, mivel
itt állott az Arany Csillag vendéglő.

1888.-bizottságnak Velzler János a Műcsarnok kávé-
ház tulajdonosa javaslatára nevezték el Kossuth tér-
nek, azóta hivatalosan is viseli a nevét.

A névadó életrajzát lásd az utca megnevezésénél.

K Ő H I D utca

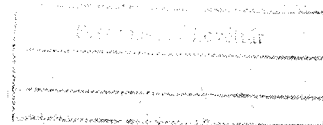
A-1

A DCM-mel szemben lévő utca, mely a város legészakibb részén található.

A névedományozás történelmi hagyományokra vezethető vissza, mivel ezen a területen épült a Buki patakon átvezető Kőhid. Így természetes, hogy a néhány lakóházat magában foglaló utcát a Kőhídról nevezték el.

Mostani nevét, mint a város egyik legfrissebb utcája, 1982-óta viseli hivatalosan.

67./

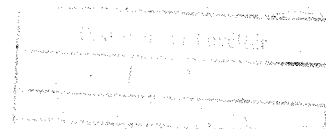

K Ó R H Á Z utca

B-3

A Dózsa György utcából a Dunapart felé egyenes
kis utca.

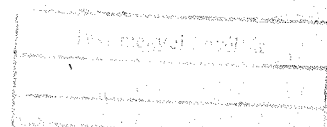
Amikor a Fegyház mellé építették a Kórházat a
rabok ápolására, akkor kapta a nevét, 1925-ben,
azóta is megtartotta és hivatalosan ma is ez a
neve.

K O S D I utca D-3

A Sebes Imre utcát a Szilasi utcával összekötő
ívelő kis utca, a Vasutas sport pálya mellett.

Nevét a Kosd község felé vezető úttól kapta
1925-ben, azóta viseli hivatalosan is ezt a nevet. -
68./

K Ö L C S E Y F E R E N C utca D-5

Az Erdős Bernát sorból kiinsulva egyenesen húzódik a Harszhy Ernő utcáig, a Vásár utca torkolatáig, a Földvári téri lakótelepen.

Kölcsey, Ferenc / 1790. aug. 8. Sződemeter - 1838.

aug. 24. Cseke/ költő, kiemelkedő reformkori politikus, neves szónok, a magyar kritika egyik első jelentős képviselője.

Első időben a tudománytörténet, a kéziratok költészet érdekli, életének második felébe kapcsolódik be a politikai életbe.

Legnagyobb versei között kiemelkedő a Himnusz, melyet Erkel Ferenc megzenésítésében 1844. július 2.-án adtak elő először a Nemzeti Színházban. 1838. augusztus 16.-án, egy hivatalos kiszállása, alkalmával meghűlt, egy heti betegség után aug. 24.-én elhunyt.

1888.-i bizottsági határozat Zöldfa sor nevet adta, mivel az Istenmalomig húzódó ház sor csak egy oldalon volt beépülve, azelőtt Zöldfa utcának nevezték, mivel az utca sarkán állt a Zöldfához címzett kocsmá.

1918-ban Istenmalmi útként nevezi a nép, mivel az Istenmalomig terjedt,

1951-ben az Istenmalmi út elnevezés helyett kapja a Törökforrás utca nevet, ami ugyanazt fejezi ki, mint az Istenmalmi forrás, mely tudvalevő, hogy a török korban, a Vácdukáról vezetett csatorna nyílásától ered.

1975-ben az Istenmalmi utcát Kölcsey Ferencről nevezik el, mivel nem található nyom arra vonatkozóan, hogy miért nem használták az 1951-es határozatban foglalt elnevezést a Törökforrás nevet.

Igy a mai elnevezést 1975-óta viseli hivatalosan. 69./

K Ö T Ö utca

D-4

A Damjanich teret a Magyar utcával összekötő
keskeny utca.

Nevét valószínű az utca teljes tejedelmében az
egyik oldalt elfoglaló gyártól kapta.

Az utca nevét, 1935-től viseli hivatalosan, korábban
nem létezett.

K Ö Z T Á R S A S Á G út B-3 , C-4

A Diadal-ívtől, a Maurice Thorez utca sarkától,
a Konstantin térig húzódó utca.

Ez az utca egyike azoknak, amelyről a történelem
során már igen sokat hallottunk. A vártól kiindulva
ez volt az észak-déli városmag egyetlen főutcája,
amelyről már írásos anyag is maradt fenn, a török
idők összeírásaiban már szereplő utcáról.

1570-es török összeírásban Nagy utca ,

1718-ban Uri utca ,

1813-ban Fő út, Nagy utca, Öreg utca volt a neve,

1815-ben készült összeírásban így találjuk: Nagy
utsza, Öreg utsza, Nagy tér.

1888.-i bizottsági határozatban Középvárosi főút
nevet kapta.

1910.június 15.-i városi közgyűlés 162.sz.hatá-
rozatával gróf Csáky Károly út nevet adományozta,
gróf Csáky Károly Emánuel megyés püspök tizéves
jubileuma alkalmával elnyerte a város diszpolgára
megtisztelő címet.

1949-ben kapta a jelenlegi nevét és azóta hivatalo-
san ezt a nevet viseli.

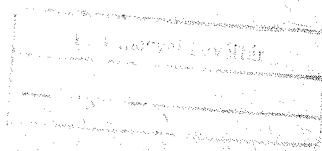
K R A K K Ó köz

B-2 , B-3

A Vöröskereszt sor, Árpád utcai csatlakozásából kiindulva balra egy kis köz.

A névadományozás elég régi keletű. A nép nevezte el az egész városrészt Krakkónak, mivel itt telepedtek meg a kisváci katolikusok, főleg szláv telepésekre utal a Krakó, vagy Krakkó elnevezés. Az akkori betelepültek, igen szűkös keretek között éltek, szegényes viskókat építettek, az egész városrész a "nyomor-telep" nevet kapta. Ma is ugyanezt tapasztaljuk, a város legelhanyagoltabb része maradt. Már rég megérett a szanálásra !

1815-ben Krakkó utca a neve, Krakkói utsza, 1888-i bizottsági határozattal kapta a mai nevét. Tekintettel történelmi múltjára, a Városi Tanács 1973-ba védetté nyilvánította, a jelenlegi nevét 1888-tól viseli hivatalosan.

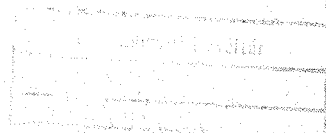
LEMEZ utca

C-3

A Zrinyi utcát a, vasutig terjedő résszel összekötő egyenes kis utca.

Nevét valószínű az utca egyik oldalát elfoglaló Horganyhengermű, mai nevén a Híradás Anyagok Gyára, jelenlététől kapta, mivel ebben a gyárban még ma is horgany lemezeket hengerelnek, tehát lemezt készítenek.

1935 - óta viseli hivatalosan, is ezt a nevet, korábban nem létező utca volt.

LENIN út

B-3 , C-3 , D-4 , D-5

A Maróthy Lajos utcától a városból Budapest felé kivezető 2.sz.főútvonal.

Vlagyimir Iljics Lenin / 1870.Uljanov -1924. Moszkva./ az marxizmus legnagyobb gondolkodója. A Szovjetunió Kommunista Pártjának és a világ első szocialista államának alapítója, a nemzetközi munkásmozgalom zseniális vezetője. Szimbirszkben született, pedagógus családban. Első munkáit 1893-94-ben írta, 1895-ben forradalmi szervező munkája miatt bebörtönözték, majd száműzetésre ítélték. 1901-től felvette a Lenin nevet. 1903-ban alapvető szerepe volt az első forradalmi marxista párt /bolsevik/ létrehozásában. Az 1905-ös forradalom idején visszatért Oroszországba, majd annak leverése után ismét külföldre távozott, s, ott folytatta szervező és tudományos munkáját. 1917-ben emigrációból visszatérve irányította a forradalmi mozgalom szervezését, s a polgárháborúban a forradalom védelmét. Lefektette a szovjet állam fejlődésének alapelveit. Munkásságának eredménye a leninizmus, amely az imperializmus és proletár forradalmak korszakának marxizmusa.

1718-ban Huszár utca, az Althan telekkönyvben Hussarn-gasse néven van megjelölve, 1815-ben Békás utca, majd 1823-ban Körtefa utca, 1888-ban a bizottsági határozatban Ambró Ferenc utca, 1928-ban Csányi kőrút, 1948-ban Szabadság utca, 1963-ban Lenin út, ettől kezdve viseli hivatalosan is ezt a nevet.

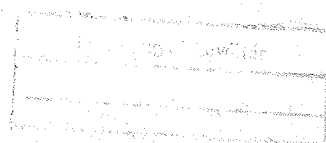
70./

L I L I O M utca

A-2

A Sándor utcát a Zátony utcával összekötő, a Dunával párhuzamos utcácska.

1815-ben még Mihály utcának hívták, 1823-ban Pásztor utca volt, mivel ebben az utcában lakott a városi kanász,
1888-i bizottsági határozattal Liliom utcára keresztelték, azóta viseli hivatalosan az utca nevét.

L I S Z T F E R E N C s é t á n y

B-3 , B-4

A Barabás Miklós utcától, a Bartók Béla utcáig
terjedő Dunaprti szakasz.

Liszt Ferenc /1811.okt.22.Doborján - 1886.júl.31.
Bayrent/ Zeneszerző, minden idők legnagyobb és
legünnepeltebb zongora művésze, a modern zongora
technika megalapítója.

Élete, miként zenéje is romantikus és fordultatos,
szenvédélyes és szélsőséges, rajongó vallásossága
végül a reverenda felvételéhez vezetett.

Magyar hazafi, ám honszerelme látványos gesztusok-
ban merült ki - öt nyelven beszélt, de magyarul so-
hasem tanult meg, s nem érti a hazai viszonyokat,
az ország politikai helyzetét.

Az 1800-as évek közepén apolitikus tud maradni. A
magyarokat megsérti a szabadságharc alatt tanúsi-
tott közönyével. Az osztrákokat Magyar Rabszódíák
megkomponálásával, az orosz cárt a lengyelek iránt
érzett rokonszenvével. Bejárta Európát, zeneszerzői
működésével, példát mutatott a XX.század zeneművé-
szetének is.

1815-ös összeírásban Dunasor - Dunamellék

1888-i bizottsági határozat alapján Felsődunasor
nevet kapta.

1946-tól viseli a mai nevét, a Liszt Ferenc sétány
nevet.

A felszabadulás előtt, de még néhány évig után is
gazos, elhanyagolt, sáros terület volt, romos házak-
kal. Az 1940-es évek végén kezdődött meg az épít-
kezés a parton és szomszédos Tabán városrészben.

L Ó W Y S Á N D O R utca C-4

A Március 15-e tér keleti csücskéből kiinduló és a Kossuth térig tartó egyenes utca.

Lőwy Sándor /1906.febr.12. Mád - 1929.okt.27.Vác/
sütőmunkás, kommunista.

1922-ben már a Csehszlovák Kom.ifjúsági,szövetség tagja. 1924-ben skassai kerület titkára.1926-ban jött Magyarországra,itt az MSZMP fiatal-munkás alosztályát vezette,egyidejűleg az illegális KIMSZ KB.titkára és a KMP KB tagja.

1927.februárjában letartóztatták,majd három és fél-évi fegyházra ítélték.

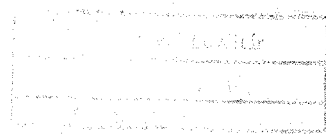
A váci fegyházban részt vett a kommunista foglyok 1929.október 21.-én megkezdett éhségsztrájkjában. Mesterséges táplálás közben meggyilkolák. Temetésén az ifjúmunkások tüntetést rendeztek.

Emlékét a fegyház falán márványtáblán örökítették meg.

Az utca 1763-ban már viselte a Káptalan utca nevet, az 1888-i bizottság ugyancsak meghagyta a Káptalan utca nevet,mint történeti vonatkozásút,mely arra mutat,hogy korábban két Vác volt,az egyik a Püspök Vác, a másik pedig a Káptalan Vác,amely 1859.februárjában egyesült, a Káptalan utca a Káptalan város főutcája volt.

1949.ben hozott határozat értelmében,a mártirhalált halt Lőwy Sándor 20.éves fordulója tiszteletére kapta a mai utcanevet,ettől kezdve hivatalosan is ez az utcaneve.

71./

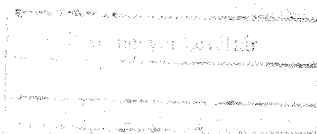
L U X E M B U R G utca

E-4

A Rádi útról,nyíló és a vasutisinekig nyúló egyenes utca.

A hagyomány szerint a tatárjárás utáni IV.Béla király betelepítése során költöztek ide a német származású telepesek. Ez a városrész őrzi ennek az időszaknak az emlékét.

1823-ban Luxemburgi alsó sor nevet viselt,míg 1888-i bizottság rövidített az utcanéven,igy lett Luxemburg sor, majd 1935-ben nevezték el Luxemburg utcának,azóta viseli hivatalosan ezt a nevet.

M A D Á C H I M R E utca C-3 , D-4

A Jókai utca és a Szilas utca közötti egyenes kis utca

Madách Imre /1823.jan.21.Alsószregova - 1864.okt.

5. Alsószregova/ költő,író,publicista.

Régi nemesi családból származik,11 évesen elveszti apját és ettől kezdve édesanyja neveli,eléggé konzervatív szellemben. Aggimnázium hat osztályát magántanulóként végzi,de a váci piaristáknál vizsgázik.Első verse már 1840-ben megjelennek,néhány versében már ekkor beleköt a cenzura.Próbálkozik drámairással is.Több írásán keresztül jut el az " Ember tragédiája" c.mű megírásához.Ez a mű,meszse kimagaslik más munkásságai közül,egyedül biztosítja klasszikus rangját. 1863-ban az MTA levelező tagjai sorába választja,székfoglaló beszédét - betegsége miatt - Bérczy Károly olvasta fel.

Váci iskolai éveit a volt iskolája márványtáblával jelölte meg,szobra a Gábor József ált.iskola előtt van,diszítve annak bejáratát.

1928-tól viseli az utca ezt a nevet hivatosan.

72./

M A G Y A R utca

D-4

A Rádi utat köti össze a Lenin úttal

1815-ben Nagy cigány utca, majd

1825-ben Magyar utca, - Tragor szerint a cigányokat úgy hívták, hogy " új magyarok ", innen az elnevezés, mivel ezt az utcát a cigányok lakták.,

1888.-i bizottsági határozatban Rácz Pál utca ,
nevet kapott a híres cigányprimás tiszteletére.

1935-ben Revízió utca nevet kapott, ezt

1949-ben visszaváltoztatták Magyar utcára, azóta,
viseli hivatalosan az utca nevét.

73./

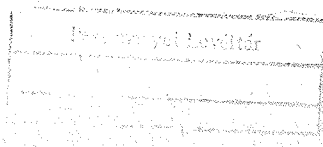

M Á J U S 1. utca D-4

A Karcsú Arzén utcát köti össze a Lenin úttal.

1928-ban kapta a Csávolszky utca nevet, Csávolszky József kanonok tiszteletére, aki igen sokat tett a városért,

1948-ban kapta a Másus 1. utca nevet, a nemzetközi munkásmozgalom ünnepének emlékére, azóta hivatalosan is ezt a nevet viseli.

M Á R C I U S 15-e tér C-4

A Köztársaság út - Széchenyi utca - Löwy Sándor
és Bartók Béla utcák torkolatánál és ezekkel
körülzárt terület.

1570-ben értesülünk először a tér nevéről, ekkor
Piac tér-ként nevezik,

1763-ban Nagy rész vagy Nagy térnek nevezték,

1815-ben ,ár Fő tér a neve,

1825-től Piac tér, Nagy piacnak, Fő piacnak és
Városház tér-nek kezdték nevezni

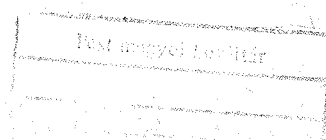
1888-ban a bizottsági határozatban a Városház tér
elnevezést javasolták,

1896.március 16.-tól, dr.Schusztter Konstantint dísz-
polgárrá választotta 20.sz.határozatával a városi
közgyűlés, akkor nevezték el róla a teret
Konstantin térnek,

1951-ben Sztálin térre keresztelték,

1955-től kapta a mostani nevét, azóta hivatalosan
is ezt viseli.

74./

M Á R I A utca C-5 , D-5

A Burgundia utcát és a Diadal teret összekötő
íves, többször megtörő utca a Liget felé.

Az 1888.-i bizottsági határozattal kapta ezt a
nevet,

1951-ben Liget utcára változtatták, ami azonban
nem került kivitelezésre, mert

1974-ben is úgy találjuk, mint Mária utcát, sőt még
a mai nap is ezt a nevet viseli hivatalosan.

75./

M A R Ó T H Y L A J O S utca B-3 , C-3

A Köztársaság útát a Zrinyi utcával összekötő egyenes utca.

Maróthy Lajos géplekatos a 1919-es Tanácsköztársaság váci tanácstagja, a Pest megyei Munkás-Katona Paraszt Tanács delegált tagja.

Amikor március 26.-án megjelent a Tanácsköztársaság államosítási rendelete, a váci direktórium megbízottjaként Maróti Lajos szocializálási és jogügyi népbiztos vezetésével megalakult a " Szocializálási Hivatal". Ez a hivatal irányította a városban a köztulajdonba vételt. A pénzintézetek államosítását szintén Maróti Lajos irányításával hajtották végre. Az utca elnevezésével az 1919-es Tanácsköztársaság kiemelkedő egyéniségeinek kívántak emléket állítani.

1764-től viselte a Szent János utca nevet, mivel itt állt Nepomuki ~~szent~~ János szobra.

1888-bizottsági határozat ezt a nevet meghagyta, 1975 - ben kapta az, utca a mai nevét és hivatalosan is így nevezik.

76./

M Á R T I R O K útja C-4 ,D-4 ,D-5

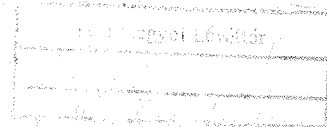
A Konstantin teret összeköti a Diadal térrel.

Nevét, az 1919. augusztus 14-ről 15-re virradó éjjel kivégzett 10 kommunistáról kapta. Ezen az éjszakán 10 kommunistát, minden bírósági tárgyalás nélkül, kísérték ezen az úton a Hétkápolnáig, a város déli részén található dunaparti részig. Itt a kísérő román katonák sortűzzel végezték ki mind a 10, a direktorium munkájában résztvevő vezető direktoriumi tagokat. Itt halt mártirhalált 9 fő, de egy, Matheika János a csodával határos módon, a talált lövések ellenére is életben maradt. Őt 1921-ben a fogolycsere akció keretében kicserélte a Szovjetunió, majd a Sztálini törvénytételek következtében 1940-ben elhalálozott. Ezekről a váci mártirokról nevezték el az utcát.

1815-ben a mai Konstantin tértől a Géza király térig terjedő részét Sváb utcának, míg az innen a Diadaltérig húzódó részét Tót utcának nevezték.

1888.-i bizottság adta a Budapesti-főút nevet.

1949-től kapta a mai nevét, amit hivatalosan is visel.

M A R X tér

C-3 , C-4

A Lenin út és a Beloiannis utca között elterülő tér.

Marx Károly /1818 - 1883 / a tudományos szocializmus, a dialektikus és történelmi materializmus megalkotója, az új politikai gazdaságtan létrehozója, a nemzetközi munkásmozgalom legnagyobb elméleti irányítója, szervezője és vezetője.

Német értelmiségi családból származott, az egyetemen Hegel tanítványa volt. Egész életére kiterjedő barátságot kötött Engels Friggyessel s kettőjük munkája a későbbiekben szinte elválaszthatatlan.

Az 1848-i németországi forradalomban már a munkásosztály vezetőjeként vettek részt.

1848. februárjában jelent meg az általuk fogalmazott Kommunista Kiáltvány.

1849-től Marx emigrációba kényszerült, rövidebben Londonban telepedett meg és ott élt haláláig. Fő elméleti műve a " TŐKE " volt. Óriási elméleti munkássága mellett irányítója volt az első két Internacionálénak is.

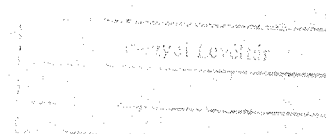
1815-ben még úgy találjuk mint Korona sor, a Korona vendéglőtől kapta ezt a nevet,

1823-ban Vásár tér, az itt tartott heti vásárok miatt nevezték el így,

1888.-i bizottsági határozatban megtartották a Vásár tér elnevezést.

1930-ban a Szent Imre tér elnevezést kapta, de a nép csak, Postapark, Posta térnek nevezte az ide épített 1.sz. Postahivatal miatt.

1948-ban kapta a mai nevét, és azóta hivatalosan is ezt a nevet viseli.

M A T H E I K A J Á N O S utca D-5

A Mártírok útját és a Mária utcát összekör-
íves utca.

Matheika János /1895.június 21. Budapest - 1940.
november 7.Szovjetunió/ újságíró,szerkesztő,mű-
fordító,pedagógus.

1917-től a haladó szellemű Váci Ujság-nál dolgo-
zott,majd a Tanácsköztársaság idején ugyanennek
a lapnak - mely akkor Váci Vörös Ujság c.jelent
meg - volt szerkesztője. Tagja volt a váci direk-
tóriumnak,ezért a T.K.bukása után - miután a kivég-
zést a csodával határos módon átvészelte - élet-
fogytiglani börtönre változtatták,majd 1921-ben ki-
cserélték a Szovjetunióba.

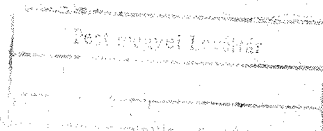
Itt is folytatta megkezdett irodalmi munkásságát.
Vezetőségi tagja lett a Szovjet Írók Forradalmi
Szövetségének,egyéb más tagság mellett, a Sarló
és,Kalapács c.folyóirat szerkesztő bizottsági tag-
ja.

Tanár volt,majd az 1930-as években főszerkesztő he-
lyettese a Meződunaródnája Iltyeratura,igazgató
helyettese a Gorkij Világirodalmi Intézetnek.
Verseket,irodalmi tanulmányokat,irt,szovjet köl-
tők verseit fordította magyarra.

A személyi kultusz éveiben elkövetett törvénytelen-
ségek áldozata lett.

1888.-i bizottsági határozatban Füz utca nevet kapta,
mivel a Mária utcával együtt a dunaparti füzes
felé vezetett,

1948-ban kapta mai nevét a mártirhalált halt és
Vácért igen sokat tett direktóriumi vezető emlé-
kezetére.Azóta viseli hivatalosan is a mai nevét.

M Á T Y Á S utca B-3

A Köztársaság útát köti össze a Dunaparttal, kis egyenes után megtört utca, párhuzamosan a Barabás Miklós utcával.

Az utca neve korábban Mátyás király utca volt, ezért kapta a Mátyás nevet.

Mátyás Király/ 1443.február 23. Kolozsvár - 1490./ Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet második fiaként. A fiatal Mátyás, nevelését Vitéz János váradi püspök irányította. Apja már 11 - éves korában Nándorfehérvárott lovaggá ütötte. Hosszabb időt töltött, a királyi udvarba vendégként, valójában túszként. 1457-ben letartóztatták és rabként, élte át tiz évvel idősebb bátyja kivégzését. 1458. jan. 24. - én Magyarország királyává választották.

Mátyás többször is járt városunkban, 1462-ben itt fogadta a béketárgyalásokra érkező pápai követet, Griskát, Pobjedrád György cseh és Frigyes porosz királyt.

1485-tavaszan országgyűlést hirdetett Vádra, hogy a rendekkel elfogadtassa, természetes fiának, Corvin Jánosnak tronutódlását. Ezeken kívül, mivel Báthori püspök rokonságban volt a királlyal, sokszor látogatta meg a reneszánsz fényűző palotájában.

1490- virágvasárnapján szélütés érte a 47 éves uralkodót.

1888-i bizottsági határozatban kapta a Mátyás király utca nevet. Korábban a mai Csángó utcával együtt hívták Hajós utcának, de csak az egyenes szakaszt tartották számon, amely a Dunával párhuzamosan halad.

1951-ben Bástya utcának keresztelték, de továbbra is maradt Mátyás utca, azóta viseli hivatalosan ezt a nevet.

M E Z Ő utca

D-4 , E-4

A Kertész utcát köti össze a Luxemburg utcával

1823-ban Kis Kert utcának hívták, ezen a területen
akkor kertek húzódtak, néhány házzal,
1888.-i bizottsági határozattal Mező sor nevet
kapott, mivel csak egy oldalán voltak házak.

1935-től viseli hivatalosan ezt a nevet.

M I K S Z Á T H K Á L M Á N /MK/ utca D-4

A Kódsdi utcát köti össze a Karcsú, Arzén utcával, a Május 1 utca folytatásaként.

Mikszáth, Kálmán /1847. jan. 16. Szklabonya - 1910. május 28. Budapest/ író, a magyar prózairodalom egyik legkimagaslóbb alakja.

Kisbirtokos családból származott. Mikszáth világa nem különült el a paraszti falutól, s így korán, bele ivódtak a palóc föld színei, tájai embe-
rei.

Középiskolai tanulmányai után Balassagyarmaton helyezkedett el, mint szolgabírói esküdt. 1872-től már mint ügyvéd gyakornok járcákat, elbeszéléseket küldözget a pesti lapoknak.

Szegedre költözik, és itt írja legsikerültebb műveit. 1910. május 16.-án ünnepelték írói pályájának 40. évfordulóját. Jubileumi beszédében élete és művészete legfőbb ihlető eszméjéről beszélt:

" Én csak a hazámat szerettem..." vallotta a szinte, utolsó szavaiban. Alig két hétre rá hirtelen meghalt. Művei számos kiadásban jelentek meg, novelláiból és más írásaiból sok válogatás látott napvilágot.

1928-ban kapta az utca nevét és azóta viseli hivatalosan ezt a nevet.

78./

M O L N Á R utca

B-3

A Dózsa György utcát a Dunaparttal összekötő
kis utca.

Nevét valószínű onnan kapta, hogy ezen a területen laktak azok a molnárok, akik a Dunán lehor-
gonyzott vízimalmokban őrlték a városi polgá-
rok gabonáit.

1815-ben Mészárszék köz volt a neve, mivel ebben
az utcában volt található a városi mészárszék,
amíg nem épült ki a Buki sor, addig ezt az utcát
nevezték Molnárok sorának,
1888.-i bizottsági határozatban kapta a mai nevét,
amit egy évszázada visel hivatalosan.

A Konstantin tér déli szélétől indul és félkör-
ívben halad a Mártírok utjáig, a Géza király tér
kezdetén éri el a tér északi szélét.

Nevét valószínű, az utcában található Vak Bottyán
Museumról kapta.

1718-ban Pintér utcának nevezték, amikor megépi-
tették a papnevelő intézetet

1777 - 1780 - ettől kezdve kapta a Szeminárium ut-
ca nevet,

1888-i bizottság határozatában Papnövelde utcára
keresztelték,

1917. december 13.-án tartott városi közgyűlés,
93.sz.határozatával Dr. Galcsek György utcára vál-
toztatta az utca nevét.

1920-ban újra visszakapta eredeti nevét a Papnövel-
de utcát, majd

1951-ben, kapta a mostani nevét, mivel ennek az utcá-
nak 2.sz.házában született dr.Pauer Imre egyetemi
tanár, aki végül is a házat a városra hagyományozta
amiben ma a Muzem is található.

N a g y S á n d o r J ó z s e f u t c a A-2

A Buki sor és a Csaba utca közötti derékszögű utca,
amely így köti össze a két utcát.

Nagy Sándor József / 1804 - 1849 / honvéd tábornok,
az aradi vértanúk egyike.

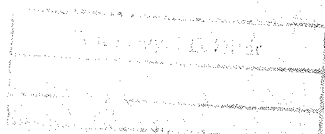
A császári hadseregéből, mint százados 1844-ben nyugalmába vonult. 1848. március 15.-e után nemzetőri hadnagy, a Pest megyei lovas nemzetőrség parancsnoka lett. 1848-ban és 1849-ben a déli harctéren, eredményesen harcolt, majd előléptették ezredessé.

A temesközi seregben dandárparancsnok lett.

Sikerrel vett részt a tavaszi hadjárat több csatájában, köztük a váciban is. 1849. áprilisában már tábornokká nevezik ki, Budavár, ostromakor, hadtestével elsőnek hatolt be a várba. 1849. aug. 2.-án Debrecen mellett súlyos vereséget szenvedett a cári csapatoktól. A világosi fegyverletétel után az osztrákok elfogták és Aradon október 6.-án kivégezték.

1987-től, kapta a mostani nevét, azóta viseli hivatalosan is.

80./

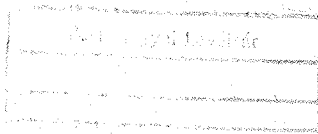
N É P H A D S E R E G utca A-1 , B-2

A Kőhid utca elágazásától a Hiradó utcáig ,
terjedő szakasz, A 2.sz.főútvonal egy szakasza.

Nevét valószínű az utca jobboldalán található
laktanyától kapta.

1951-től Balassagyarmati út, majd

1973-tól kapta a Néphadsereg utca nevet, amit hivá-
talosan azóta is visel. 81./

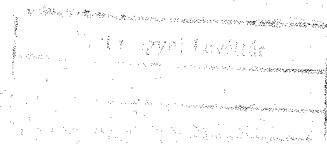
N Y Á R utca D-4

A Tragor utcát összekötő kis utca, mely a Tél utcáig terjed.

1860-ban a Blessel-féle ecetgyár állott ebben az utcában, bár 1869-ben ez a gyár leégett, az 1884.-évi kataszteri térképen Pléh utcának van feltüntetve,

1888.-i bizottsági határozata meghagyta régi elnevezését Gyár zug.

Mostani nevét 1955-ben kapta, és azóta viseli hivatalosan is.

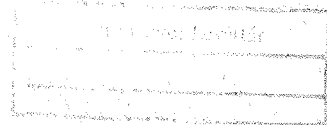

O S W A L D utca /O.u./ D-4

A Mártírok utcát a Petőfi utcával összekötő, rövid kis utca, közvetlenül az Alsóvárosi iskola mellett.

Oswald Gáspár okleveles mérnök a Csehországi Iglaub-ban született. Papnak készült, ezért belépett a Piarista rendbe, és mint fráter már kelendő ismerettel munkálkodott a templomépítészetben. Tanulmányait kiegészítendő a rend javaslatára Olaszországban folytat tanulmányokat, majd Németországot utazza be és tanulmányozza több templom építészeti stílusát és munkálatait. Itthon az ő felügyelete alatt épült a püspöki palota, a Szeminárium, a Theresianum, a kispréposti lak, a Migazzi várkastély és még, 14 templomot az ő felügyelete mellett újíttak fel. A főtéren álló templomot 1763-ban ő bontatja le, és a város útvonalait eperfákkal ültettette be. Migazzi püspök megbízása alapján a váci egyházmegye területén még húsz templomot épített.

1888-i bizottság javaslatára kapta az, utca a jelenlegi nevét, amit hivatalosan azóta is visel.

Ő s z utca

d-4

A Tragor utcát a tél utcával összekötő kis
utca.

Ez az utca 1955-től kapta a nevét, azóta hivata-
losan is ezt a nevet viseli.

P A C S I R T A utca B-2

Az Árpád útról nyíló Hársfa utcából derékszögben
hajló utca, mely beletorkollik a Vöröskeresztes
sor vasútvonalig terjedő szakaszába.

1935-ben kapta ezt a nevet, azóta hivatalosan is
viseli.

P Á L F F Y utca D-4

A Sebes Imre utcából kiindulva, az Izzó gyár épülete mellett, a Kertész utcáig terjedő utca.

Pálffy János gróf /1663. aug. 20. - Vöröskő - 1751. márc. 24. Pozsony/ császári tábornagy, Magyarország nádora, a pozsonyi vár örökös kapitánya.

Bécsben és Pármában tanult, majd 1681-ben beállt katonának, 1700-ban már altábornagy, 1704-ben horvát bán és loyassági tábornok, 1709-ben Sáros vármegye főispánja. 1710-ben a felső mo.-i hadak főparancsnoka. Hadiszolgálatát a török elleni harcban kezdte, 1683-ban részt vett Bécs felszabadításában, majd a párkányi és esztergomi ütközetekben. 1684-ben Visegrád, Vác és Buda ostromában, különös érdemeket szerzett Buda ostromában a felmentő török sereg megverésében.

1711-ben - a császár teljhatalmú megbízottjaként - ő kötötte meg a szatmári békét Károlyi Sándorral. Abban is jeleskedett, amikor 1741-ben az országgyűlésen magyar katonákat ajánlottak fel Mária Terézia trónjának védelmére.

1823-tól Kaszárnya utca volt, mivel a honvéd huszárlaktanya mellett húzódott, majd

1888.-i bizottsági határozattal Laktanya utca nevet kapta.

1918-ban kapta a Pálffy utca elnevezést a nagy törökverő tábornokról, ezt a nevet azóta is viseli hivatalosan.

P E T Ő F I utca C-4 , D-4

Az Iskola utcát köti összea Földvári térrel.

Petőfi Sándor / 1823.jan.1.Kiskőrös - 1849.júl.

31. Segesvár/ költő, a magyar lírának világviszonylatban is jelentős képviselője, az 1840-es évek forradalmi értelmiségének vezére.

Pesten, előbb az evangélikus, majd a piarista gimnázium tanulója, legtarthatótabban az aszódi gimnáziumban tanult. 1838.aug.31.-én beiratkozott a selmeci ev.liceum VI.osztályába, de 1839.februárjában már meg is szökik az intézetből. Ekkor kezdődött meg életének vándorló időszaka. Előbb a színészet vonza, majd mikor tanulmányait folytatni már nem tudja, katonának áll. Kalandos élete igen sok élménnyel, gazdagítja poéta lelkét, egyre-másra írja verseit. 1848.március 15.-én elszavalta a Nemzeti Dalát a forradalmi ifjúság előtt, ettől kezdve lesz Jókaiival, Vasvárival és a forradalmi ifjúsággal, a polgári forradalom harcos vezetője.

Többször járt városunkban is, mivel 1847-48-as években szülei itt laktak a Báthori utca 15.sz.házban, őket látogatva írta híres versét, "Anyám tyúkját".

1823-ban Fazekas utcának hívták, mivel fazekasok laktak benne,

1888.-i bizottsági határozatban kapta jelenlegi nevét és viseli hivatalosan is immáron száz éve.

P O G Á N Y V Á R I köz B-2

A Vöröskeresztes sor vasutvonalnál elhajló
végéből kiinduló kis köz, zsákutca.

Az utca elnevezése 1986-ban született, azóta
viseli hivatalosan is ezt a nevet.

82./

QUELL RUDOLF utca C-5 , D-5

A Mária utcát a Burgundia utcával összeköti
kis utca a Liget felé

Quell Rudolf a cipészek, csizmadiák, "lábtyúk"
késői céhnélküli céhmestere.

Népszerű ember volt Vácott, vigyázott az iparosok
jó hírnevére.

Közéleti szereplést is vállalt, országgyűlési kép-
viselő volt. Az ő kezdeményezésére "gyűjtésből"
épült fel a mai Timár utcában található klubházuk,
szociális otthonuk. Melyeket a későbbiek során ő
róla neveztek el.

Ő volt az utolsó jóhirű "mamusz" készítő kisi-
paros Vácott. A mai Bartók Béla utcában volt az
üzlete, a járás mezőgazdasági dolgozóinak nagy része,
különösen a piacozó parasztasszonyok jártak hozzá
filcből készült könnyű otthoni cipőket rendelni.

1823-ban Kis köz volt a neve, majd az
1888-i bizottság minden külön indoklás nélkül
Retek utcaának nevezte el,

1946-tól kapta a mai nevét, azóta hivatalosan is viseli.

83./

R Á D I út

D-4 , E-4

A Damjanich tértől kezdve, kelet irányban a vasuti
síneken keresztül Rád község irányában haladva
hosszú utcája a városnak.

1823-ban már Rádi utca volt, mivel a városból kivezető
utcát neveztek így.

Az 1888.-i bizottsági határozatban így hagyták meg,,
a mai nevét, azóta hivatalosan is ezt a nevet viseli.

R Á K Ó C Z I tér

B-3

Az Árpád utca végében, a Rákóczi utca kezdeténél, a Zrinyi utca által bezárt terület.

II. Rákóczi Ferenc / 1676.márc.27.Borsi - 1735.

ápr.8. Rodostó, Törökország/

I. Rákóczi Ferenc és Zrinyi Ilona gyermekeként már mint kisgyermek megismerte a háborút, hisz ott volt Munkács várában édesanyjával. 1686-ban, anyjával együtt Bécsbe vitték, ahol a jezsuita rend nevelésére bízták Ferencet. Prágába kerülve filozófiai tanulmányokat végez. Megnősült, de az az ember maradt, aki nem fogadja el az elnyomást, a kegyetlenséget és a kizsákmányolást. Bercsényi Miklós barátjának felvilágosító hatására szembe fordul a bécsi udvar politikájával. Lajos, francia király segítségét kéri a Habsburgok megbuktatásához, ez azonban árulás következtében kitűődik és a bécsujhelyi várba zárják. Felesége ügyeskedése menti ki, Lengyelországban talál menedéket. Esze Tamás kérésére a szervezkedés élére áll. Ezután már ismert a Rákóczi-féle szabadságharc egészen az emigrációig.

Az e térre nyíló utcában volt a Rákóczi családnak háza és innen kapta a tér a nevét.

1823-ban Dézsmaház tér a neve, mivel itt állt a püspöki dézsmaház, majd

1888.-i bizottsági határozatban kapta a tér a ma is használatos és hivatalos Rákóczi tér elnevezést.

R Á K Ó C Z I útca B-3

A Rákóczi tértől kiindulva halad a Maróthy Lajos
utcáig a város belseje felé

A nevét az utcában lakó Rákóczi családtól kapta. ?
Lásd a Térnél.

1888.-i bizottsági határozatban kapta a ma is hasz-
nált nevét.

R É V köz

C-4

A Köztársaság utcát köti össze a Dunaparttal,
keresztül szeli a Katona Lajos utcát.

1718-ban Csizmadia utcának hívták, az itt lakó
csizmadiáról elnevezve az utcát, majd

1813-ban Kis utca,

1825-ben Kohn utca, mivel ebben az utcában volt
Kohn, Ignác ószeres telephelye,

1888.-i bizottsági határozattal kapta, mostani
nevét, amit visel hivatalosan is azóta.

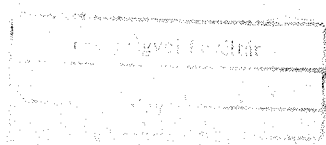
R Ó Z S A F E R E N C u t c a D-4

A Damjanich tértől kiindulva köti össze a Pálffy utcával ezt a területet.

Rózsa Ferenc / 1906,- 1942 / az illegális kommunista párt egyik vezetője.

Szülei, becsületes, haladó szellemű értelmiségiek voltak, akik hasonló szellemben nevelték gyermeküket. Nagy hatással volt rá az I. világháború, a Tanács Köztársaság és az ellenforradalmi rendszer győzelme. Mérnök szeretett volna lenni, de kérelmét elutasították, így Csehszországban, majd Németországban próbálkozott. Két évig mint fizikai munkás dolgozott építkezéseken. Drezdai egyetemén aztán végül is sikerül a diploma megszerzése. Megismerkedett a marxizmussal. 1942-ben több más, társával együtt letartóztatták, vallatták, kínozták. Mivel nem bírta a kínzásokat, annak következtében 1942. június 12.-én a 12 napig tartó folyamatos kínzás következtében meghalt.

1815-ben Harmadik Kert köznek hívták, majd 1823-ban Kert zug a neve, az 1888.-i biz. meghagyta, 1912.-i bizottsági határozat Rózsa utca nevet adományozta, mivel ekkor nyitották meg az akkori Laktanya utcáig és így utca lett belőle / 59/1912.sz.hat./
1948-ban kapta a Rózsa, Ferenc kommunista mártírról a ma is használt nevet.

S A L L A I I M R E utca C-3 , D-3

A Széchenyi utcától a Szilassi utcáig terjedő
egyenes utca

Sallai Imre/ 1897.dec.17.Budapest -,1932.julius
29.Bp./ magántisztviselő,kommunista.

Mozgalmai tevékenységét 1917-ben, a Galilei körben
kezdte. Részt vett az antimilitarista munkában,há-
ború ellenes röplapokat szerkesztett és terjesztett.
Tagja volt a Korvin Ottó által vezetett " forradalmi
szocialisták " csoportjának.

1918 májusában letartóztatták,a börtönből a 1918-as
októberi demokratikus forradalom szabadította ki.

1919.februárjában a KMP,több tagjával együtt letar-
tóztatták,de március 21.-én ismét szabadult. A T.K.

ban a Belügyi Népbiztosság pol.oszt.helyettes veze-
tője,a T.K.bukása után pártmegbízatással itthon maradt,

de csakhamar emigrálnia kellett.1932.ben ismét
letartóztatták,két heti kinvallatás után halálra
ítélték,a nagy.arányu tiltakozó megmozdulás ellenére
1932.julius 29.-én kivégezték.

1928-ban nevezik el Galcsek utcának,dr. Galcsek
György kananokról nevezték el az utcát,

1948-ban kapta az utca a mai nevét,és viseli hivatalo-
san azóta is.

S Á N D O R utca

A-2

A buki sort köti össze a dunaparttal.

1813-ban Splényi utcának hívták ,mivel ebben az utcában lakott Gelényi Sándor telkes gazda, s róla

1825-ben Sándor utca a neve,

1888.-i bizottsági határozat meghagyta a Sándor utca nevet, azóta maradt hivatalosan is az utca neve.

Levélár
1938. évi
1938. évi
1938. évi

S E B E S I M R E utca

D-4

A Lenin úttól kiindulva a Kosdji út felé haladva a vasúti aluljáróig tartó utca.

Sebes Imre / 1910 - 1964 / a magyar és a nemzetközi kommunista mozgalom kiváló harcosa.

A spanyol szabadságharcban résztvett, majd franci hadifogságban volt. Onna, szabadulva kapcsolódott be az itthoni pártéletbe. 1946 - 49 között a Pest megyei Pártbizottság első titkára volt.

1973-ban, élete és munkássága elismeréseként nevezték el róla az akkori Honvéd utcát. Az utca első házfalán márványtábla hirdeti a névadó érdemeit.

1888.-i bizottság Honvéd sor nevet adományozott ennek az utcának,

1928-ban Honvéd utca nevet kapta,

1973-ban Sebes Imre utcának neveztek el, azóta hivatalosan is ez az utca neve.

84./

S T A D I O N utca

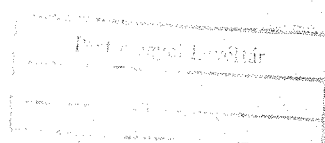
D-5

A Diadal tér utáni Lenin út folytatásában jobbra nyíló kis utca a Gombás patak partja az egyik oldala.

Nevét a sport stadion megépítése után a stadionról kapta, lakóház nincs benne.

1982-ben kapta ezt a nevet és hivatalosan viseli.

85./

S Z A B A D S Á G t é r

C-3

A Széchenyi utca, a Zrinyi utca, a Lenin út által határolt terület.

1825-ben Szent István térnek nevezték, majd 1888.-i bizottsági határozattal kapta Erzsébet tér elnevezést, Erzsébet királyné emlékére, 1948-ban Elhurcoltak tere nevet kapott, mivel a II.világháború idején itt volt a zsidó gettó és a zsidókat innen hurcolták el a fasiszták, ennek emlékére kapta ezt a nevet, 1975-től kapta a Szabadság tér elnevezést, amikor is megszüntetve az Április 4.-e teret, az Elhurcoltak terét, és helyette nagyszabású építkezéssel megteremtették a Szabadság teret, mely hivatalosan a mai nap is viseli ezt a nevet.

86./

Itt avatták fel 1975. április 4.-én Somogyi József szobrászművész Felszabadulási emlékművét.

1975. április 4. napján
avatták fel a
Felszabadulási emlékművet.
Somogyi József szobrászművész
Művelődési és Sportbizottság

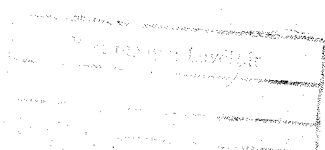
S Z É C H E N Y I utca

C-3 , C-4

A Március 15.-e térről kiindulva halad a vasút állomásig, mint egy zsákutcát képezve, a város legforgalmasabb utcája.

Széchenyi, István / 1791. szept. 21. Bécs - 1860. április 8. Döbling / az új Magyarország megalapítója nevet adta Kossuth Széchenyinek, és a legnagyobb magyarnak nevezte. Katonai pályára lépett, majd a napóleoni háborúk végén ott hagyta akatonai pályát, és hosszú ideig utazgatott, ami nemcsak szórakozást, de főleg tanulást jelentett számára. A politikai élet sokáig nem érdekelte, de 1821-től egyre inkább megérlelődött benne, hogy ki kell lépni a politika porondjára. 1825.-i országgyűlésen egy évi jövedelmét ajánlotta fel a magyar nyelvművelő társaság céljaira. A politikai és gazdasági életben tapasztaltak sarkalták a Hitel, Világ Stádium c. munkáinak megírására. Az 1848-49-es szabadságharc ideje alatt miniszterséget vállalt a kormányban. Igen sok létesítmény, intézmény létrehozása fűződik nevéhez. Megviselt idegrendszere összeroppanáshoz vezetett, és 1860. április 8.-án haláláról értesült a világ.

Első alkalommal az 1570-es összeírásban találkozik az utca elnevezésével: Sáros utca, 1888.-i bizottság adta a Széchenyi utca elnevezést, azóta hivatalosan is ez a neve.

S Z E N T H Á R O M S Á G t é r C-4

A Köztársaság út által határolt, a Katona Lajos utca torkolata, a Juhász Gyula utca kiindulása közötti terület.

Nevét, a közepén álló Dunaiszky Lőrinc által megkomponált szentháromság szobor kompozíciótól kapta.

1715-ös években Hal piac, vagy Kis piacnak nevezték, 1750-től, amikor is ideépítették a szentháromság szoborcsoportot nevezték el a mai nevén, azóta is viseli hivatalosan ezt a nevet.

Forrás: Levéltár

S Z I L A S I utca

D-3 , D-4

A Vörös ház melletti utca, amely a Lenin útról indulva a vasútig húzódva köti össze ezt a terület.

Szilasi Vince / 1450 - 1473 / az első váci püspök, aki humanista műveltséggel rendelkezett. A legnagyobb érdeme, hogy, előkészítette a talajt Báthori Miklós számára.

Szilasinál a katonai erények voltak túlsúlyban, s mint püspöknek is első cselekedete az volt, hogy valóságos erődtménnyé építette ki Vác és Nógrád várát.

Igy érezhette csak biztonságban magát a husziták támadásai ellen.

1928-ban kapta ezt a nevetés azóta hivatalosan, is viseli ezt a nevet.

87./

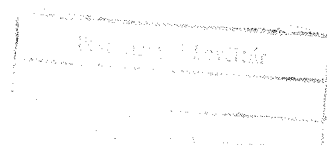
Archivárius Levéltár

S Z T Á R O N S Á N D O R utca C-4

A Marx teret köti össze a Báthori, utcával,
keresztül haladva a Kossuth utcán.

Sztáron Sándor /1901.máj.6. Bp. - 1929.okt.29. ,
Vác/ a magyar munkásmozgalom vértanúja, vasmunkás.
1924-ben kormányzó sértésért és állítólagos Horthy
ellenes merényletért 10 évi fegyházra ítélték.
A börtönben lett kommunista, résztvett 1929-ben a
váci fegyházban rendezett éhségsztrájkban és en-
nek során, Lőwy Sándorral együtt, mesterséges táp-
lálás ürügyén meggyilkolták.
Haláluk 20.évfordulóján a fegyház falán egy emlé-
keztető márványtáblát helyeztek el, a két mártír
emlékére.

1823-ban Péntek utca, majd
/1823-ban készült összeírásban így szerepel: Péntek, vagy
Temető utsza,
1888.-i bizottsági határozatban a Zichy utca nevet
kapta, gróf Zichy Hippolit, alsóvárosi plébános
tisztelőtére,
1949-ben kapta mostani nevét. 88./

S Z A R V A S köz - utca C-3

Az Élmunkás utcával párhuzamosan haladó utca, amely összeköti a Köztársaság útját az Eötvös utcával. Korábban köz volt, ebben az évben az építkezések során nyitották ki az Eötvös utca felőli végét.

1570-ben a török összeírás szerint Kis utca,

1718-ban Szücs utca, az utcában lakó szücsmesterről,

1823-ban Szarvas utca, mivel a közelében állott az Arany Szarvashoz címzett vendéglő emeletes épülete,

1888. i. bizottsági határozatban Szarva köz nevet kapott,

az utca nyitás után 1986-ban ismét Szarvas utca, hivatalosan is ezt a nevet viseli.

T A B Á N utca

B-3 , C-4

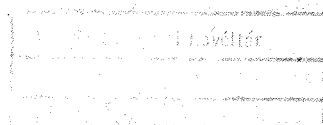
A Mátyás utcából kiindulva párhuzamosan a Dunaparttal egészen a Bartók Béla utcáig terjedő egyenes utca.

Tabánnak a török hódoltság idején azt a városrészt hívták, amelyben a magyar ráják laktak.

Erről az egészen ősi településről kapta az ebben a részben lévő utca a nevét.

1570-es összeírásban már a törökök úgy tartották nyilván Haszán vojvoda mecset mahalle, mivel a Tabán területét foglalta magába ez a kerület.

1718-ban a Mézeskalácsosok utcája,
1815-ben már Tabán utcaként hallunk róla,
1888-i bizottsági határozatban meghagyták a Tabán utca nevet, amit azóta is visel hivatalosan.

TAKÁCS ÁDÁM utca /Tak.Á./ B-3

A Dózsa György utcát derékszögben összeköti a Kálvin utcával, a református templom utcája,

Takács Ádám neszmelej születésű református prédikátor.

Kecskeméten volt tanító, onnan 1749-ben Debrecenbe ment. 1764-ben gróf Beleznay, Miklós tábornok udvari prédikátora lett Bugyin.

Még ebben az évben, június 20.án pappá szentelték Dabason. 1765 -1767-ig a tolna megyei Gerjenben,, majd 1767-től 1783-ig Rákospalotán lelkészkedett. 1783-ban került Vácra /XII.10./, ahol a már 100 éve szünetelő református egyház, újbóli felállítását utáni első lekipásztor lett.

1788-áprilisában Gyómra, költözött ott is halt meg 1788. április 16.-án.

Hét munkája - valamennyi prédikációs gyűjtemény - jelent meg nyomtatásban, melyből hármat a váci nyomdában nyomattak ki.

1823-ban Kálvin köznek hívták, majd amikor az utca, kapta a Kálvin nevet, akkor

1888.-i bizottsági határozatban kapta a Takács Ádám utca nevet.

Azóta hivatalosan is ezt a nevet viseli.

T Á N C S I C S M I H Á L Y utca B-3

A Hunyadu utcát a Rákóczi térrel összekötő egyenes utca.

Táncsics Mihály / 1799. Ácsteszér- 1884. /
szüleinek 13 gyermeke közül 7 maradt életben.
Már 15-éves korában elvesztette apját, és így
otthon maradt a nővére, örökölt gazdaságban és
éli a jobbágyok életét, végzi a soron lévő pa-
raszti munkát és jár robotba.
Ezek az élmények egész életén végig kísérik.
Neve 1848-as forradalom és szabadságharc lázas
napjaiban vált ismertté, ekkor vivott ki magának
a parasztság és a munkásság körében népszerűsé-
get. Írásaiban szembeszállt a fennálló hatalommal
a munkások érdekeiért, 1847-ben elfogják és Budán
börtönbe zárják. Az 1848-március 15.-i forradalom
szabadította ki. Kiszabadulása után indítja a
Munkások Ujsága c. lapot. Írásaiért a szabadság
harc bukása után bujdosnia kell, majd amikor am-
nesztiát kap, újra szervezi a márc. 15.-i tünte-
tést és ismét börtönbe vetik. Elyesztette a látá-
sát, 69 évesen vállalja a műtétet. 1884-ben halt
meg.

1888-i bizottsági határozat Király utca nevet
adja,

1948-tól kapja a fenti nevet és azóta hivatalosan
is ezt viseli.

T A V A S Z utca D-4

A Klein Károly utcát köti össze a Tél utcával

1955-óta viseli ezt a nevet hivatalosan.

1955. évi
Községi Hivatal

T É L utca D-4

A három évszak utcát összefogó derékszögű
kis utca, mely az Ős utcán keresztül vezet
ki a Tragor utcára.

A mostani nevét 1925-ben kapta, azóta hivatalosan
is ezt a nevet viseli.

THOREZ MAURICE utca /M.Th./ B-3

A Dózsa György út végén elhelyezett Diadal ív-
tól kiindulva a Rákóczi teret összekötő kis utca.

Thorez Maurice /1900 - 1964./

a franci és nemzetközi munkásmozgalom egyik
vezető alakja, a francia kommunista párt
egyik alapítója, majd vezetője. 1964-ben halt
meg.

1888-i bizottsági határozatban Füredy utca ne-
vet kapta, mivel ebben az utcában született,
Füredy Mihály a híres népdalénekes, színész.

1964-ben kapta mostani nevét, az ebben az évben
elhunyt francia kommunista vezető emlékére.
89./

1989. évi
11. sz. melléklet
11. sz. melléklet
11. sz. melléklet

A Mártírok útjából kiindulva a Galamb utcát érintve halad a Dunapart felé

1718-ban Halászsok utcája nevet viseli, mivel az utcában több halász is lakott, majd 1815-ben Suszter utca nevet kapott, a beköltöző ködő suszter foglalkozásúakról, 1825-i bizottsági határozatban Timár utca, ugyan- csak az utcában lakók foglalkozására utalva, 1898.-i határozat értelmében Berkes utca, dr. Berkes András nagypréposttól elnevezve, aki igen sokat tett a városért.

1948-tól ismét visszakapta korábbi nevét és azóta Timár utca a hivatalos neve.

T O G L I A T T I P A L M I R Ó u t c a

D-4

Az Ifjúság térről kiinduló és a Lenin utat
ívben összekötő utca.

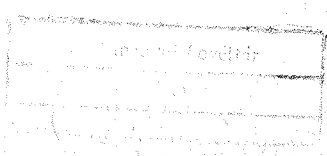
Togliatti Palmiró /1893 - 1964/ az olasz és a
nemzetközi munkásmozgalom kiváló alakja, az
olasz kommunista párt egyik alapítója, majd
vezetője.

1888-i bizottsági határozatban Hattyú utca el-
nevezést kapott, az utca sarkán álló Fehér
Hattyúhoz címzett vendéglőtől,

1910.június 9.-én tartott városi közgyűlés
158.sz.határozatával Freysinger utcára vál-
toztatta, az utca lakossága azonban tiltako-
zott az új elnevezés miatt és a kifüggesztett
utca táblákat leszedte és továbbra is Hattyú
utcának nevezte, 18 év után sem hajtották vég-
re az 1910-ben hozott határozatot,

1964-ben a városi tanács vb.határozatával kap-
ta a jelenlegi nevét, azóta hivatalosan is ezt
viseli. Az utca lakossága ma sincs belenyugodva
az utcanév megváltoztatásába, és kérte a városi,
tanácsot, hogy változtassa vissza az utca nevét.
Jelenleg a vita még folyik.

90./

T Ó P A R T utca A-1

A Kőhid utca folytatásaként a Horgász közig
terjedő hosszú sor.

1982-ben kapta a mostani nevét, tehát a legfiata-
labb utcák egyike.

91./

T Ö R P E utca C-4

A Lenin utat köti össze az Eötvös utcával

A mostani nevét 1928-ban kapta, azóta hivatalosan is így nevezik.

TRAGOR IGNÁC utca

D-4

A Lenin utat a Klein Károly utcával összekötő egyenes utca, közvetlenül a Művelődési Központ mellett.

Dr. Tragor Ignác / 1869 - 1941 / városunk legjelentékenyebb helytörténésze.

Budapesten nyert jogi doktori és ügyvédi oklevelet, aztán bejárta egész Európát. Hazatérése után előbb közjegyzőhelyettes, majd a váci takarékpénztár igazgatója lett. 1900-ban ő alapította a váci Múzeum Egyesületet és a városi Népkönyvtárat. Főleg Vác történetével foglalkozott, a város multjáról számos könyvet írt. Városunkról senki sem tudott többet nála.

A mai helytörténeti kutatók valahánnyire irását nagy előszeretettel hasznosítják megbízható adatai miatt. A város megbecsülése adta az utca elnevezést számára.

1888-i bizottsági határozatban Kert köz-ként szerepel, majd 1944-ben kapta mostani nevét, hivatalosan viseli ezt a nevet jelenleg is.

V A K B O T T Y Á N tér C-4

A Konstantin tér - Múzeum utca-Mártírok útja között található terület, amely benyúlik a Püspöki palota elé is.

Bottyán János császári ezredes, aki 1686-ban a török kiűzése után a váci vár parancsnoka kintüntető megbízást kapta Lotharingiai Károly hercegtől. A Rákóczi szabadságharc idején még elűzi a kurucokat a város falai alól, de három hónap múltán 1704-ben Selmezbányán hűséget esküdt II. Rákóczi Ferencnek és 1709-ben bekövetkezett haláláig kitartott mellette.

A kuruc generálist fél szemérről nevezték el Vak Bottyánnak.

1888-i bizottsági határozat Migazzi tér elnevezést kapott, a barokk Vác megteremtéséért,

1951-ben Vörösmarty térre keresztelték,

1973-ban a Vörösmarty tér elnevezést a deákvári Templom térnek adományozták, így ekkor kapta jelenlegi nevét a kuruc tábornokról, azóta ez a hivatalos neve.

Mivel a kuruc vezérnek nincsenek olyan érdemei, mint Migazzi püspöknek, ezért a Múzeumi Egyesület javasolta a térnek az 1888.-i bizottság által adományozott Migazzi tér elnevezés visszaállítását.

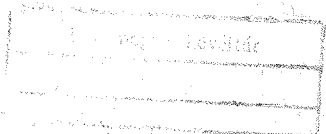
V Á M utca

E-4 , E-5

Az Erdős Bernát sor folytatásaként mintegy félköríves haladó utca, mely beletorkollik a Rádiútba a vasút vonal mentén.

1815-ben kapta mostani nevét, mivel az akkori terület, a kültelkek és a belső kertek közé emelte a püspöki uradalom a vámsorompót, mely elválasztotta, és mintegy lezárta a várost a külső területektől.

Hivatalosan azóta viseli ezt a nevet.

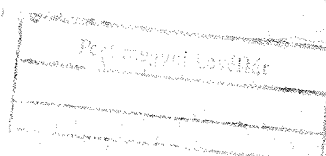

V Á S Á R utca E-4

A Rádi utat köti össze a Földvári téri lakóteleppel a Haraszthy Ernő utcáig.

1935-től viseli ezt a nevet, hivatalosan is.

A Jegenye utcával, a Vám utcával és a Rádi úttal határolt területen van a jelenlegi Vásártér, melytől a nevét is kapta.

V Á R L É P C S Ő

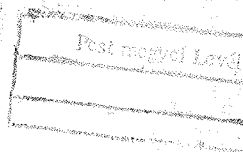
C-4

A Géza király térről a Barátok temploma melletti lépcsősor, mely a Dunapartra vezet.

1718-ban Halász utca nevet viseli,
1825-ben csak egyszerűen Köz-nek hívják,
1888-i határozatban kapta a Barát köz nevet,
mivel a ferencrendi barátok temploma mellett vezet a Dunára,

1951-ben változtatta meg a Tanács vb. és kapta a Várlépcső nevet, melyet hivatalosan ma is visel.

92./

VERŐCEI utca

A-2

A kisváci terület északi csücskében az Árpák
sora a Dunával összekötő kis hajlott utca.

1888-i bizottsági határozat szerint Cigány
kőrútnak nevezték,

1951-től kapta a Verőcei, utca nevet, és azóta,
hivatalosan is ez a neve.

93./

V E T É S Y utca B-3

A Kálvin utcát a Molnár utcával összekötő egyenes utca, mely párhuzamosan halad a Dunával és a Dózsa György úttal.

Vetésy Pál hentes mester, aki 1820-as években származott el Debrecenből. Itt feleségül vette Arany Gábor kisváci református rektor lányát-Borbálát. Ez által sógori viszonyba került Arany Jánossal a költővel, aki nagykőrösi tanár korában gyakran tett látogatást náluk.

Ebben az utcában állt Vetésy Pál háza, melyben alul vágóhid, az emeleten bőrraktár volt berendezve. Mint jóhirű iparos, közismert volt a városban, a felesége révén a református egyházban is vezető szerepet játszott. Vörös Károly ref. lelkész javaslatára, mivel a vágóhid fenntartásáról tekintélyes ember számban ment, nevezték el róla az utcát.

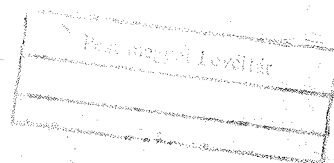
1823-as összeírásnál Pap Ferenc utca,

1888-ban a bizottsági határozat alapján kapta Vetésy utca nevet,

1951-ben Kármán József utca nevet kapta, amit ugyancsak nem hajtottak végre, mivel

1974-ben még mindig Vetési utca, és ma is ezen a néven ismeri Vác ebben az utcában lakó polgárai.

94./

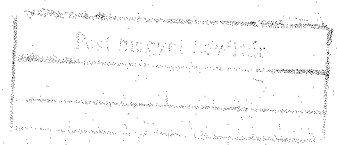
V I Z I M A L O M utca

A-2

A kisváci területen a Sándor utcát összekötő,
a Dunával párhuzamos utca, mely a Duna utcáig,
onnan a Kálvin utcáig halad.

Ezt az utcát, mint újjonnan nyitott, utcát,
1987-ben nevezték el a mai nevére.

95./

V Ö R Ö S K E R E S Z T sor B-2 , B-3

Az Árpád utcáról indulva félkörívben halad a vasútvonalig egészen a Pogányvári közig.

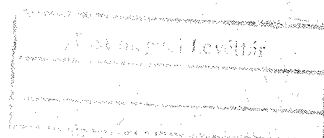
1815-ben Hasító Kereszt Utsza néven találjuk,
1823-ban már Kereszt sor nevet kapta,
1888-i bizottsági határozatban kapta a Vörös-
kereszt sor elnevezést, az utcában található
vörös kereszttről és a mellette található harang-
lábról, mely még ma is megvan.

Z Á T O N Y utca

A-2

Kisvác északi részén található Buki sort a Dunával
összekötő egyenes kis utca.

1888.-i bizottsági határozatban kapta az utca
ezt a nevet, amit hivatalosan is visel jelenleg is.

Z R I N Y I utca

B-3

A kisváci Vöröskereszt sortól, a Csikós József utcáig húzódó hosszú, egyenes utca, mely párhuzamosan halad a Lenin úttal.

Zrinyi Miklós / 1620 - 1664 / költő, katona, politikus.

A szigetvári hős dédunokája, korán árvaságra jutott és gyámja Pázmány Péter oldalán nőtt fel. Családi hagyomány volt az a felfogás, hogy Magyarország minden bajának legfőbb oka a török megszállás, Hazaszeretetét áthatta a féktelen török gyűlölet. Közéletre nevelést kapott gyámjától. Politikai alkalmasságának köszönheti gyors haladását. Muraköz kapitányává, majd horvát bánná nevezték ki. Ő magának szeretett volna lenni, de ebben a bécsi udvar elgáncsolta. Így romlott meg a viszony a két fél között. Nemcsak fegyverrel, de tollal is harcolt a magyarságért.

1664 nov. 18.-án, vadászat közben, egy sértett vadkan felnyársalta. A nemzet kételkedett a halála körülményeiben, évszázadokon át úgy vélték, hogy orgyilkosság áldozata lett.

1825-ben Uj sora neve, mivel ekkor kezdtek építeni ezen a soron,

1888.-i bizottsági határozatban kapta a mai nevét.

IV.

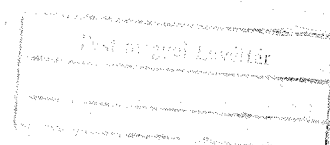
A VASUTON TULI /DEÁKVÁRI/ TERÜLET
UTCÁI - TEREI - NÉVADÓI

A K Á C F A utca

D-2

A Kárász utcát a Tölgyfa utcával összekötő
ívelt utca.

Jelenlegi nevét 1929-ben kapta, akkor kezdődtek
meg itt az építkezések

A L S Ó utca D-3 , E-2

A Hanusz utcát összekötő hosszú utca, mely a Szivárvány utcáig húzódik.

Nevét 1928-ban kapta.

96./

A M B R Ó F E R E N C utca B-2 , C-3

A Csikós József utcát köti össze a Népekbarát-sága utcával, párhuzamosan haladva a vasúti pályával.

Ambró Ferenc Ignác az első váci nyomdász volt. 1775-ben kapta szabadalmát Mária, Teréziától, de működését már 1770-ben megkezdte. Püspöki könyvnyomtatónak nevezte magát. Több mint kétévtizedes működése alatt, sok szép könyv került ki a korán híressé vált váci nyomdából. Itt nyomták ki Kármán József Urania c., Csokonai V. Mihály verses kötetét, és még számtalan, az akkori kor írói és költői munkáit. Különösen közkedvelt volt az ugyancsak, e nyomda termékeként megjelent Váci Kalendárium.

Munkásságát és emlékét kívánták megörökíteni az , utca elnevezésével, az 1793-ban elhunyt mesternek.

1946-ban létesült utca Szent Mihály utca nevet kapott,

1973-ban változtatta a városi tanács Ambró Ferenc utcára. Azóta hivatalosan is ezt a nevet viseli. ,

97./

Meg kell jegyezni, hogy az 1888.-i bizottsági határozatban már neveztek el utcát Ambró Ferencről. Akkor a mai Lenin út egy szakaszát hívták Ambró utcának

A R A N Y J Á N O S utca

D-2

Az Ernst Thälman teret köti össze az Eperfa utcával félkörívben.

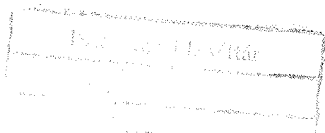
Arany, János /1817.márc.2.Nagyszalonta - 1882.okt. 22.Bp./ költő.

Petőfi pályatársa a népi gyökerű realista költészet megteremtésében; a magyar verses epika legkiemelkedőbb művelője.

Költeményében városunkra is tesz utalást, melyhez rokoni érzelmek kapcsolódtak. Arany Gábor - János testvére - az, 1850-es. években református kántortanító volt Kisvácon. A költő, nagykőrösi tanár korábban többször utazott ide rokoni látogatásra. Versében pl. "A koldus ének"-ben megemlíti városunk nevét is - az 1848. ápr. 10.-i diadalmas váci ütközetre célozva, szövi bele Vácot.

1868-ban a váci honvéd bizottmány nevében Degré Alajos felkérte Arany Jánost, hogy írja néhány soros versikét. a 48-as emlékműre, de ezt, betegségére való tekintettel, visszautasította.

1962-ben kapta az utca a nevét, amikor is a DCM lakótelep megépülése után, a házak közötti utcák elnevezésére került sor.

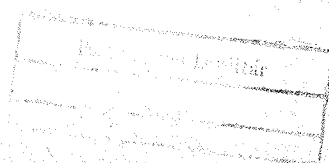

A R A T Ó utca

E-4

A Külső Rádi útból nyíló, Pásztor utca balra
elágazó kis utcája, mely a Mária udvari lakó-
telepen található

Nevét 1987-ben kapta, mivel korábban még ezen ,
a területen nem voltak lakóházak. 99./

Á G utca C-3

Egyenes vonalban köti össze a Levél utcát az
Ambró Ferenc utcával

Mostani neveét hivatalosan 1975-ben kapta.

B A C S Ó B É L A utca

D-3 , E-2

A Telep utcát és Domb utcát összekötő egyenes
hosszú utca.

Bacsó Béla /1891.jan.6.Kassa - 1920.febr.17.

Dunakeszi/ író,újságíró / a fehér terror él-
dozata/

Tanulmányait Kassán végezte, a Kassai Napló,
1917-től a Népszava munkatársa,Somogyi Bélával,
a Népszava főszerkesztőjével együtt 1920.febru-
ár 17.-én este fehérterrorista tisztek elhurcol-
ták, a Megyeri Csárda és a Fővárosi Vízművek
között lelőtték és holttestüket Dunakeszi határa-
ban a Dunába vetették.

Írásaiban a paraszti földéhséget és problémáit állí-
totta előtérbe,foglalkozott a proletárok életével,
a kivándorlásokkal,leleplezte a háború igazi cél-
ját,ezért kellett meghalnia.

1920-ban Fekete utcának nevezték el az akkor kialakult
új utcát,Fekete.Károlyról,a Siketnéma Intézet megb-
csült tanáráról,

1928-ban Deákvári főút-ra keresztelték,

1948-ban kapta a mai nevét és azóta is hivatalosan
így hívják.

B A L Á Z S F E R E N C utca A-2 ,B-2

A Szent Mihály dűlőtől a Hiradó utcáig húzódó ives utca, mely párhuzamosan megy a vasútvonallal, mintegy szerves folytatása a Népek barátsága utcának.

Balázs Ferenc gépész, villanyszerelő, az 1919-es Tanácsköztársaság direktórium tagja, mártír. Annyit tudunk róla, hogy 1919. április 26.-án, amikor a helyi direktórium, a helyi Munkás Katona és Paraszttanácsot megszervezte, egy Intézőbizottságot is létrehozott, melynek Balázs Ferenc volt a jogügyi megbízottja.

A Tanácsköztársaság bukását követő időben, a váci mártírok között találjuk, az augusztus 14.-ről - 15-re virradó éjjel 10. magával a Hétkápolna mellett a kukoricásban, román katonák kivégezték.

Az utca nevét az 1919-es mártírok iránti tiszteletből kapta.

1973-előtt Szent Mihály dűlő volt a neve, jelenlegi nevét 1973-ban kapta, azóta hivatalosan, is ez a neve.

100./

B A U E R M I H Á L Y u t c a D-3 , E-2

A Bacsó Béla utból kiinduló és a Szivárvány utcáig húzódó hosszú, egyenes utca , mely végül is tovább halad a Bácskai dűlő felé.

Bauer Mihály rajzszakos pedagógus volt. Már fiatalon élt benne a kalandvágy a világ megismerésére. Elhatározását tett követte, mivel sikerült az egész kontinensünket bebarangolnia. Majd hosszabb időre letelepedett Törökországba, ahol áttért az ott megismert mohamedán vallásra. Hazatérve kalandozásaiból, Vácott telepedett le, ahol felvásárolta a lakóhelyéhez közeli telkeket, ő maga házat épített a mai róla elnevezett utcában. Az utcában megépült iskola létrehozásában kiemelkedő érdemeket szerzett, majd a huszas években a városi előljáróság felvásárolta a tulajdonában lévő házhelyeket. 1902-3-ban a Budapesten megjelenő Friss Ujság - Váci Friss Ujság mutációja felelős szerkesztőjeként találkozunk nevével. Élénk politikai, társadalmi, közéleti szereplésével vált méltóvá arra, hogy utcát nevezzenek el róla.

1928-ban kapta a területrendezés során a Bácskai utca nevet, mivel a Bácskai dűlő felé vezető út volt, majd ,
1973-ban kapta a jelenlegi nevét.

101./

B Á C S K A I dűlő

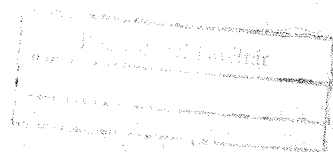
E-2

A Szivárvány utca sarkától a hegynek felfele
a Bauer Mihály utca folytatása.

Korábban a Bauer Mihály utca viselte éppen a
Bácskai dűlő felé tartó utca miatt, a Bácskai
utca nevet. A Bauer Mihály utcára keresztelt
utcanév adományozás után, már csak ez a kis
szakasz viseli ezt a nevet.

1973-tól viseli ezt a nevet.

102./

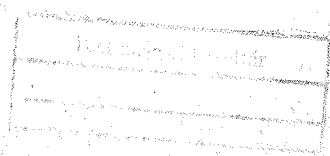

B É K E tér D-3

Az Eperfa és a Bottyán utca által körül zárt terület, melyet keresztül szel a Somogyi Imre utca.

1944-ben a Levente tér nevet kapta, a felszabadulás után, 1945-ben változtatták meg a nevét a mostanira.

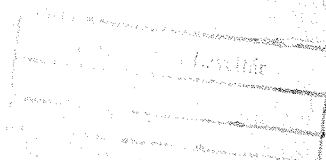
103./

B I M B Ó utca C-3

Az Ambró Ferenc utcából kiindulva a Cserje
utcáig húzódó egyenes utca.

Az utca, nevét 1925-ben kapta, azóta viseli ezt
a nevet.

B O K O R utca C-2

Az Ambró Ferenc utca és a Nagy Kőrút közötti
kis áthidaló utca.

1947-től viseli ezt a nevet.

1947. évi
Lendület

B O T O N D utca

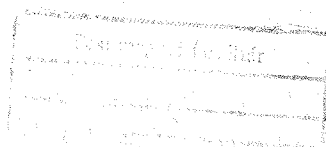
D-3

A Telep utcát köti össze a Kazinczy utcával.

Botond a legkisebb vitéz a magyarok között. A magyarok kalandozó hadjárataik során elérték Bizánc városáig. A hirre, hogy jönnek a magyarok a görög, császár bezáratta a város mind a hét kapuját. Egyben követet küldött a magyarokhoz, hogy inkább bajvivással döntsék el a város sorsát. A kiállt görög bajvivóval szemben Botond, a legkisebb vitéz a magyarok között - állt ki. Botond megforgatta a buzogányát s úgy vágta a város vaskapujához, hogy egyszeriben kettéreccsent. Akkora lyukat ütött a kapun, hogy egy gyermek át-sétálhatott rajta. Majd megragadta a görögöt és, úgy vágta a földhöz, hogy az fel sem birt kelni. Szégyelte a császár az esetet és nagy adót fizetett a magyaroknak. Botond vezér házanépével a nemesszi Verőcén telepedett le, ott is van eltemetve.

Az utca mai nevét 1928-ban kapta.

104./

B O T T Y Á N utca

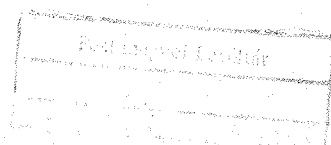
D-2 , D-3

A Béke térről kiinduló egyenes utca, mely a Szivárvány utcáig terjed, közben átszeli a Vörösmarty teret.

Bottyán János ,ugy látszik annyira népszerű ember lett Vácon, hogy nemcsak teret, de utcát is neveztek, el róla. Életrajzát lásd a Vak Boty-tyán térnél.

Az utca 1928-tól viseli ezt a nevet hivatalosan. ,

105./

C S E M E T E utca C-2

A Népekbarátsága utcát köti össze a Cserje
utcával, egyetlen egy ház sincsen benne.

1982-ben kapta mostani nevét.

106./

C S E R J E utca

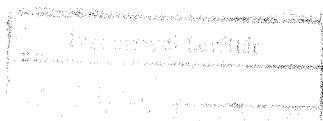
C-2

A Népekbarátsága utcával párhuzamosan futó utca, amely kiindul a Népekbarátsága utcából, majdnem hegyesszögbe fordulva hosszan egyenes utcát képezve halad a Zeke utcáig, a temető lépcsőjéig.

Ebben az utcában indult be elsőnek a városban a KISZ Építőközösség szervezésében a kétszintes családiház akció, mely azóta, folyamatosan több száz fiatalnak adott lakást.

Az építkezés megkezdésekor /1963/ még Űrge-hegynek nevezték és a katonai gyakorló tér volt rajta,

Mostani nevét 1962-ben kapta.

C S I K Ó S J Ó Z S E F utca

C-3 , D-2

A Szabadság térről induló utca, mely összeköti a történelmi városrészt a vasuti aluljárón keresztül az új deákvári területtel - egészen az Ernst Thälman térig vezet.

Csikós József tanfelügyelő, iskola igazgató, az 1919.-es Tanácsköztársaság mártirja.

Nevezett korábban a Pest megyei tanulmányi felügyelői teendőket látta el. A Tanácsköztársaság idején Matheika János művelődésügyi osztályvezető helyetteseként irányította a város iskolaéletét. Az államosítások során ő vezette az egyházi iskolák államosítását, majd a volt Karolina /rómkath./leányiskola igazgatója lett. Elméleti cikkeinek sorából kiemelkedik "Proletár társadalmi tagozódás" c. cikk sorozat. A sorozat anyagát korábban a tanítók szakszervezeteinek ülésein adta elő. Cikkeiben a materialista történet szemlélet alapján elemzi a társadalom fejlődését.

Az 1919. aug. 14-ről-15-re virradó éjjel őt is 10-ed magával kivégzik a román katonák, minden bírósági ítélet nélkül.

Az utca névadományozásával a 1919-es mártírok emlékét kívánta a város megörökíteni.

1718-ban Rókus sor, a pestis temetőben elhelyezett Rókuska kápolnától kapva a nevet,

1813-ban Temető útként emlegetik,

1888-i bizottsági határozat nem szól róla, mivel ekkor még csak egy ház állott benne, a Siketnémák épülete,

1928-ban Temető út, mivel a középvárosi temetőbe vezet,

1957-től kapta a mai nevét.

C S I L L A G utca

C-2

A Népekbarátsága utcát összekötő Zeke utcából
nyíló kis zsák utca.

Nevét 1982-ben kapta.

DEÁK FERENC utca E-3

A Váci Pál utcát a Fürst Sándor utcával
összekötő egyenes utca.

Deák Ferenc / 1803.okt.17. - 1876.jan.28.Bp./
a polgári Magyarországért küzdő reformkori li-
beralizmus legnagyobb és leghatásosabb képviselői közé tartozott.

Korán jutott árvaságra, idősebb bátyja nevelte,
Győrben jogakadémiát végzett, majd joggyakorla-
tot folytatott, mint, politikus 1883-ban ismer-
te meg a társadalom. A Batthyány-kormányban igaz-
ságügyi miniszteri tárcát vállalt. A szabadságharc
leverése után visszavonult birtokaira, csak 1860.
okt.21.-én, amikor a császár közzétette az u.n.

"októberi diplomát", nyilatkozott újra, azt ajánlotta,
a császárnak, hogy állítsa vissza a magyar alkotmányt.
Az országgyűlésben két párt alakult ki, a felirati
és a határozati. Deák a feliratinak volt a hive.
Miután sikerült végül is 1867-ben a kiegyezést
létrehozni, hivei és követői a " haza bölcse "
cimmal ruházták fel.

1929-től viseli ezt a nevet.

DEÁKVÁRI FASOR utca D-3 , E-4

A Vörös Hadsereg utcától a Külső Rádi útig
terjedő egyenes útszakasz.

1947-től viseli ezt a nevet.

DEÁKVÁRI FŐUT C-2

A Gombási úttól a Radnóti Miklós utcáig terjedő útszakasz.

1968-ban kapta ezt a nevet.

1973-ban a városi tanács ennek az utcának akarta adni a Maurice Thorez nevet, hogy visszaállítsák a Füredi utca eredeti nevét, a városi tanács egyhangúan elutasította.

11. melléklet
A városi tanács határozata
1973. évi
11. melléklet

DEGRÉ ALAJOS utca D-2

A DCM lakótelepen az Ernst Thälman térről kiinduló egyenes kis utca.

Degré Alajos/1820.Lippa - 1896.Bp./ író.

Magyarországon megtelepedett francia emigráns fia.1841-ben már ismert volt néhány kisebb novelláival.Részt vett a politikai mozgalmakban, Pesten,Pozsonyban egyaránt vezető szerepet játszott a jurátusok között. Tagja volt a tizek társaságának. Számos vidám novellát,utirajzot tett közzé különböző lapokban.Sok vígjátéka került színre a Nemzeti Színházban.

A szabadságharcban,mint huszártiszt vett részt,az aradi internálásból kiszabadulva végleg Pesten telepedett le.Mivel több mint egy évtizedet itt élt városunkban,ezért valljuk őt vácinak,a politikai,írói és társadalmi működésének javarészt városunkhoz fűződik. Két ciklusban volt országgyűlési képviselőnk,amikor 1868-ban,mint a honvédbizottmány alelnökeként megszervezte a honvéd emlékmű felállítását,az emlékművön olvasható verset ő írta.

A DCM lakótelep kialakításakor 1962-ben kapta hivatalosan a Degré Alajos nevet. 107./

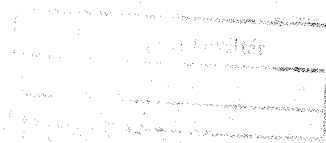
Degré Alajosról 1928-ban már neveztek el utcát, amikor is a mai Beloiannis utcát a Lenin úttal összekötő,ma a Marx tér egyik oldala, nevezték el a költőről.A Marx tér kiépítésével,ez az utca elnevezés megszűnt.

D I Ó F A utca

D-2

Az Ernst Thälman tere a Kárász utcával összekötő egyenes rövid utca.

1963-tól viseli az utca ezt a nevet.

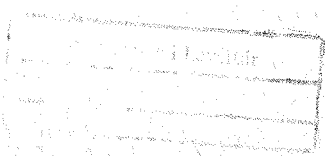

241

D O L M Á N Y utca C-1

A Radnóti Miklós utcát köti össze a Szélső sorral.

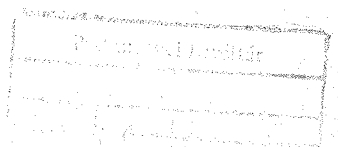
1969-ben kapta az utca mostani nevét.

D O M B utca E-2

A Bauer Mihály utcát a Vörös Hadsereg
utcával összekötő kis utca

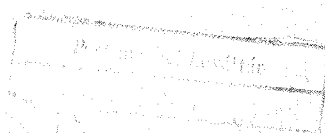
1929-ben kapta az utca ezt a nevet

E P E R F A utca D-2 , D-3

A Hanusz utcából kiindulva köti össze egyenes vonalban a Szivárvány utcát, közben érinti a Fürst Sándor utca Ernst Thälman tér felé vivő részét.

Az utca nevét 1928-ban kapta.

ERNST THÄLMAN tér D-2

A Gombási út - a Difa utca torkolata, - a Fürst Sándor utca folytatásaként körülzárt terület.

Ernst Thälman /1886 - 1944./ a német és a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő vezetője, a német Kommunista Párt Központi Bizottságának elnöke volt. Kommunista tevékenységeért 1933-ban, a fasizmus uralomrajutásának évében, elfogták, börtönbe zárták, majd 1944-ben a fasiszták meggyilkolták.

Tekintettel arra, hogy a DCM-ben német munkások dolgoztak, a lakótelep építéséből is kivették a részüket, ezért nevezték el tiszteletből a német munkások iránt, a teret a német mártirról.

A teret 1962-ben nevezték el.

108./

F E K E T E K Á R O L Y u t c a E-3

A Vörös Hadsereg útjáról benyiló kis köz.

Fekete Károly - Schwarzer / 1822.július 8.Vác -
1889.január 11.Vác/ győgypedagógus.

Jogot végzett,de tanári pályára lépett,Svájcban,
Amerikában tanulmányozta a siketnéma kérdést.

1842-ben a siket-némák váci intézetének tanára,
majd 1874-től az intézet igazgatója lett.

A jelbeszéd kiküszöbölésével uttörője lett a hangos beszéd módszerének.

A váci intézet átszervezésére 1858-ban egy tervezetet készített.Több írása jelent meg a siketnémák oktatására,nagyszerűen,hasznosítható módszertani segédleteket publikált.

Az utca 1986-óta viseli a mai nevét.

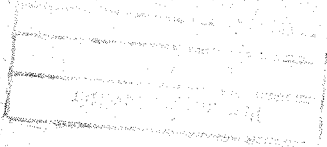
109./

Korábban már nevezték el utcát Fekete Károly tiszteletére 1928-ban,de az ma már,helyileg sem a mostani utca környéken található.

A Népekbartársaga útját, a Sirely utcával
öaszekötő egyenes utca.

F A C A N utca C-2

1969-ben kapta az utca nevét.

FELSŐ TÖRÖKHEGYI út E-3

A Vörös Hadsereg utcától, a Törökhegyi utcáig
húzódó külterületi utca.

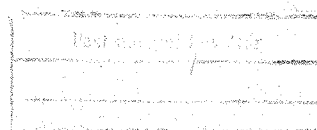
A Törökhegy elnevezés még az 1684-es évből
ered, amikor is a törökök kénytelenek voltak
feladni a váci várát és kivonultak az akkori
szőlőhegyekre.

Itt foglaltak tüzelőállást, Kara Mohammed budai
pasa vezérlete alatt, a törökök, s a nép azóta
is Törökhegynek nevezi e helyet.

A Törökhegy felső szélén, húzódó utcasort ért-
hetően erről nevezték el.

1888.-i bizottsági határozatban Törökhegyi ösvény
nevet kapott,

mostani nevét 1973-tól viseli.

F Ü R J utca C-2

A Rednóti Miklós utcát köti össze iv alakban
a Deákvári főúttal.

1968-ban kapta az utca a nevét.

F Ü R S T S Á N D O R utca D-2 , E-3

A Vörös Hadsereg útját köti össze az Ernst ,
Thälman térrel, áthaladva a Vörösmarty téren.

Fürst Sándor / 1903 - 1932/ magántisztviselő,
a munkásmozgalom kiemelkedő egyénisége, mártir-
ja.

1929-ben a KMP titkárságának munkatársa. Többszö-
ri letartóztatás és börtönbüntetés után Sallai
Imrével együtt halálra ítélték a Horthy bírósága.
Miába való volt az óriási bel- és külföldi tömeg
tiltakozás, 1932. július 29.-én kivégezték.

A mártír halált halt munkásmozgalmi harcos emlé-
két kívánták az utca elnevezésével megörökíteni.

1945-ben Templom utca nevet kapott,
1948-tól kapta a mai nevét.

G E R L E utca

C-2

A Deákvári, főútat köti össze a Népekbarát-
sága úttal.

1968-ban, kapta a mostani nevét, előtte még nem
létezett.

G O M B Á S I út

C-1 , C-2

Az Ernst Thälman tértől induló és a Naszály hegy felé vezető utca, mely a Gombások nevű külső területtől kapta a nevét.

Az 1900-as évek elején kapta az út a nevét, amikor is a mai Csikós József utca folytatásaként a Gombások dűlő felé vezető utat nevezték csak egyszerűen Gombási utnak.

Azóta megtartva a nép által adományozott nevet, viseli hivatalosan is a nevét.

G Y Ö K É R utca

C-2

Az Ambró Ferenc utcától a Nagy körútig húzódó
rövid összekötő kis utca, az új lakótelepen, az
u.n. Lajos-telepen.

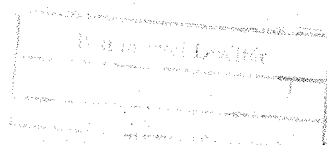
1947-ben kapta a nevét.

GYÖNGYVIRÁG utca C-2

A Radnóti Miklós utcából nyíló kis köz.

1987-ben kapta nevét.

110./

H A N U S Z I. utca

D-3

A Bacsó Béla utcát összekötő az Eperfa utcával.

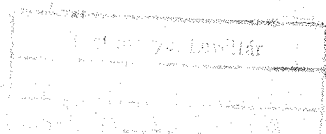
Hanusz István / 1840.december 21. Vác. - 1909. február 7. Kecskemét/ természettudós, reáliskolai igazgató, a természettudományok népszerűsítésével foglalkozó katolikus pap. Teológiai tanulmányait Vácott végezte. 1865-től h.tanár Kiskunfélegyházán - közben 1867-ben földrajz-természettudomány szakos tanári oklevelet szerzett, így 1871-től már a kecskeméti áll.reáliskola tanáraként tevékenykedik. A Természettudományi Társaság és a Magyar Földrajzi Társaság alapító tagja. Számos földrajzi, természetrajzi, tanügyi tárgyú cikket írt, szaklapokban, folyóiratokban és napilapokban. 1866-67 években ő szerkesztette a Kecskeméti Lapokat. Természettudományi cikkei száma mintegy 62 darabra tehető.

Az utca 1928-ban kapta először a nevét.

1951-ben Móricz Zsigmond utcára keresztelték, mivel nem találni semmiféle adatot arra, hogy ténylegesen viselte-e az adományozott és megváltoztatott utcanévet, így továbbra is maradt az 1928-ban adományozott név.

Az 1974-es összeírás szerint továbbra is a Hanusz utca nevet viseli.

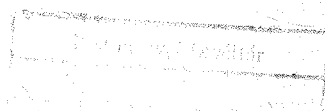
Ma az utca a város egyik, legszebb, virágokkal díszített, gondozott utcája. Méltó a nagy természettudós nevéhez.

H A R K Á L Y utca C-2

A Népekbarátsága, utcát köti össze a
Deákvári Főúttal.

Az utca nevét 1969-ben kapta, amikor felépült
az OTP lakóházakból álló lakótelep.

H I R A D Ó utca 2.fele. B-2

A vasuton keresztül haladó utca, mely az Árpád
ut sarkától indul és a Kápolna utcába torkollik.

Miután érinti a Híradó laktanyát, innen kapta a
mai nevét.

1955-ben kiépült utca, és ekkor kapta a nevét.

205

H Ó V I R Á G utca B-2

Az Ambró Ferenc utcából, a város felé haladva
jobbra kiágazó kis zsákutca, melynek másik vége
a vasutivonalig terjed.

1982-ben kapta a nevét.

111./

I B O L Y A utca

C-2

A Radnóti Miklós utcából kiinduló és a Szélső sorig tartó rövid kis utca, mely majdnem folytatása lehetne a Kakukk utcának.

1969 (v. 1968?)

1986-ban kapta a nevét.

(ma az 1978-ban Radnóti Miklós utca is nevezte!)

IFJUMUNKÁS utca C-1

A Gombási úttól keletre a Komócsin Zoltán utcába torkoló rövid utca, a település legészélső utcácskája.

1987-ben kapta a nevét, feltehetően onnan, hogy az itt épülő házak az ifjuság közreműködésével, igen sok társadalmi munkájával épültek.

1987. 12. 15. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 22

J Á Z M I N tér

D-3

A Nárcisz köz, - a Koszorú utca, - a Kazinczy
utca által körülzárt területen található.

1944-ben kialakult tér ekkor kapta nevét.

1944. évi
Községi Tanács
Határozat

J U H Á S Z utca

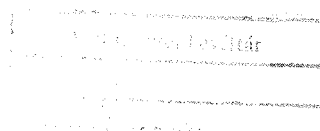
E-5

A Külső Rádi útból kiinduló utcák végén,
a Szekeres utca folytatásaként halad a ya-
sútvonal felé, a Máriaudvari lakóhelyen.

Nem szerencsés, hogy egy városban két hasonló
nevű utca van, könnyen összetéveszthetik a
Juhász Gyula utcával. Bár az egyik, a történelmi
városrészben van, míg ez az utca teljesen kinn
a határban.

Nevét a kialakulásakor, 1987-ben kapta.

112./

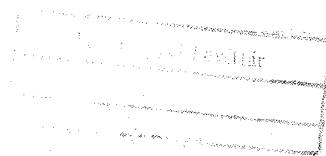

K A K U K K utca

C-2

A Radnóti Miklós utcát és a Fácán utcát összekötő kis utca.

1969-ben befejeződött építkezés után kapta nevét.

K A T O N A J Ó Z S E F utca D-3

A Béke teret, a Bauer Mihály utcával össze-
kötő egyenes utca, párhuzamosan halad a Hanusz
utcával.

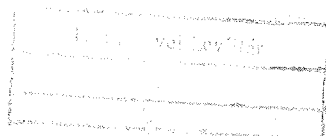
Katona József /1791.may.11.Kecskemét - 1830.ápr.
16.Kecskemét/ a magyar drámairodalom kiemelkedő
alakja.

Ügyvédnek készült, de különösen vonza a történe-
lem. Kedveli a színházata és a szipészeket. Maga
is gyakorolja, de nem sok sikerrel. Ellenben a szín-
házi gyakorlat megtanította a drámaírásra.
1815-ben írta meg a Bánk bán első változatát, ami
a Kolozsvári pályázaton említést sem nyert.
Ezután átdolgozta, Kassán 1833-ban már bemutatásra
került mű még mindig nem arat osztatlan sikert.
Az 1839-ben, a Pesti színházban bemutatott darab,
az akkori politikai miliőben elmarasztaló. Néhány
év múlva, minden ellenkezés ellenére a mű forra-
dalmi művé válik, 1845-től már a közönség is fel-
ismeri a darabban rejlő értékeket.
Egy fárasztó, úriszéki tárgyalás után, szívszélhűdés
végez vele 38 éves korában.

1928-ban kialakult utcát ebben az évben
Katona Lajos utcának nevezik el,

1951-ben az utcanevek átrendezése közben
változik a neve Katona József utcára.

113./

K A Z I N C Z Y F E R E N C utca D-3

A Jázmin térről kiindulva halad a Bacsó Béla utcáig.

Kazinczy Ferenc /1759.okt.27.Érsemlyén - 1831. aug.22.Széphalom/ irodalom szervező,költő,író, a nyelvújítás, valamint az izlés- és stílusreform vezéralakja.

Korán érő,eleven eszű fiú,akit apja katonapályára,később a vallásos írói pályára szánta.

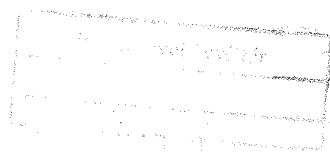
Apja halálával minden megváltozott.1784-től már tagja az ellentmondásos arculatú szabadkőműveseknek.1780-as évek végén állami hivatalban,Kassán lesz iskola felügyelő.Ezekben az években jelennek meg első szépprózai művei.1794-ben megismerkedett a Martinovich titkos mozgalommal,bár sohasem lett jakobinus,de radikálisan felvilágosult,elve a materializmushoz áll közel.

Még ez év decemberében letartóztatják,majd kiszabadulása után a család nem tud neki megbocsátani,igy elköltözik otthonról,először Széphalom,később Pannónhalma ad otthont,ahol megírja utazásai,emlékét.1831-ben kolerajárványnak esett áldozatul.

Műveiben Vácról is megemlékezik.

Az utca kialakulásakor 1928-ban a Szent László utca nevet kapta,
1975-től kapta új nevét, a Kazinczy Ferenc utca ,
elnevezést.

114./

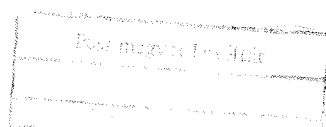

K Á L V Á R I A utca E-3

A Vörös Hadsereg útjáról kiindulva halad a
Törökhegyi út felé. Egyenes hosszú utca.

Az utca nevét 1982-ban kapta.

115./

K Á P O L N A utca

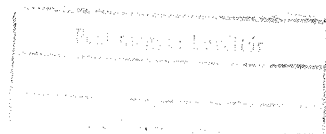
B-1 , B-2

A Szent Mihály dülő útát köti össze a Népekbarátsága utcával,beletorkolva a Hiradó utca végébe.

Nevét valószínűleg a még,a XVIII.században is meglévő kápolnáról kapta,bár akkor még semmiféle település itt nem volt található.Szőlőskertek húzódtak a Naszály hegy oldalában.

1982-ben kapta a nevét.

116./

K Á R Á S Z utca

D-2

A Kubinyi Ferenc utcából kiindulva halad keletfelé, párhuzamosan a Szivárvány utcával és a Bottyán utcát elérve kis közben, zsákutcában végződik.

1935-ben kapta a nevét.

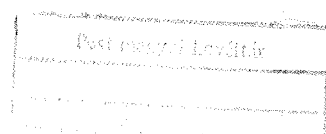
K E R E S Z T utca /KER/ D-3

A Bacsó Béla utcát és a Bauer, Mihály utcát
keresztben összekötő kis utca.

Nevét nem az utcában felállított krisztusi
kereszttről kapta, hanem azért nevezik így,
mert a két utca között keresztben halad.

1928-ban kapta nevét.

117./

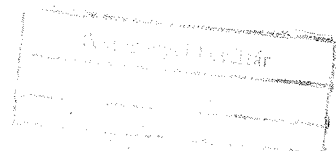

K I S utca

D-3

A Hanusz utcából lépcsőn haladva érhető el ez az utca, mely párhuzamosan halad a Hanusz, utcával és a Bacsó Béla utcába köt ki.

1955-ben kapta a nevét.

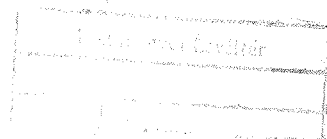
K I S K Ö R Ú T

D-3 , E-3

A Vörös Hadsereg útját köti össze a Bacsó Béla utcával, a váciak csak úgy ismerik, mint Miklósmajor.

Nevét 1986-ban kapta.

118./

K O M O C S I N Z O L T Á N utca C-1

A Ligeti Károly utcát, az Ifjúmunkás utcával összekötő egyenes utca, mely a legszélső utcája ennek a területnek.

Komócsin Zoltán / 1923. ápr. 18. Felsőgalla - 1974. máj. 28. Bp. / a munkásmozgalom harcosa, főszerkesztő, országgyűlési képviselő.

1944-ig napszámos, alkalmi munkás, majd kereskedelmi alkalmazott, volt. Korán kapcsolatba került a munkásmozgalommal. Bekapcsolódott a KISZ, majd a MADISZ szervezésébe, később kerületi titkára lett.

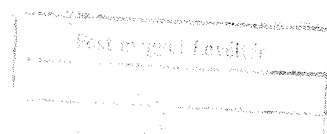
1945-ben Debrecenben elvégezte a pártiskolát, ezután Szeged városi titkára lett. Cikkeket írt a Délmagyarország c. lapban. 1948-ban az MDP Központi Vezetősége osztályvezetője, majd a Vas megyei pártbizottság titkára lett.

1956-57-ben a Hajdú-Bihar megyei első titkár, 1957-ben vezető szerepet játszik a KISZ újjászervezésében, első titkára lesz. 1965-74.-között az MSZMP KB titkára, majd a Népszabadság főszerkesztője lesz. Betegsége hirtelen súlyosbodása miatt ennek már nem tudott elegettenni.

Dombormű és márványtábla őrzi emlékét a róla elnevezett váci középiskolai kollégium bejáratánál.

Az utca nevét 1986-ban kapta.

119./

K O S Z O R U utca

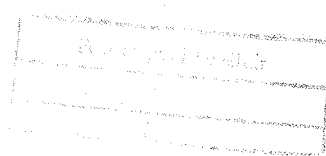
D-3

A Nárcisz köz végéből kiinduló kis zsákutca,
inkább csak köz.

Nevét valószínűleg onnan kapta, hogy közvetlenül
a középvárosi temető mellett található, a Hanusz
utcából lépcsőn közlekedők, az utca érintésével
járnak át a temetőn.

1987-ben kapta a nevét, mint újjonnan kialakított
utca.

120./

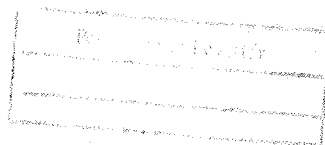

K Ö K É N Y utca C-2

A Nagy Körút a Cserje utcával összekötő egyenes utca, mely a Sövény utcán áthaladva lépcsőn vezet a Cserje utcáig.

1982-ben kapta a nevét.

121./

KUBINYI FERENC utca

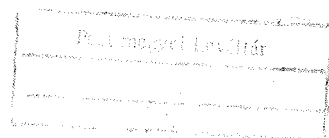
D-2

A Tölgyfa utcából kiindulva tart a hegynek,
a korábbi szőlőhegyekbe visz.

Kubinyi Ferenc / 1796.márc.21.Vidafalva - 1874.
március 28./ paleontológus, liberális politikus.
Jogi tanulmányokat végzett, többször járt külföl-
dön. 1925-től részt vett minden országgyűlésen ,
a liberális ellenzékhez tartozott.
1848-ban a losonci kerület orsz.gyűlési képvisel-
ője, Kossuth híve a szabadságharc végéig.
A szabadságharc bukása után a haditörvényszék 9
évi várfogságra ítéli, 1852-ben amnesztiával sza-
badult, 1861-ig tudományos munkájának élt. 1862-
ben Konstantinápolyba utazott az ott őrzött Corvi-
nák tanulmányozására. Számos tanulmánya jelent meg
a paleontológia, geológia és archelógia köréből.

Az utcát 1982-ben nevezték el róla.

122./

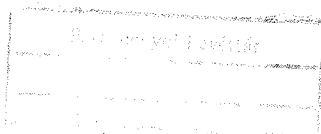

K U C S M A utca

C-1 , C-2

A Deákvári főútból kiindulva jut el a Gombási
útig, párhuzamosan a Radnóti Miklós utcával, ke-
resztezve a Dolmány utcát.

1975-ben nevezték el ezt az utcát.

K Ü L S Ő R Á D I ú t

E-4

A Rádi út folytatásaként a vasúti sorompótól
vezet a Máriaudvari tangazdaság felé.

1987-ben kapta a nevét.

123./

L A N D E R E R L A J O S utca D-2

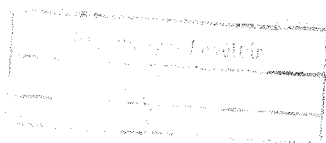
A Tölgyfa utcából kiindulva halad a hegynek,
összekötve a külső területeket, elhaladva, a
Kárász és a Szivárvány utca torkolatánál.

Landerer Lajos/1800 - 1854.febr.1./ nyomdász.
1824-től a pesti Landerer nyomda vezetője, 1838-
ban a pesti árvíz alatti helytállásáért Pest
város díszpolgárává választották. 1840-től
Heckenaszt Gusztáv könyvkereskedő társaként
dolgozik.

Bizalmas kapcsolatban állt a bécsi kormányzattal.
1848.március 15.-én cenzori engedély nélkül az ő
nyomdásjában nyomtatták ki a Tizenkét pontot és
Petőfi Nemzeti dalát. Az általa szervezett bank-
jegy nyomdában készítették a Kossuth-bankókat.
A szabadságharc bukása után egy ideig bujdosnia
kellett. Halála után üzletét Heckenast folytatta,
ebből alakult ki 1873-ban a Franklin-Társulat.
Sirja a váci középvárosi temetőben volt, dízsir-
hely adományozásával kívánják emlékét megőrizni.

Korábban utca ezen a területen nem volt, a nép
elnevezte Papvölgyi út vezetett a szőlőhegyekre,
ezt az utat a beépülés után nevezték el, és vise-
li hiyatalosan 1975-től a Landerer Lajos utca ne-
vet.

124./

LEVÉL utca

C-2 , C-3

A Csikós József utcából, a volt evangélikus
temető mellett húzódó egyenes utca, amely
a végén zsákutcába ér véget.

Nevét 1935-ben kapta

L I G E T I K Á R O L Y u t c a C-1

A Gombásu útról jobbra nyíló, a város utolsó
utcája, mely a Komocsin Zoltán utcába torkollik.

Ligeti Károly /, 1890. dec. 8. Kiskőrös - 1919.
június 2. Omszk./ vasmunkás, a Szoc. Dem. párt, tag-
ja, majd kommunista internacionalista harcos.
Az I. Világháború előtt a Szociál Demokrata Párt
tagja és a Vasas szakszervezetben a Népszava kül-
ső munkatársa.

1916-ban orosz fogságba kerül és itt kapcsolatba
lépett a bolsevikokkal, 1917-ben már komoly sze-
repet vállalt a hadifoglyok közötti internacio-
nalista csapatok szervezésében. 1917 végétől az
OK/b/P tagja, 1918. elejétől az omszki hadifoglyok
nemzetközi százada komm. pártjának alapítója és
elnöke. Ő szerkesztette, az Omszkban 1918. február
10.-én megjelent " Forradalom" c. magyar nyelvű
lapot. 1918-ban, az Omszkot keletről védő interna-
cionalista osztag parancsnoka. Sebesülten fogság-
ba esett és Kolcsak fehérőrgárdistái kivégezték.

Az internacionalista, harcos nevét megőrző utca,
nevet 1986. ban kapta.

125./

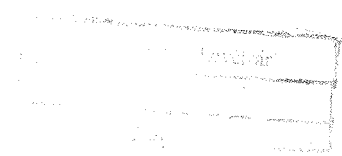

L O M B utca

C-3

Az Ambró Ferenc utcát köti össze a Nagy kőrúttal.

Az utca nevét 1947-ben kapta.

L O T Z K Á R O L Y utca C-1

A Deákvári főút utolsó utcája a Munkácsy, Mihály utca, az abból nyíló második kis zsákutca.

Lotz Károly / 1833.dec.16.Hamburg - 1904.okt.13.
Bp./ festőművész.

Már gyermekkorában feltűnt rajztehetsége, nyolc éves volt, amikor anyjával hazaköltöztek Magyarországra. Eleinte Vácott telepedtek le. 1844. évben beiratkozott a váci kegyesrendi gimnáziumba, a következő évben beköltöztek Pestre és ott folytatta tanulmányait. Szabadidejében azonban rendszeresen látogatta váci nagybátyját, akinél hosszabb időt töltött 1849. áprilisában is. Jelen volt a váci csata közepette is, amit az ablakból nézve örökitett meg később vásznain. Eleinte szobrász akart lenni, Vácott beszegődött egy kőfaragó mesterhez, majd Pesten folytatta kőfaragó mesterségét, szobrászi tanulmányait.

1852-től tanult a bécsi festőiskolában, 1864-ben tért vissza hazájába és itt fejezte ki nemzete iránt érzett megbecsülését, történelmi tárgyú képeivel.

1982-ben kapta, az akkor elkészült utca a jelenlegi nevét.

126./

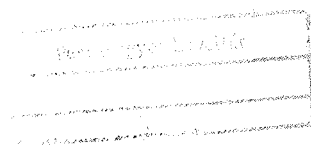

M Á L Y V A utca

D-3

A Telep utcát a Kis Kőrúttal összekötő utca.

1947-től viseli nevét.

M U N K Á C S Y M I H Á L Y u t c a C-1

A Deákvári főút utolsó utcája, mely a hegyekbe visz, majd a végén derékszögbe elhajlik és úgy folytatódik tovább, zsákutcaként.

Munkácsy Mihály /1844.febr.20.Munkács - 1900.

május 1. Erdénich/ az egyik legnagyobb magyar festőművész. Korán árvaságra jutott és nagybátyjánál az asztalos inasok keserves kenyerére kényszerült.

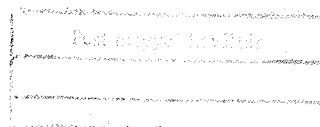
A szülői ház emlékei, az inaskodás nyomorúsága, a szegényparaszti élet mindennapi keservei mélyen belevésődtek lelkébe, egész életén végig kísérik ezek az emlékek, ezek ihlették legnagyobb műveinek elkészítéséhez.

1871-ben Párizsba költözött és 1874-ben megnősült. Ebben a korszakában alkotta világhírű képeit, mely megalapozta hírnevét.

Utolsó, hanyatló műveit már halálos betegen festette. Ebből az időből származik a SZTRÁJK c. festménye, amely a munkásmozgalom első magyar ábrázolása a képzőművészetben.

Az utca nevét 1982-ben kapta a művész emlékére.

127./

M E N T Ő S köz

E-3.

A Vörös Hadsereg útjáról jobbra található kis köz,
mely a mentő állomásig tart.

Nevét valószínű a kórház mellett megépült mentő-
állomástól kapta, mivel lakóház nincs benne és az
utca vége a mentőállomás udvarába vezet.

Ezt a nevet 1987-ben kapta.

128./

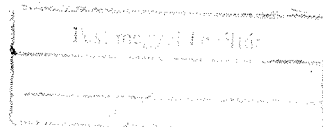
N A G Y K Ö R U T

B-2 , C-2

A kisváci temetőtől indulva jut ki a Virág utcán és Levél utcán keresztül a Csikós József utcáig. Az utca vége a Virágutcánál végződik.

Valamikor úgy tervezték, hogy ez az utca lesz a belvárost menetesítő 2.sz.főútvonal városon kívüli szakasza, mely megkerüli a várost, és így a belvárost tehermentesíti a nagy átmenő forgalomtól. Azonban a nagyfokú település fejlesztés során teljesen beépült magánerőkből épített házakkal ez a terület is, így a mai napig sem kezdték meg a területrendezéssel beindítandó utnak a megépítését, annál is inkább nem, mert ma már utcásorokat kellene lebontani, az áthaladó út kiépítéséhez.

Nevét 1947-ben kapta hivatalosan.

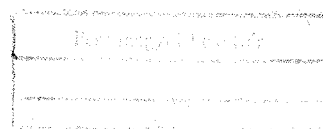

N Á R C I S Z utca

D-3

A Telep utcáról indulva jut el a hasonló
nevű köz-ig, mely a középvárosi temetőig visz.

Nevét 1955-ben kapta.

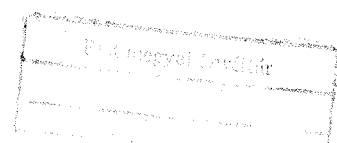

N Á R C I S Z köz

D-3

A Telep utcáról kiinduló hasonló nevű utca
végében kis közbe szűkülő rész, mely a középvá-
rosi temető mellett húzódik.

1986-ban kapta a nevét.

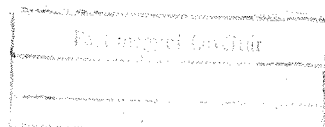
N É P E K B A R Á T S Á G A útja B-2 , C-2

A Hiradó utcától kiindulva halad az Ernst Thälman
térig.

Nevét onnan kapta, hogy az 1950-es évek végén
megépült DCM /Dunai Cement Mű / építkezésén
német munkások dolgoztak, a gépeket ők szerelték
a Gyárban, valamint besegitettek a DCM lakótelep
kiépítésébe is. A DCM felé vezető utat az ő rész-
teletükre nevezték el a két nép közötti barátság
szimbólumaként.

Korábban Úrgehegyi út nevet viselte, majd
1962-ben kapta a mostani nevét.

129./

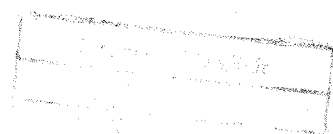
N Ó G R Á D I utca

E-3

A Végh Dezső utcából kiindulva halad a Domb
utcaig, és ott torkollik bele a Vörös Hadsereg
utcaiba.

Nevét hivatalosan 1928-ban kapta.

130./

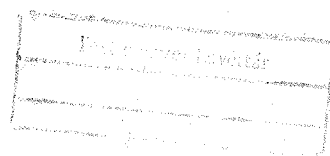

O R G O N A utca

D-3

A Telep utcából balra kiinduló és a Jázmin
térig húzódó egyenes utca.

1955-ben kapta hivatalosan ezt a nevet.

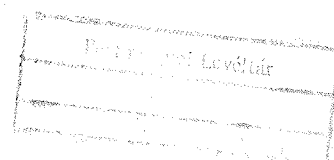

P A R K utca E-3

A Törökhegyi útról kiindulva jobbra az első,
utca mely a határba vezet.

Nevét 1982-ben kapta.

131./

P A Á L L Á S L Ó utca C-1

A Munkácsy Mihály utcából balra nyíló kis utca.

Pál László / 1846.június 3. Zám - 1879.márc.

4. Chorennton/ festőművész.

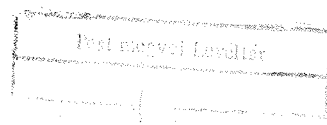
Székely kismemesi családból származott. A család a szabadságharc alatt nehéz időket élt át, amikor a honvédtiszt apa távollétekor mindenükből kifosztották őket.

Tanulmányait az aradi minoriták gimnáziumában végzi, rajz tehetsége kora ifjúságában már megmutatkozott. Ezidőben kezdte meg hosszabb barangolását a vadregényes erdélyi tájakon. Barátaival bejárta Székelyföldet innen dotálódik a természet csodálása,erdeinek komor hangulata.

1866-ban felveszik a bécsi Akadémiára,itt nemcsak tanulta a festészetet,de igen sokat járt különböző gyűjteményekbe,mely elősegítették szellemi fejlődését.1873-ban költözik Franciországba,ahol véglegesen letelepszik,itt festi szebbnél-szebb erdei képeit. 1873 - 77 között egyre rosszabbul él,képeiből már csak nyomorog,1878.tavasza szanatóriumba kerül,majd elmeógyógyintézetben ápolják. 1879.márc.3.-án végzett vele a kegyetlen betegség.

Az utca nevét 1982-ben kapta a nagy festőművész tiszteletére.

132./

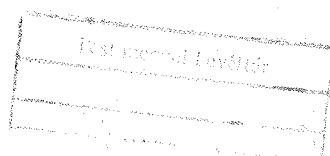
P Á S Z T O R utca

E-4

A Külső Rádi útból kiinduló utcát nevezték' ,
el így, melyből származnak a további kis utcák.

1987-ben kapta nevét.

133./

P E T R Á S O V I T S utca

D-2

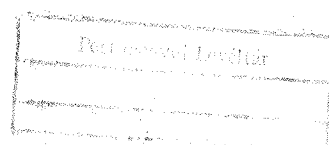
A Tölgyfa utca Ernst Thälman téri végéből,
a Diófa utcai ovodával szemben kiinduló egye-
nes utca.

Petrásovits József eredeti foglalkozása cipész
volt, az 1919-es Tanácsköztársaság idején a váro-
si tanácsnak tagja, lapszerkesztő és párttitkár
volt. Ténykedése és politikai tevékenysége kimon-
dottan a Tanácsköztársaság idejére korlátozódott.
Ő is egyik tagja volt annak a mártírhálált halt
csoportnak, melyet a román katonák 1919. aug. 14-ről-
15.-re virradó éjjel a Hétkápolnához kísértek, 10-ed
magával golyóval oltották ki az életüket.

A Tanácsköztársaság mártirjairól való máltó meg-
emlékezés következtében kapta az utca a mártir
nevét.

1962-ben nevezték el róla az utcát, megörökítve ér-
demeit.

134./

R A D N Ó T I M I K L Ó S utca C-2

A Gombási utat köti össze a Népekbarátság
utcával.

Radnóti Miklós / 1909.május 5.Bp. - 1944.

nov 6-10 között Abda/ költő,műfordító,a fasisz-
ta elnyomás ellen tiltakozás egyik legnagyobb
magyar lirikusa.

Édesanyja a szülést követően,édesapja 12 éves
korában hunyt el. Már diák korában hatnak rá
a szocializmus eszméi,igen korán kezd versel-
ni,már 1924-ben megjelent első verseskötete.

1927-28-ban a Csehszlovákiai Liberc-ben textil
ipari tanulmányokat folytat,itt,kerül szorosabb
kapcsolatba a munkásmozgalommal.

Az 1931 tavaszán megjelent verseiért 8 napi fel-
függesztett fogház büntetésre ítélték.1931-ben
néhány hetet Párizsba tölt,ahol kapcsolatba ke-
rült a francia kommunista párttal.Hazatérve kap-
csolatot teremt az illegális KMP-vel. Magyar-fran-
cia irodalomból bölcsészdoktorátust szerez.

1940 szeptemberében munkaszolgálatra hívják be,
1944 tavaszán a jugoszláviai Bor közelében réz-
bányában és útépitésen dolgozik. 1944.októberében
a menekülő fasiszták erőltetett menetben hurcol-
ják magukkal,majd november elején Abda mellett
huszonkét társával együtt agyonlövők.

1962-ben még Althányi utca nevet viselő utcát

1973-as tanácsi vb. határozattal Radnóti Miklós
utcára keresztelték,ezzel is,adózva a nagy költő,
mártirhalálának és emlékének.

135./

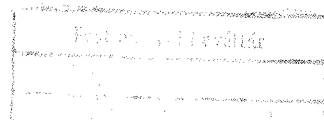

R E Z E D A utca

C-2

A Radnóti Miklós utcáról nyíló egyenes utca
amely a költő nevét viselő iskolával szemben
található, a virágnevű utcák között a középén
helyzkedik el.

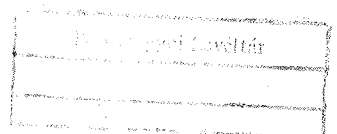
1969-ben kapta az utca nevét.

R I G Ó utca C-2

A Deákvári főutat a Népekbarátsága uttal
összekötő egyenes utca, az OTP házak kö-
zött.

1968-ban kapta az utca mostani nevét.

R O Z M A R I N G utca C-2

A Radnóti Miklós utcáról indulva a Szélső sort
köti össze. A virágnevű utcákban a második helyet
foglalja el.

Az utca nevét 1969-ben kapta.

S Á G V Á R I utca

D-2

A Tölgyfa utcából kiinduló zsákutca, melynek a végében van a sportpálya.

Ságvári Endre/ 1913.nov.4. Bp. - 1944.július 27.
Budapest/

Apja jónevű ügyvéd volt, iskoláit a Trefor utcai gimnáziumban végezte. 1931-ben jogi tanulmányokban kezdte, majd 1935-ben elismert diák vezető és a Diák c.lap szerkesztője.

1936-ban jogi doktorrá avatják és a VIII.kerületi adóhivatalban dolgozik. Tevékenyen részt vett az ifjúsági mozgalomban, csakhamar ifj. vezető lett. Neve már ekkor ismert volt a gödi fészekben, a horányi strand telepen. Vezetésével a fiatalok szétverték a Tompa utcai nyílascsoport gyűlését. Egyik vezetője volt 1942.márc.15.-i tüntetésnek. A pártsajtó nyomdáját bízták rá, 1944.márciusában már megjelent a Béke és Szabadság c.lap.

1944.július 27.-én Zuglónban rátörő rendőrkopókkal folytatott tüzharcban életét vesztette. Nemcsak életével, de halálával is példát mutatott az utókor nemzedékének.

1975-ben kapta az elnevezését.

136./

S A L A M O N D E Z S Ő utca C-2

A Népekbarátság útját köti össze a Cserje ,
utcával.

Salamon Dezső az 1919-es Tanács Köztársaság
mártirja.

Már fiatalon bekapcsolódott a munkásmozgalom-
ba, szakszervezeti tag, majd a Szociál Demokrata
Párt tagja lett. A Tanácsköztársaság idején
beválasztották a helyi tanácsba.

Ő is egyik tagja volt annak a csoportnak, aki-
ket 1919-aig. 14-ről - 15-re virradó éjjel a
Hétképpola melletti kukoricásban a románok kivé-
geztek. Az egykori irás így emlékszik meg róla:

"... az egyik fogoly - Salamon Dezső, aki tudott
románul - társainak lefordította a halálos ítélet
szövegét, majd újra elindult a menet. A Hétkápolnán
túl letértek az országútról és egy kukoricásban
megálltak. Itt felsorakoztatták az áldozatokat. Ve-
lük szemben álltak föl a gyilkosok ..."

A mártirok emlékére nevezték el ezt az utcát a
kivégzett Salamon Dezsőről.

1969-ben Párta utca nevet viselt,
1973-tól kapta a Salamon Dezső utca nevet. 137./

S A S utca C-2

A Deákvári főutat köti össze Fürj utcával.

1965-ben kapta nevét.

S Á N C utca

E-4

A Törökverő utca mintegy folytatásaként, kissé megtörve halad, a mezőgazdasági művelés alatt álló földeknek.

Nevét 1982-ben kapta, feltehetően a régi törökidőket idéző "sánc" elnevezésről kapta nevét

138./

SCHÖNHERZ ZOLTÁN utca C-1

A Gombási útról kiindulva a Komócsin Zoltán utcáig haladó egyenes utca.

Schönherz. Zoltán / 1905.július 25. Kassa - 1942. okt.9. Bp./ publicista, a magyar kommunista mozgalom kiemelkedő egyénisége.

Tanulmányait a brünni és a prágai egyetemen végezte, elektromérnöki oklevelet szerzett.

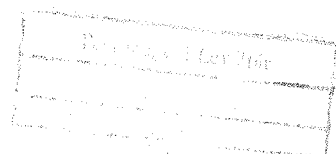
Már egyetemi hallgató korában bekapcsolódott a Csehszlovákiai kommunista párt munkájába. Előbb Prágában, majd szülővárosában tevékenykedett.

1938-ban /az akkor Magyarországhoz tartozó/ Kassán végez pártmunkát. 1941-től részt vett az antifasiszta, függetlenségi mozgalom szervezésében.

1942.febr.1.-én ő írta az illegális Szabad népc, ujság vezércikkét, majd letartóztatják és hadbíróság elé állítják. A bíróság kötéláltali halálra ítélte. 1942.október 9.-én végezték ki a Bp-i Margit krt-i katonai fogház udvarán.

Az utca nevét a mártirhalálthalt pártmunkásról 1987-ben kapta.

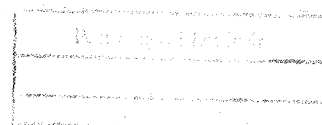
139./

S I R Á L Y utca C-2

A Rigó utcából kiindulva jut el a Kakukk utcáig, az új OTP lakások közötti utca.

Nevét 1969-ben kapta.

S O M O G Y I I M R E utca D-2

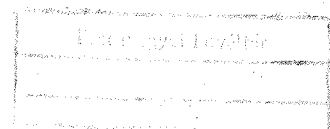
A Békétértől indulva húzódik végig a Szivár-
vány utcáig, közben áthalad a Vörösmarty téren.

Somogyi Imre / 1902.máj.26.Abony - 1947.aug.5.
Bp./ gazdasági szervezető, népnevelő, szakíró,
Kossuth-díjas.

Szegény paraszti családból származott, évekig tartó
kemény fizikai munka mellett folytatott önképzés-
sel és tanulással sajátította széleskörű ismere-
teit.1927-től, másfél év alatt végezte el a pol-
gári iskola 4 évét.1929-ben már a Képzőművészeti
Főiskolán tanult.1939-ben résztvett a Nemzeti Pa-
rasztpárt megalapításában, annak vezetőségi tagja
lett.A németek bevonulása után tevékenyen részt-
vett az ellenállási mozgalomban.A felszabadulás után
tagja lett az ideiglenes nemzetgyűlésnek, majd Buda-
pesti Közellátási Bizottság vezetőjeként tevékenyke-
dik.Az 1940-es években szivügyének tekinti a Népfő-
iskolák, Népi Kollégiumok szervezését, amely halála
után nevét, is felvette.Megkapta az 5000 kötetes
könyvtárát.Több műve jelent meg a kertgazdálkodás-
ról.

Az ellenállási mozgalom tagjaként a németek sze-
mében nem kívánatos személy volt, így bujkálni kény-
szerült,Vácott, ebben az utcában bujtatták az utca
lakói.

1929-ben Akácfa utca nevet viselt, majd
1949-ben kapta a Somogyi Imre utca nevet.

S Ö V É N Y utca C-2

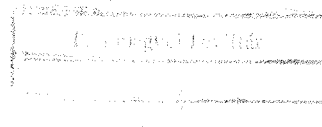
A Bimbó utcából kiindulva halad a kisváci temetőig, párhuzamosan a Cserje utcával.

Az utca 1965-ben kapta jelenlegi nevét.

S U B A utca C-1

A Deákvári főútat köti össze a Gombási úttal,
keresztezi a Dolmány utcát.

Az utca nevét 1975-ben kapta.

S Z A B Ó K Á R O L Y utca E-3

A Fürst Sándor utcából kiindulva halad a domboldalnak, párhuzamosan a Vörös Hadsereg utcával.

Szabó Károly/1824.dec.14.Köröstarcsa - 1890.
aug.31.Kolozsvár/ bibliográfus, történetíró,
műfordító. Jogot tanult, Pozsonyban volt táblai jegyző, 1847-ben Pestre költözött a közreműködött a Magyar Tudósok Társaság munkálataiban. 1848-ban Kossuth Hírlapjának munkatársa és önkéntes nemzetőr lett. 1855-ben a nagykőrösi gimnáziumban együtt tanít Arany Jánossal. 1859-ben az Erdélyi Múzeum Egylet könyvtárosa lett, 1873-tól a kolozsvári egyetem rendes tanára volt. Jelentős forrásfeltáró és rendszerező munkásságot fejtett ki. Számos felbecsülhetetlen értékű írása jelent meg, főleg a történetírás területén.

1928-ban kapta a Remete utca nevet, valószínű a váci remetére gondolva nevezték így, mivel már 1918-ban Tragor javasolta, hogy a remete mondáról megemlékezve, kellene egy utcát elnevezni Váci remetéről.

1973-ban kapta mostani nevét.

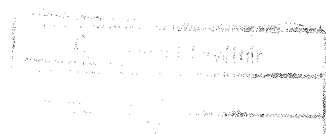
S Z Á N T Ó B É L A utca C-1

A Komócsin Zoltán utcából nyílik és a Vágó Béla utcába torkoló kis összekötő utca.

Szántó Béla./ 1881.febr.1.Homokkomárom - 1951. június 1. Bp./ magántisztviselő, baloldali Szoc. Dem.tag, majd Kommunista.
1904-től tagja az MSZDP-nak.1906-ban létrehozta a Magyarországi Magántisztviselők Egyesületét, az első szoc.dem.alapra helyezkedett tisztviselő szervezetet.Baloldali politikus volt.Részt vett a KMP megalakulásában.1918-ban a Katona Tanács egyik vezetője és irányítója.19191.februárjában több társával együtt letartóztatták.A T.K.idején hadügyi népbiztos,a proletár diktatúra bukása után emigrált Ausztriába.Németországban és a Szovjetunióban élt.1945.végén tért haza és a szövetkezeti mozgalom egyik irányítója lett.1948-51 között varsói nagykövet. A magyar munkásmozgalom történetéről több munkát publikált.

Az utca nevét 1986-ban kapta.

141./

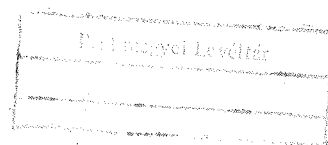

S Z E N T G Y Ö R G Y I A L B E R T u t c a E-3

A Felsőtörökhegyi utat köti össze a Mentős közszel, párhuzamosan haladva a Vörös Hadsereg útjával.

Szentgyörgyi Albert / 1893.szept.16.Bp. - 1986.
USA/ magyar származású amerikai biokémikus.
Tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, 1917.-
ben kapott orvosi, diplomát. Bakteriológiai kutatásokat végzett. A 20-as években Berlinben, tanul, majd 1927-ben Cambridge-ben kémiai doktorátust szerzett. Ezután az USA-ba megy, ahol folytatta tanulmányait. Hollandiában folytatott tanulmányai után 1930-ban visszatért Magyarországra, ahol a szegedi, majd a budapesti egyetem professzora lett. 1937-ben Nöbel-díjat kapott " a biológiai éghelyhatások és a " C " vitamin felfedezése terén végzett kiemelkedő munkásságáért."
1947-ben telepedett le végleg az USA-ban. 1955-óta amerikai állampolgár. Magyarországon harcot folytatott a fasizmus ellen ,amerikai éveiben számos beszédében és írásában szállt sikra a világbéke ügye mellett, különösen az atomháború, fenyegetése ellen 1986-ban bekövetkezett haláláig.

Az utcát a nagy tudósról nevezték el 1986-ban, tisztelegve a professzor emléke előtt.

S Z E K E R E S utca

E-4

A Külső Rádi útról kiinduló Pásztor utca
végében található kis utca.

Az utca nevét 1986-ban kapta.

143./

S Z E K F Ü utca

C-2

A Radnóti Miklós utcából kiindulva, párhuzamosan
halad a Deákvári főúttal, a Szélső sorig.

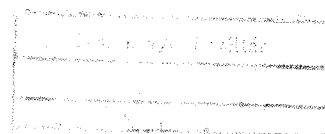
Az utca nevét 1978-ban kapta.

S Z É L S Ó S O R

C-1

A Deákvári főutat köti össze a Gombási úttal,
valamikor ez volt a váci település legszélső
házsora.

Az utca nevét 1969-ben kapta.

S Z I R O M utca

C-2 , C-3

A Nagy Kőrútat köti össze az Ambró Ferenc
utcával, a Lajos-telepen.

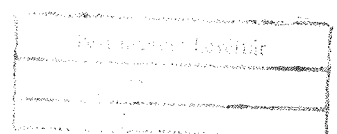
Az utca nevét 1947-ben kapta.

S Z I V Á R V Á N Y utca

D-2 , E-2

A Kubinyi Ferenc utca és a Bauer Mihály
utca között, a város legszélén, a dombok alatt
húzódó szegélyező utca.

A nevét 1928-ban kapta.

S Z I N Y E I M E R S E P Á L utca C-1

A Szélső sorból kiindulva, áthalad a Munkácsy Mihály utcán és zsákutcába torkollik.

Szinyei Merse Pál / 1845 - 1920 / a szindús magyar festőiség legnagyobb mestere, világviszonylatban is a legnagyobb és legeredetibb modern festők sorából való.

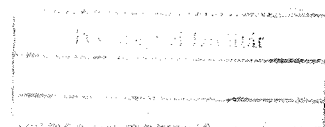
Münchenben Pilottinak volt tanítványa. Gyorsan fel szabadult mestere befolyása alól és olyan világot teremtett képein, amely odáig ismeretlen volt.

A tiszta szín erejének, ragyogásának problémájával éppen abban az időben kísérleteztek a francia impresszionisták, de ő ezalatt már Münchenben klasszikus teljességében adta a minden részében harmonikus, tökéletes remekét.

Miután a kor ezt a stílust akkor még nem értette, az általános megbotránkozás mélyen lehangolta, visszavonult birtokaira, és sokáig a földesúr, és nem a festő életét élte. A már majdnem elfelejtett művészt csak 1896-táján fedezték fel újra. Képei azonban már nem érték utól többé ifjúkori műveinek lendületét.

Az utca nevét 1982-ben kapta.

144./

S Z E N T M I H Á L Y D Ű L Ő utca A-2 , B-1

A Balázs Ferenc utca végéből kiinduló és a
hegynek tartó utca.

1975-től az akkori Szent Mihály dűlőutat
Balázs Ferenc utcának nevezték el, ez a szá-
kasza továbbra is megmaradt a mai nevén, ava-
súttal párhuzamos utca viseli tulajdonképpen
a Balázs Ferenc utca elnevezést.

S Z Ő N Y I T I B O R S É T Á N Y E-3

A Vörös Hadsereg útjáról kiindulva a Kórházhoz vezető utca - házak nélkül.

Dr. Szőnyi Tibor/ 1903.dec.31. Bp.- 1949.okt.15.

Bp./ a kommunista mozgalom mártirja, orvos.

Egyetemi éve alatt Bécsben kapcsolatba került a magyar emigrációval és csatlakozott a munkásmozgalomhoz.

Visszatérve Magyarországra összeköttetést talált a KMP-vel, amelynek 1930-ban tagja lett. Később a párt utasítására külföldre költözött. Életének nagyobbik részét emigrációban töltötte Ausztriában, Csehszlovákiában és Svájcban, ahol politikai és tudományos munkát végzett. A zürichi egyetem tudományos munkatársa volt. A felszabadulás után tért haza. Az MKP szervezési osztályának helyettes vezetője, a K.V. tagja, majd a káderosztály vezetője lett. 1947-ben országgyűlési képviselő, 1949-ben, koholt vádak alapján letartóztatták és kivégezték. Rehabilitása után hánvait 1956.okt.6.-án helyezték el a Kerepesi temetőben.

A sétány nevét 1986-ban kapta, miután a róla elvezett tér már 1982-óta viselte nevét.

145./

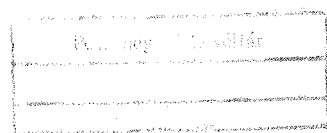

S Z Ó N Y I T I B O R t é r

A róla elnevezett sétány végében, a Kórház épülete előtt elterülő terület jelenti.

Életrajzát lásd a sétánynál.

A terület a Kórház megépítése után 1982-ben nevezték el a mártirhalált halt orvosról. 146./

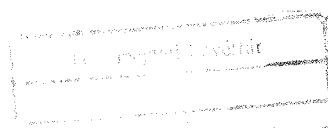
T Á R O G A T Ó utca

C-2

A Negy Kőrútát köti össze a Sövény utcával, a domboldalon felmenő útszakasz csak gyalogosan járható, elhanyagolt sikátor, mely a Cserje utcáig halad.

Az utca nevét 1982-ben kapta.

147./

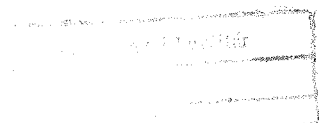

TELEP utca

D-3

A Csikós József utcát köti össze a Vörös Hadsereg útjával, azaz a két vasúti aluljáró között, húzódó, a vasúttal párhuzamosan haladó utca.

Az utca nevét 1924-ben kapta.

T Ö L G Y F A utca

D-2

A Gombási utat köti össze a Vörösmarty térrel,
közben, végighalad az Ernst Thälman tér északi
részén.

Az utca nevét 1969-ben kapta.

T Ö R Ö K H E G Y I út E-3 , E-4

A Deákvári fasorból kiindulva halad a keleti irányba, a Felső Törökhegyi útig, közben elhalad a, Kórház mögött, a Szőnyi Tibor tér közelében.

1823-ban még Kert.köz a neve, mivel a szőlőskertek felé, vivő kocsit, majd
1888.-i bizottsági határozatban Törökhegyi ösvény nevet kapja, mivel még mindig nem utca,
1928-ban kapott Törökhegyi út városi szakasza a Rádi úttól egészen a vasutig terjedt, ez is a Törökhegyi útca nevet viselte, míg 1973-ban ezt a szakaszt Frankel Leóról nevezték el, míg a vasúton túli szakaszt meghagyták továbbra is Törökhegyi útnak.

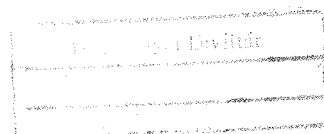
T Ö R Ö K V E R Ö utca

E-4

A Deákvári fasorból kiinduló merőlegesen haladó
utca, mely a Sánd utcába torkollik.

Az utca nevét 1982-ben kapta.

148./

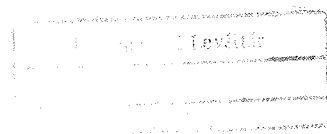
T U L I P Á N utca

C-2

A Radnóti Miklós utcából nyíló kis zsákutca.

Nevét 1986-ban kapta.

149./

Ü R H A J Ó S utca

D-2

A Csikós József utcából kiindulva, lépcsővel kombinálva köti össze az Arany János utcát a DCM lakótelepen.

Az utca nevét 1962-ben kapta.

150./

1961. április 12.-én az ürbe elsőként felrepült Jurij Gagarin űrhajós emlékének kiyántak emléket állítani az utca elnevezésével.

V A S U T utca

D-3

A Telep ucából kiindulva, majd derékszögben megtörve halad párhuzamosan a Telep utcával, összekötve néhány kis közt.

Az utca nevét 1982-ben kapta.

151./

V Á C Z I P Á L utca D-3, E-3

A Bacsó, Béla utcát köti össze a Vörös Hadsereg utcával.

Váczi Pál kódexíró, domonkos rendi szerzetes.

Az irodalom történet Váczi Pálnak hívja, mert aláírásául mindig a Fráter Paulus de Vacia nevet használta.

Egyetemet végzett ember volt, a költészet és a hittudomány doktora és magisztere, saját rendjében pedig a teológia tanára volt.

1474 - 80 között a domonkos rendi apácák margitszigeti kolostorában élt. A "Nyulak szigetén" fordította le latinból magyarra rendjének szabályait az apácák számára.

Aquinói Tamás Summájának első részét festett betűkkel diszítette. Ezt az ősnymtatványt az esztergomi főegyházmegyei könyvtárban őrzik. Az 1882.-i Országos Magyar Iparművészeti Múzeum által rendezett könyvkiállításon szerepelt, ahol nagy feltűnést keltett gyönyörűen diszített betűivel.

Váczi Pál kézíratai a legrégebbi középkori nyelvemlékeink közé tartozik.

1935-ben Kálvária utca nevet viselt,
1973-tól kapta mai nevét.

152./

V Á G Á N Y utca D-3

A Telep és a Vasút utcát összekötő kis utca.

Mai nevét 1982-ben kapta.

153./

V Á G Ó B É L A utca C-1

A Szántó Béla utcából kiindulva halad az Ifjúmunkás utca felé, párhuzamosan a Gombási úttal.

Vágó Béla /1881.aug.9.Kecskemét - 1939.Szovjetunió/ magántisztviselő, baloldali szoc.dem.majd kommunista.

A századforduló éveiben a Népszava munkatársa. 1906-ban az MSZDP debreceni, később kecskeméti szervezetének titkára. Széleskörű agitációs, munkát végzett a paraszti tömegek megnyerésére. 1907-ben az MSZDP kongresszusán a pártszervezet kiépítését és, a vidéki agitációs munka erősítését szorgalmazza. Politikai élete, inkább az I.Világháború idején és után számottevő. 1918.novemberében szakított az MSZDP-vel és résztvett a KMP megalakításában. Tagja volt az első KB-nek.

Az utca nevét 1986-tól viseli.

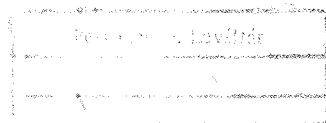
V Á L T Ó utca

D-3

A Telep és a Vasút utcát összekötő kis utca.

Nevét 1982-ben kapta.

154./

V É G H D E Z S Ő utca

D-3

A Nógrádi utcát lezáró kereszt utca, melynek csak a Nógrádi utca felé van kivezető szakasza. Zsák utca.

Végh Dezső / 1897.juli.17.Bp. - 1972.okt.10.

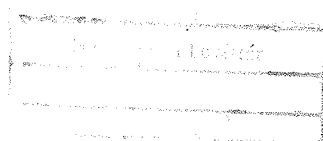
Vác / grafikus, festőművész.

Tanulmányait a budapesti műegyetem építészmérnöki karán kezdte, de katonai szolgálata miatt félbe kellett szakítania. Leszerelése után Olaszországba ment, ahol a római Akadémián folytatta tanulmányait. 1924-től különböző olasz cégnél grafikusként dolgozott. 1928-ban már Párizsban találjuk, ahol divat és kosztümtervezést tanult, színházi díszleteket fest, résztvett néhány balettfigura tervezésében is.

1928-ban tért haza és grafikusként könyvborítók, könyvillusztrációk készítésével foglalkozik.

1939-től Vácott élt, a II.világháború alatt katonai szolgálatot teljesített, majd 1945-től a Kispesti Textilgyár tervezője lett. 1953-57- között az Állami Bábszínház tervezője, nyugdíjba vonulása után rendszeresen fest, több önálló kiállításon mutatják be műveit. Vácott töltött idejéről márvány tábla emlékszik meg a lakóházán.

Ezt az utcát 1986-ban nevezték el róla. 155./

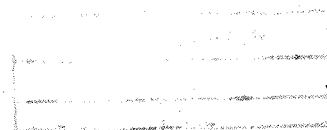

V I O L A utca

D-3

A Telep utcát a Kis Kőrúttal összekötő egyenes
utca.

Az utca nevét 1947-ben kapta.

V I R Á G utca

C-3

Az Ág utcát és a Bimbó utcát összekötő kereszt
utca.

Az utca nevét 1955-ben kapta.

V Ö R Ö S H A D S E R E G útja D-3, E-2, E-3

A Sebes Imre utca végétől, a vasúti aluljárótól kezdődő és a Kozsdi országútig húzódó utca, a város végét jelző táblánál ér véget.

Nevét valószínűleg a felszabadító Vörös Hadseregről kapta, melynek egyik éke, az 1944. december 8.-i felszabadító harcok során ezen az utón közelítette meg a várost. A vasúti töltésnél hatalmas német ellenállásba ütköztek, és így csak délután 2-3 óra között érték el a belvárost, mire a másik ék, amelyik Rétság felől nyomult be a városba, felszabadította a város nagyobb részét. A két csapategység a mai Konstantin téren találkoztak és verték ki a németeket, akik Budapest irányában hagyták el a várost.

1928-ban még Kozsdi út nevet viselt,
1973-ban kapta a mostani nevét.

156./

V Ö R Ö S M A R T Y tér

D-2

A Fürst Sándor utca folytatásaként torkollik a térbe, hogy onnan folytassa terjeszkedését az Ernst Thälman térig.

Vörösmarty Mihály/ 1800.dec.1.Kápolnásnyék -1855. nov.19.Pest/ költő, drámaíró, a magyar romantika és reformkor költészetének egyik legnagyobb alakja. Szegény nemesi családból származik. Gimnáziumi tanulmányai alatt fiatalabbak tanításával már maga szerezte meg a ruhára és az élelemre valót. 1817-ben került a Perczel családhoz nevelőnek, közben elvégezte az egyetemet, ahol jogot tanult. A magyar irodalommal pesti évei alatt ismerkedett meg. Versírással már 15-16 éves korában kísérletezett. A sok ránkmaradt versei közül a Szózat örök értékű, amit az 1832-36-os első reformországygyűlés nyomán 1837-ben írt meg. 1837-ben alapító tagja lett a Kisfaludy-Társaságnak. 1855-ben bekövetkezett halála és temetése néma politikai demonstráció, volt, az első tömegtüntetés az önkényuralom idején.

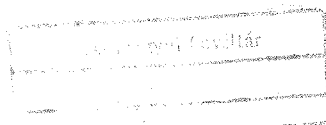
1935-ben Jázmin tér, majd az 1938-40 között megépített katolikus templom miatt

1944-ben Templom tér elnevezést kap,

1973-ban kapta mostani nevét.

157./

A Vörösmarty tér nevet 1951-től a volt Migazzi tér viselte, majd amikor 1973-ban a Vak Bottyán nevet kapta, akkor kapta a deákvári tér a mai nevét.

Z E K E utca

C-2

A Népekbarátsága útját köti össze a Cserje
utcával.

Az utca nevét 1969-ben kapta.

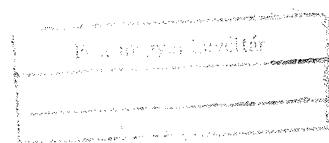

R E N D E L E T E K

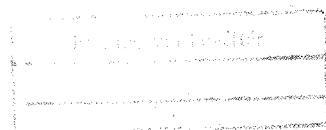
A MINISZTERTANÁCS TANÁCSI HIVATALA ELNÖKÉNEK
1/1987. / TK.16./ MT TH számú UTASÍTÁSA a
tanácsi nyilvántartásokkal, továbbá az utcanév,
és településrésznév megállapításával kapcsolatos
egyes feladatokról

Az állami népességnylvántartásról szóló 25/1986.
/VII.8./MT számú rendelet 7.§-ának /1/ bekezdésben
megjelölt érdekelt miniszterekkel, a Magyar Posta el-
nökével, továbbá az érintett miniszterekkel és orszá-
gos hatáskörű szervek vezetőivel, valamint a Hazafias
Népfront Országos Tanácsának Titkárságával egyetértés-
ben a közterületi elnevezések rendjének és nyilván-
tartásának korszerűsítése érdekében a következő uta-
sítást adom ki:

1. A jogszabály alapján kötelezően vezetett tanácsi
nyilvántartásokban a 3.pontnak megfelelő lakcímet
folyamatosan, legkésőbb 1989.január 31.-ig át kell ve-
zetni. Az országgyűlési képviselők és a tanácsstagok
választásáról szóló 1983 évi III.törvény 16.§.-ának
/4/ bekezdésében szereplő választók nyilvántartása
is a 3.pontban meghatározott adatokkal készül.
2. Az utcanév és településrésznév megállapításával,
változtatásával kapcsolatos lakcím bejegyzése
hivatalból történik, az állampolgárokat bejelentési
kötelezettség nem terhelheti.
3. A lakcím részei :
 - az államigazgatási helynév;
 - a helyi tanács végrehajtó bizottsága által
megállapított településrésznév, a fővárosban a
kerület sorszáma, a külterületi lakott hely neve;
 - a közterület neve és jellege/utca, tér, stb./
 - a ház, emelet, ajtó száma;

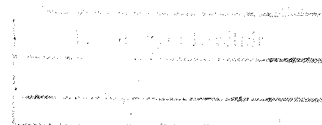
- , - a postai irányítószám.
4. A helyi tanács végrehajtó bizottságának az utcanévjegyzéket vezető igazgatási feladatot ellátó és a házszámozást végző építési, feladat-
tot ellátó szakigazgatási szervei 1987.dec.31.-ig, Budapesten 1988.május 31.-ig együttesen vizsgál-
ják felül a nyilvántartásokat és pontosítsák azok tartalmát.
5. A helyi tanácsok végrehajtó bizottságai, ill., a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága 1989. január 31.-ig vizsgálják felül a közterületek elnevezésének helyzetét, ennek alapján az utcanév és településrésznév megállapításának általános szabályairól szóló és a 2/1984 /XII.13./ MT TH sz.rendelkezéssel módosított 1/1976./III.15./ MT TH sz.rendelkezésnek/a továbbiakban:rek./ill.a tanácsrendeleteknek megfelelően a szükséges döntéseket hozzák meg.
6. A felülvizsgálat során különös figyelmet kell fordítani:
- a./ az utcanév változtatással, vagy új település résznév megállapításával az azonos, elnevezések megszüntetésére /rek.2.§.1.c.pont/
 - b./ az utcanév változtatás határidejének betartására /rek. 2.§.3.bek./
 - c./ a történelmi /helytörténeti, nemzetiségi/ hagyományok megőrzésére /rek.2.§.4.bek./
 - d./ a tájékozódás elősegítésére /rek. 3.§./
 - e./ a tanácstagok, a lakosság véleményére, a, falugyűlés állásfoglalására /rek. 5.§.2.bek/
 - f./ az állampolgárok, közérdekű javaslataira /1977. évi I.törvény 13.§.1.bek./
 - g./ a földrajzi névtár / 10./1974./III.31./ MÉM sz.rendelet 3.§.3.bek./ és az ingatlannyilvántartás, /1972.évi 31.sz.törvényerejű rendelet 12.§./5/bek./ tartalmával való egyeztetésre.

7. 1989.január 31. és 1990.junius 30.között
a településrésznevet és az utcanevet változ-
tatni - a népszámlálásra és a választók nyilván-
tartásának elkészítésére tekintettel - csak rendkívül
indokolt esetben szabad.
8. A,közterületek.megfelelő elnevezése érdekében:
a./ A fővárosi,megyei és a megyei városi tanács
végrehajtó bizottsága az elnevezések szakmai
kérdéseivel foglalkozó véleményező,tanácsadó
szakbizottságot hozhat létre. A bizottság össze-
tételét,működésének rendjét,a fővárosi,megyei,
megyei városi tanács végrehajtó bizottsága álla-
pitja meg.Bizottsági tagnak a Hazafias Népfront,
a földrajz-,nyelvészet- és a történettudomány
képviselőjét,néprajzi és helytörténeti szakér-
tőt ,a levéltár megbízottját indokolt felkérni.
b./ A helyi tanács végrehajtó bizottsága a hatásköré-
be tartozó elnevezésekben való döntés előtt - a
rek.7.§./2/bekezdésében,foglaltakon túl - kikér-
heti a megyei tanács vb.szakbizottságának véle-
ményét is.
9. Ez,az utasítás a kihirdetés napján lép hatályba.
Dr. Papp Lajos sk. államtitkár,a Miniszter Tanács
Tanácsi Hivatala elnöke.

+ + + + +

Erre a rendeletre alakult meg a Múzeum Egyesü-
let tagjaiból alakult albizottság,amely az ut-
canevek korrigálásával,illetve hibás nevek ki-
igazításával foglalkozva,javaslatot terjeszthet
a városi tanács Település fejlesztési állandó-
bizottságának,az esetleges módosításokra.

VÁC VÁROSI TANÁCS 2/1982.SZÁMU RENDELETE

a közterületek elnevezéséről és a házszámozásról, a régi városrészek, az új lakótelepek, a ligetek, a dülők elnevezésének megőrzéséről, illetve elnevezéséről.

Az utak, utcák, terek, stb. /továbbiakban: közterületek/ elnevezésének és a házszámozásnak rendjét - az igazgatási, a földrajzi, a történelmi és hrlytörténeti, a közlekedési, és a postai, a nyelvészeti és az irodalmi követelmények és szempontok érvényesítése érdekében a Városi Tanács az alábbiak szerint szabályozza, illetőleg intézkedik - a régi városrészek és a dülők, nevének megőrzéséről:

A./ A KÖZTERÜLETEK ELNEVEZÉSE

I.

Általános előírások

- 1./ A szabályozás szempontjából közterületnek kell tekinteni az állami tulajdonban lévő földrészek közül azokat, amelyeket közlekedés céljából bárki - a vonatkozó, előírások betartása mellett - szabadon használhat.
- 2./ A közterületek elnevezését a közterület közlekedés vonatkozású meghatározása és neve adja.
- 3./ A város belterületén és külterületén zárt jellegű településeken belül lévő közterületeket elnevezéssel kell ellátni.
- 4./ A város területén azonos nevű és azonos közlekedési meghatározású közterületek nem lehetnek.

II.

A közterületek elnevezésének közlekedési vonatkozású meghatározása

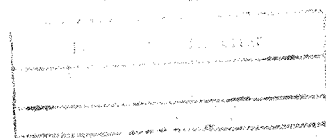
- 1./ A közterületek közlekedési vonatkozású meghatározása a rajta leponyolódó forgalom mértékétől és milyenségétől függ.
- 2./ A közterület közlekedési vonatkozású meghatározásai a következők lehetnek:
- főút, ha az több gyűjtőút forgalmát egyesíti;

- út, ha az több lakóutca forgalmát vezeti le;
- utca, ha az csak lakóutca céljára szolgál;
- köz, ha az igen rövid lakóutca, esetleg zsákutca;
- sor, ha az olyan közterület, amelynek csak az oldalán vannak közlekedési szempontból kiszolgálásra szoruló földrészletek;
- rakpart, ha az olyan közterület, amelynek egyik határát a Duna képezi;
- sétány, ha az olyan lakóutca, amely a város lakossága és a látogatók számára sétálással egybekötött pihenőhelyül szolgál és rajta átmenő járműforgalom tilalmazva van;
- tér, az olyan kiszélesített közterület, amelybe több közterület torkollik, amelyen belül zöldterület, esetleg középület, szobor, emlékmű állhat;
- park, az olyan tér, amelyen belül lévő zöldterületet pihenési célból bárki használhat;
- dűlő az a külterületi személyi és állami tulajdonban lévő földterület, amely mezőgazdasági művelésre és fásításra szolgáló terület;
- lakótelep az, ami a város belterületén lévő személyi és állami tulajdonban álló olyan ingatlanok és közterületek egysége, melyen belül legalább 500 család lakhat;
- liget, az összefüggő zöldterület.

III.

A közterületek és lakótelepek neve

- 1./ Közterületet és lakótelepet személyről, fogalomról, vagy tárgyról lehet elnevezni.
- 2./ Közterület és lakótelep személyről történő elnevezése az illető személy megtiszteltetését jelentti azzal a céllal, hogy neye az utókor számára ily módon megörökítésre kerüljön. Közterületet és lakótelepet, ezért csak olyan nem élő személyről lehet elnevezni, aki a város, az ország vagy a világ vonatkozásában - lehetőleg Vác várost is érintő - kiemelkedő érdemeket szerzett.

- 3./ Az újjonnan elnevezésre kerülő közterület és lakótelep nevének magyar személy esetében, annak mind családi, mind pedig utónevét, külföldi személy esetében pedig csak annak családi nevét kell tartalmaznia.
- 4./ Munkásmozgalmi személyről - elnevezés esetén - hozzájárulást, illetve javaslatot kell kérni a Párttörténeti Intézettől.
- 5./ A meglévő - már elnevezett - közterületek neve közül külföldi személy esetében a harmadik szakasz előírását kell alkalmazni, magyar személyek esetében pedig a családi nevet csak szükségképpen kell az utónévvel kiegészíteni.
- 6./ Közterület, csak olyan tárgyról vagy fogalomról, nevezhető el, amelynek neve rövid és közérthető.

IV.

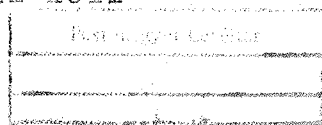
Meglévő közterület elnevezésének védetté nyilvánítása, illetőleg megváltoztatása

- 1./ A közterületek meglévő elnevezései közül azokat, amelyek az előírásoknak megfelelő személyről vannak elnevezve vagy elnevezésük helytörténeti szempontból jelentős, illetőleg elnevezésük már gyökeresen átment a köztudatba védetté kell nyilvánítani.
- 2./ A meglévő közterület elnevezésének védetté nyilvánítása a Végrehajtó Bizottság hatáskörébe tartozik.
- 3./ A védetté nyilvánított közterület elnevezéseket a jövőben nem szabad megváltoztatni.
- 4./ A meglévő nem védett közterület elnevezéseket csak abban az esetben szabad megváltoztatni, ha a megfelelő személyről közterület elnevezés szükségessége merül fel, vagy megszüntetett közterület elnevezés, visszaállítása helytörténeti szempontból indokolt.

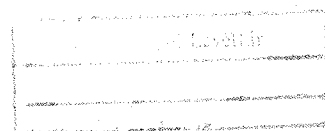
V.

A közterületek elnevezés szerinti nyilvántartása.

- 1./ A közterületek elnevezés szerinti nyilvántartását fel kell fektetni és gondoskodni kell annak folyamatos vezetéséről.

- 2./ A közterületek elnevezés szerinti nyilvántartása térképből és betürendes mutatóból áll.
- 3./ A közterületek elnevezés szerinti nyilvántartásának térképét olyan méretarányban kell elkészíteni, hogy azon a város belterülete, zárt jellegű külterületi települései jól áttekinthetők és a közterületek még ábrázolhatók legyenek, elhelyezkedésük meghatározására /betűkkel és számokkal ellátott/ hálózatot tartalmazzon, valamint a változások átvezetésére és arról másolatok készítésére alkalmas legyen.
- 4./ A közterületek elnevezés szerinti nyilvántartásának betürendes mutatója tartalmazzon valamennyi névvel ellátott közterületet és pedig egyenként a nevét és közlekedési vonatkozású meghatározását, a név védettsége esetén, a védetté nyilvánítás határozatainak számát, esetleges előző nevét, a közterületet alkotó földrészletek hrsz-át, valamint a térképi elhelyezéséről a térkép hálójának érintett betűjét és számát.
- 5./ A közterületek elnevezés szerinti nyilvántartásának másolatát, térképének és betürendes mutatójának csak a neveket és térképi elhelyezkedésére vonatkozó meghatározását tartalmazó kivonatot meg kell küldeni a
 - rendőrség helyi szervének,
 - a tűzoltóság helyi szervének,
 - MÁV állomásfőnökségnek,
 - helyi postahivatalnak,
 - mentőknek,
 - a Dunamenti Regionális Víz- és Vízgazdálkodási Vállalatnak,
 - ÉDÁSZ helyi szervének,
 - Vak Bottyán Múzeumnak a betürendes mutatójának a védettségre és az előző elnevezésre vonatkozó kiegészítésre.

VI.

Új közterületek elnevezése

- 1./ Gondoskodni kell arról, hogy a város területén a fejlődés során keletkező közterületek, a belterületek növelés és a már ott lévő elnevezés nélküli külterületek elnevezést kapjanak. Új elnevezést igénylő közterületek kialakulásáról, a közterület közlekedési vonatkozású meghatározásának megjelölésével és a közterületről térképkivonat megküldésével a Műszaki Osztály köteles az Igazgatási Osztályt megkeresni.
- 2./ Az utcanév és településrész megállapítása, a Végrehajtó Bizottság hatáskörébe tartozik.
- 3./ Az utcaszélis településrész elnevezési ügyek döntésre való előkészítése az Igazgatási Osztály feladata.
- 4./ Az Igazgatási Osztály gondoskodik arról, hogy az utcanév és településrész megállapításáról az V./6. pontban felsorolt szerveket, valamint a lakosságot tájékoztassa.
- 5./ Az utcanévjegyzék vezetéséről az Igazgatási Osztály köteles naprakész állapotban gondoskodni.

VII.

A közterület név, házszám és emléktábláinak védelme

- 1./ Az utca, házszám és emléktáblák ki- és elhelyezését a tulajdonos /kezelő, használó, stb./ tűrni tartozik, azokon nem változtathat.
- 2./ A károkozó vagy az, aki a károsodásban közrehat a, kár okozásáért az általános szabályok szerint felel.

B./ HÁZSZÁMOZÁS - I. - II. - III. - A.B.C.D.

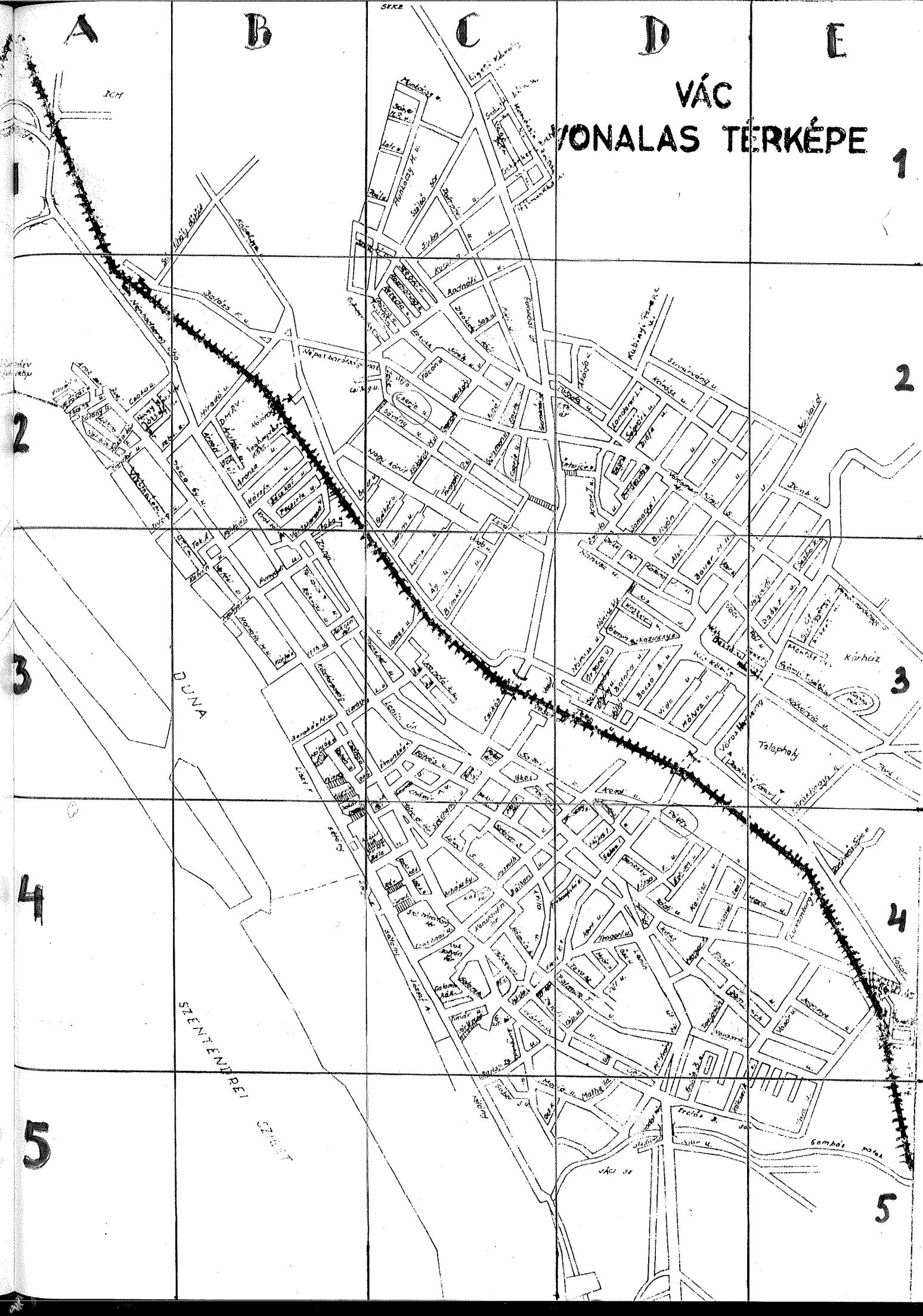
pontok a mi szempontunkból nem érdekesek, az hatósági, igazgatási feladatokat tartalmaz.

A jelen tanácsrendelet a kihirdetés napján lép életbe. Dr. Monori Balázs vb. titkár sk. Weisz György elnök

A VÁROS HÁLÓZATOS TÉRKÉPE - BETÜKKEL ÉS SZÁMOKKAL

Készült: a Városi Tanács Műszaki Osztályán
érvényes 1987.évtől.

VÁC VONALAS TÉRKÉPE

DUNA

SZENTENDREI SZIGET

VI.

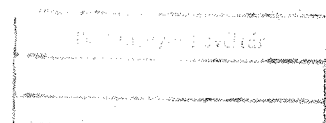
J E G Y Z E T E K

- 1./ René Berger: A FESTÉSZET FELFEDEZÉSE c.
Gondolat, 1973. 45. old.
- 2./ Tragor, Ignác: VÁC UTCÁI ÉS TEREI c. 1918.-8.
- 3./ U.o. 9. old.,
- 4./ U.o. 10. old.,
- 5./ U.o. 10. old.,
- 6./ U.o. 10. old.,
- 7./ U.o. 11. old.,
- 8./ U.o. 11. old.
- 9./ P M L Vác/Pest megyei Lvéltár/1928-3, 20. kgy. sz.
- 10./ PML Vác - 1924-114-128 - 130 kgy. sz.
- 11./ Tragor, i.m. 14. old.
- 12./ U.o. 14. old.
- 13./ A LÁTÓ c. a Váci Múzeum Egyesület tájékoztatója - 1988. VIII. évf, 2. sz. 3-4. old.
- 14./ VÁC YÁROSI TANÁCS /VVT,/ 2. sz. rendelete
1982. január 30, Lásd: V. fejezetben.
- 15./ Tragor I.: i.m. 7. old.
- 16./ Csorba Csaba munkája nyomán.,
- 17./ Dercsényi-Granasztói 1960. 38. old.
- 18./ Szarka Gyula: 1948. 34-35. old.
- 19./ Vác régészeti feltárásának jelentései;,
MINM RAT, Parádi Nándor, Vác IX. 163/1962,
és Stefaits István, Vác IV. 28/1965. Vác
1609/11. évi magyar építéséről O.L.E., -21 fol.
43/1609. VI. 21., fol. 40/1610. VIII. 11. és fol.
54/1611. VIII. 19./ A török építéséről: Nelics,
1890. II. 524. ,
Karácson, 1904. 338.
- 20./ Karácson, 1904, 338. Fekete, 1942. 60-62.
Tragor: 1925,
- 21./ Tragor, 1935. 23-52 valamint a 113.
Az 1570 körüli török adóösszeírásban szereplő "Lökös utca mahalle" a későbbi Tabán helyével azonos.

- 22./ Mészáros Gyula: Vác a XVII-XVIII.században
1975.Dunakanyar XI.évf.26.sz.
- 23./ U.o, 25.old,
- 24./ U.o, 25.old,
- 25./ U.o. 26.old.
- 26./ A fontosabb eseményekről: Karcsú,1880.I,
73-81. U.o. II.14. Ballagi,1922,250-251.
Nagy-Kleckner,1941,46-48.,A váci építkezé-
sekről: Dercsényi,1958.II.572.
- 27./ Tragor; Vác történetének összefoglalása 1929.
11.old.
- 28./ PML V-401/e Vác mezővárosának belső telkei.
Az 1847.évi felmérés szerint Pekarovich Ig-
nác mérnök dolgozta ki.
- 29./ Tragor,Vác utcái és terei 1918. 96.old.
- 30./ Tragor,Vác történetének összefoglalása 1929.
12.old.
- 31./ PML Vác 1931 - 45. kgy.sz.
- 32./ PML Vác 1925 -121. kgy.sz. ,
- 33./ PML Vác 1928- 3 - 20,kgy.sz,
- 34./ PML Vác 1930 - 48.kgy.sz.
- 35./ PML Vác 1924 - 114 - 128,130 kgy.sz.
- 36./ VÁC VÁROS ÉPÍTÉSÉNEK 30 ÉVES TÖRTÉNETE c.
1975. 6.old.
- 37./ U.o, 6.old,
- 38./ U.o, 9.old.,
- 39./ U.o, 10.old,
- 40./ U.o. 16.old.
- 41./ VVVB 1958.junius 20.Városrendezési anyag.
- 42./ Tragor: Váci utcái,tereit c. 1918.
- 43./ U.o. 109.old.
- 44./ VVVB 1982, 23/20,
- 45./ VVVB 1982, 23/06,
- 46./ VVVB 1982, 23/16.
- 47./ PML Vác XXIII. 577/1952.,88/1.
- 48./ PML Vác 1928 - 3. 20/17.

49./	VVVB	1973.	122/9	
50./	PML Vác	1928-3	20/32,	
51./	VVVB	1982	23/17,	
52./	VVVB	1982	23/05,	
53./	VVVB	1982	23/14,	
54./	VVVB	1973	122/19.	
55./	PML Vác	1928-3	20, kgy.sz.	
56./	VVVB	1983	61/1.	
57./	PML Vác	1964	XXIII.577.	224/1.
58./	VVVB	1982	23/29.	
59./	PML Vác	1951	XXIII.577.	85/17.
60./	VVVB	1973	122/10.	
61./	PML Vác	1928-3	20/5 kgy.sz.	
62./	PML Vác	1964	XXIII.577.	188/3.
63./	PML Vác	1951	XXIII.577.	85/7.
64./	VVVB	1982	23/15.	
65./	VVVB	1951	85/1.	
66./	PML Vác	1951	XXIII. 577.	85/11.
67./	VVVB	1982	23/28.	
68./	PML Vác	1928-3	20/6. kgy.sz.	
69./	VVVB	1973	122/06	
70./	PML Vác	1963	XXIII.577.	120/1.
71./	PML Vác	1949	XXII.301-113.	2. kgy sz.
72./	PML Vác	1928	20/15 kgy.sz.	
73./	PML Vác	1946	64/03	
74./	PML Vác	1951	XXIII.577	85/1
75./	PML Vác	1951	XXIII 577	85/14
76./	VVVB	1973	122/13	
77./	PML Vác	1951	XXIII 577	85/19
78./	PML Vác	1928	20/7 kgy.sz.	
79./	PML Vác	1951	XXIII 577	85/22
80./	VVVB	1986	12/10.	
81./	VVVB	1973	122/3	
82./	VVVB	1986	12/13	
83./	PML Vác	1946	64/4.	
84./	VVVB	1973	102/1.	
85./	VVVB	1982	18/19.	

86./	VVVB	1973	122/4	, ,
87./	PML Vác	1928-3	20/13	kgy.sz., ,
88./	PML Vác	1949	XXII.301	- 113 1.kgy.sz.
89./	PML Vác	1964	XXIII.577	188/2,
90./	PML Vác	1964	XXIII.577	188/1.
91./	VVVB	1982	23/30	- ,
92./	PML Vác	1951	XXIII. 577	85/5.,
93./	PML Vác	1951	XXIII. 577	85/15,
94./	PML Vác	1951	XXIII. 577	85/21.
95./	VVVB	1986	12/20.	
96./	PML Vác	1928-3	20/ 22,	
97./	VVVB	1973	122/ 16,	
98./	VVVB	1962	219/ 03.	
99./	VVVB	1986	12/ 09,	
100./	VVVB	1973	122/ 15,	
101./	VVVB	1973	122/ 02,	
102./	PML Vác	1928-3	20/ 17.	, ,
103./	PML Vác	1946	64/ 02	kgy,sz,
104./	PML Vác	1928-3	20/ 28,	kgy,sz,
105./	PML Vác	1928-3	20/ 29,	kgy.sz.
106./	VVVB	1982	23/ 35.	,
107./	PML Vác	1962	XXIII. 577,	219/01,
108./	PML Vác	1962	XXIII. 577,	219/05.
109./	VVVB	1986	12/04,	
110./	VVVB	1986	12/02,	
111./	VVVB	1982	23/13,	
112./	VVVB	1986	12/07.	- ,
113./	PML Vác	1951	XXIII.577.,	85/10.
114./	VVVB	1973	122/14,	
115./	VVVB	1982	23/31.	, ,
116./	VVVB	1982	23/11-12.	
117./	PML Vác	1928-3	20/26,	
118./	VVVB	1986	12/21,	
119./	VVVB	1986	12/17,	
120./	VVVB	1986	12/19,	
121./	VVVB	1982	23/08,	
122./	VVVB	1982	23/34.	

VII.

KÉPEK JEGYZÉKE

Borítón :	Vác, Március 15.-e tér 1988-ban.	
I.	I. Géza által alapított váci székesegyház / rekonstrukciós rajz/	13. old.
II.	Részlet az alapítólevélből -	14. old.
III.	A török Vác XVII. sz.-i ábrázolása	18. old.
IV.	Vác a török korban	19. old.
V.	Vác térképe a török időkben,
/ a mai utcahálózatra vetítve/	20. old.
VI.	Vác látképe a XVII. sz. végén
/ ismeretlen német metsző munkája/	21. old.
VII.	A váci vár alaprajza a török idők
végén	22. old.
VIII.	Vác látképe a XVIII. sz. végén
/ ismeretlen metszőtől/	23. old.
IX.	Váci látkép a Duna felől
/ ismeretlen metszőtől/	24. old.
X.	Vác a török kiűzése idején
/ J. Peeters rajza /	25. old.
XI.	Vác ostromának ábrázolása
/ 1597. ismeretlen német metsző /	27. old.
XII.	Vác látképe az újjáépítés idő-
szakában / metszet /	28. old.
XIII.	Vác térképe / az Althán féle
telekkönyv térképmelléklete 1718./	30. old.
XIV.	Jessenovszky János: Vác, látképe
/ Lavirozott tusrajz 1770. Vak Bottyán
Múzeum tulajdona/	31. old.
XV.	A váci székesegyház / J. Walther
rajza 1859./	34. old.
XVI.	A püspöki palota látképe
/ J. Walther rajza 1859./	34. old.

XVII.,	: Váci barokk palota	35.old.
XVIII.	: A mai Március 15.-e tér	36.old.
XIX.	: A mai Konstantin tér	37/a o.
XX.	: A volt Eszterházy utca	, , ,
	/ a mai Bartók Béla utca/	39.old.
XXI.	: Vác a Duna felől komppal	, ,
	és ladikokkal/XIX.sz.vége/	40.old.
XXII.	: Molnár és a Horváth Mihály	, ,
	utca sarka	41.old.
XXIII.	: Kisváci utcarészlet	42.old.
XXIV.	: Tabáni utcarészlet	43.old.
XXV.	: Géza király tér a ferencesek	, ,
	templomával	44.old.
XXVI.	: A főtér az ujjaépítés előtt	, ,
	/ az 1940-es évek vége /	45.old.
XXVII.	: Csokonai utca /a Konstantin tér	, ,
	és a Duna között	46.old.
XXVIII.	: Ady Endre sétány /Dunapart/	47.old.
XXIX.	: Diadaliv napjainkban	48.old.
XXX.,	: Hámán Kató utca látképe	49.old.
XXXI.,	: A Dunához vezető Timár utca	50.old.
XXXII.,	: Zenepavilon a Dunaparton	51.old.
XXXIII.	: A Dunára vezető Rév köz	52.old.
XXXIV.	: A város egyik legrégibb utcá-	
	ja a mai Katona Lajos utca	, ,
	/ a görögkatolikus templommal/	53.old.

+ + + + +

T A R T A L O M J E G Y Z É K

E L Ő S Z Ó

B E V E Z E T Ő

1. old.

I. RÉSZ : Település és városkép ,
kialakulása 11. old.

II. RÉSZ : Régi és mai utca-
nevek 54. old.

III. RÉSZ : Utcák, terek, Névadók
/a történelmi város-
részben / 68. old.

IV. RÉSZ : A vasúton túli
/Deákvári/terület ut-
cai-terei-névadói 223. old.

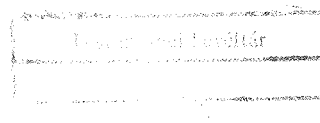
V. RÉSZ : Rendeleték 345. old.

VI. RÉSZ : J E G Y Z E T E K 355. old.

VII. RÉSZ : Képek jegyzéke 360. old.

VIII. RÉSZ : F ü g g e l é k 363. old.

+ + + + +

VIII.

F Ü G G E L É K

Az utóbbi időben megnövekedett az érdeklődés városunk utcanevei iránt. Egyre inkább foglalkoztatja a lakosságot, hogy ki lehet az, akiről, azt az utcát nevezték el, amelyikben ők laknak. A már eddig megjelent írásos emlékek világosan elmondják városunk történetét, benne a városkép kialakulását, de ezek sajnos nem jutnak el azokhoz, akik érdeklődéssel foglalkoznának a multtal, annak megismerésével.

Érdekességképpen meg kell említeni, hogy a Tragor Ignác által száz évre visszatekintő utcanevekről készült munka, elvértve ismert a városban.

Mészáros Gyula 1977-ben kéziratban megírt és a Pest megyei Levéltárban fellelhető :Vác története közttereiben c. munkája, bár részletesen foglalkozik az utcanevekkel, de sajnos nagyon sok esetben nem pontosak az adatok a névadományázásról. 1974-ben megjelent utcanevekkel ellátott színes városi térkép alapján próbálta összeállítani az akkorig létező utcákat, kiadásra azonban, kiadó hiányában arra nem kerülhetett sor, a későbbiekben pedig már a szerző halála akadályozta a kiadási munkálatok tovább firtatásában.

Tragor 1918-as javaslata alapján újra felvetődött a váci Múzeum Egyesületben, hogy az utcanevekkel úgy kellene foglalkozni, hogy, azok tükrözzék városunk történelmi hagyományait.

A LÁTÓ, c. muzeumi tájékoztató 1988. januári számában Dr. Rusvay Tibor titkár tollából az alábbiakat olvashatjuk:

" A helyi tanács vb.javaslatot kért közterület elnevezésre, tehát bizonyos utvanév-revizio van készülőben, a Múzeumi egyesülettől is. A titkár 1988.február 3.-i levelében javasolta az Igazgatási Osztálynak, hogy a h o z z á é r t ő bizottság meghallgatása után ez az Osztály terjessze a város lakossága elé a javaslatokat, tág teret adva a sajtóban a megnyilatkozóknak. A bizottság tagjainak javasolta dr.Grúber Attilát, Jakus Lajost, Lábai Lászlót, Maklári Józsefet, dr.Molnár Lajost, Palotai Ferencet, Philipp Frigyeset, dr.Rusvay Tibort, Tóth Dezsőt, Ujvári Istvánt, Zomborka Mártát és Vársárhelyi Józsefet, aki most dolgozik a váci utcanevek történetén.

Nagy türelemre, önmérsékletre van szüksége a javaslatot tevőnek, amikor a következő válaszlevél alapján lemond a tisztes szándékú támogatásról. A legfontosabb részletek itt álljanak: " hozzánk érkező javaslatokat a Vác Városi Tanács Városfejlesztési Bizottsága, valamint a Végrehajtó Bizottsága is megtárgyalja, ezért erre külön bizottságot létrehozni nem kívánunk. Megkeresésünket a javaslatra minden ebben érdekelt szerv, illetőleg személy megkapta, s azok javaslata alapján dönt a vb.majd az esetleges változtatásokról, ill.elnevezésekről."

"dr.Szamosvölgyi Alfréd osztályvezető" Vác, 1988. február 8. "

1988.március 7.i VÁCI HIRLAP az alábbiakat közli Dóra Zoltán aláírásával.

" A Váci Múzeumi Egyesület legújabb körlevelét tartom a kezemben. Ugy tűnik, a váci múzeum több értékmentő munkára vállalkozik, javaslatot tesz a döntések előtt - kivatásához méltóan - segít abban, hogy a jövőnek ne kelljen a jelen miatt szégyenkeznie.

Értetlenül állok hát a körlevélben is idézett tanácsi levéllel szemben, amely egy segítséget utasít vissza.

A váci utcanevekről van itt szó. A Muzeumi Egyesület felajánlotta ugyanis, hogy a hozzáértők, de legalábbis a témában többé-kevésbé járatos személyek bevonásával bizottságot hoz létre az utcanevek, kiválasztásával kapcsolatos javaslatok megtételére.

Ugy vélem, hogy ez a bizottság hasznos segítséget nyújthatna, hiszen váci és nem váci utcaneveink között több százra tehető azok száma, amelyek valamien oknál fogva nem felelnek meg a kívánalmaknak. Az utcanévadáskor ugyanis csak néhány szempont vezérli azt a testületet, amely elkeresztel egy-egy közterületet. Az utcanevekkel, mint a tulajdonnevek egyik alfajával / ez ugyanis a földrajzi nevek fajtájához tartozik / a névtudomány ugyanúgy foglalkozik, mint más nevekkel. Tanulmányok, szakdolgozatok, testes írások készülnek ebben a témakörben. Általában a nyelvészetben és a művelődéstörténet egyéb ágaiban is járatosnak kell lenni a névtannal foglalkozóknak, mert csak az összefüggések ismeretében képes egy-egy név lényegének feltárására.

Az utcanevek legjellegzetesebb tulajdonsága, hogy "elsőrendű információként" /J. Soltész Katalin, megállapítása / tartalmazza az út, utca, tér, stb. elnevezést. Ez az amit nem kell "kitalálni", mert adva van. Ám az első, esetleg második elemet már a rendszerint - a múló divatnak hódolva - testületek, régebben kisebb-nagyobb közösségek adják. /Ez utóbbiak még konkrét szemléleti alapon nevezték meg az utcákat./

Ennek a kis írásnak természetesen nem lehet feladata az utcanevekkel kapcsolatos követelményekről szólni, hiszen erre a tudományos szakirodalom ad megfelelő választ.

Csupán javasolni szeretném a tanácsnak: ne utasítsa

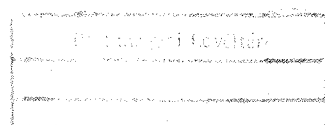
el azt a segítőkézséget, amelyet egy önkéntes egyesület önzetlenül nyújtana a városatyáknak ahhoz, hogy helyesen döntsenek egy egyáltalán nem lényegtelen ügyben. Mert a döntéseknél is érvényes Kazinczy figyelmeztetése: "Jót, s jól, ebben áll a nagy titok! "...

Az újságcikk hatására úgy döntött az Igazgatási Osztály, hogy mégiscsak elfogadja a Muzeumi Egyesület tagjaiból alakult albizottság segítő működését, és Philipp Frigyes városi főmérnök személyében képviseltette magát az 1988. március 11.-én összeült bizottság értekezletén.

Az újságírók is, de a város lakossága is felfigyelt az utcanevekkel kapcsolatos cikkekre és immár több alkalommal jelennek meg cikkek a VÁCI HIRLAP hasábjain, amelyek a város utcáival, problémáival foglalkoznak.

1988. március 29.-i VÁCI HIRLAP-ban az alábbi cikk jelent meg Falussy Zsigmond újságíró tollából:

" ÉRDEKES ÖTLET - UTCAKRÓNKA TÁBLÁKON, c. írás
Érdekes elgondolásról hallottam a minap. Egy év kísérleti idővel Vác belvárosában az utcátáblákon feltüntetnék az utcák történetét. Felül nagyobb betűkkel állna az utca jelenlegi neve, alatta kisebbekkel a régiiek sorakoznának. Tehát, aminek eddig könyvtárban nézhettünk utána, amit kiadványokból, esetleg hallomásból ismerhettünk meg, most ott, lesz az orrunk előtt - helyesebben a fejünk fölött. A tervek szerint, először a Széchenyi utcában jelenne meg ilyen tábla, majd később, a fogadtatástól, függően kerülnének ki társai a többi sarokra.

Az ötletnek azonban nem szab szükségképpen határt a belváros, azt kilehetne terjeszteni az Alsóvárosra, vagy mondjuk a burgundiái részre is. Túl az újdonságon, még egy szempontból érdekes a kezdeményezés: abból tudniillik, hogy bizonyára meg fogja mutatni, miképpen dolgozzuk fel, mennyire toleráljuk a történelmet - történelmünket. Képesek vagyunk-e szembesülni a múlttal. Mert azokra a táblákra sok minden kikerülne, a Mária Terézia rakparttól a Sztálin térig. Vagyis a kísérlet alanyai jószerivel mi magunk leszünk, illetve rajtunk keresztül a kor, az ország, a város, ahol élünk. És így már tényleg izgalmas a dolog. "

Tragor Ignác: Vác utcái, terei c. munkájában javasolta hetven évvel ezelőtt, ezt a módszert. Példát is említ a könyvében, arra hivatkozva, hogy így legalább megismerik az érdeklődők az utcák történetét is és nem kell a könyvtárakban, Levéltárakban nyomozni az utcanévek változtatását kutatva.

Hogy mennyire odafigyelnek a városlakók egy-egy városunkkal kapcsolatos cikk tartalmára, mi sem bizonyítja jobban, mint az alábbi:

1988. március 24.-i VÁCI HIRLAP-ban megjelent egy cikk, FESTÉSZETI HAGYOMÁNYAINK címmel. Csak a lényegét kiragadva:

" ... Ez a kiállítás szinte az országban elsőként már műtárgyjegyzékkel rendelkezik. Beniczky, Ferenc főispán nyitotta meg. /Egy utca jelzi neyét..."

1988. április 6.-án NEM FŐISPÁN AKÖLTŐ c. Kikillai Imre Vác-Deákvár aláírással az alábbiakat válaszolja a fenti cikk kitételére:

" Olvasom a Váci Hírlap március 24.-i számában a a Festészeti hagyományaink című, apró pontatlanságotól nem mentes írást.

1988. március 24. 11:30

Ami nagyon megzavarhatja a helytörténeti kutatókat:

Lehet, hogy Beniczky Ferenc 1891-ben megnyitott egy váci kiállítást, s az is lehet, hogy ő főispán volt. A Sebes Imre és Rózsa Ferenc utcák közötti útszakasz azonban nem az ő emlékét őrzi. Mint az utcai névtáblák bizonyítják: Beniczky Péterről nevezték el, akiről így ír a Magyar Irodalmi Lexikon: "Vácott született 1606-ban. Költő. Fiatalabb éveiben apja, a váci főkapitány mellett katonáskodott. 1664-ben kiadta Nagyszombatban a Magyar Rhythmusokat. Versei 1806-ig 18 kiadásban jelentek meg." -

Amint látjuk, a lakosok azonnal és észérvekkel reagálnak a városunk utcaneveivel kapcsolatos mindenféle írásra.

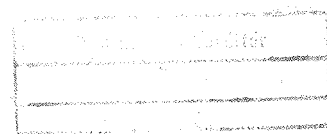
Ebből lehet következtetni arra, hogy igenis minden lokálpatriótát érdekel a városa helytörténete, sajnos nem mindenki jut hozzá a megfelelő ismeretekhez.

A Múzeumi Egyesületben, azon a bizonyos bizottsági értekezleten, illetve megbeszélésen hangzott el, hogy Hanusz Istvánról még ma is utcanévelnevezést találunk, bár katolikus pap volt, ugyanakkor Migazziról, kinek a város köszönheti mai barokk stílusú arculatát, nem maradt fenn a korábban már viselt tér elnevezés.

A Múzeumi Egyesület titkára tollából Dr. Rusvay Tibortól, az alábbi cikk jelent meg 1988. április 13.-i VÁCI HIRLAP-ban:

NÖVÉNYTANI MUNKÁSSÁGA MARADANDÓ - HANUSZ ISTVÁN EMLÉKEZETE címmel.

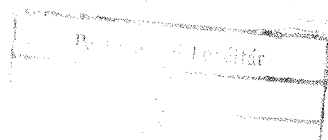
"Most, hogy a váci utcanevek iránt újra felébredt az érdeklődés, javaslatok érkeztek, bizottság alakult, természetes dolog, hogy kétely is felmerült egy-egy névadással kapcsolatban.

Mivel magam hallottam a Hanusz utca nevét is megkérdőjelezett hangsúllyal, ezért megkértem dr. Horváth Károly, jeles váci botanikusunkat, derítsen fényt az eddig a váci köztudatban alig élő nagy egyéniség munkásságára, tudván, hogy Vásárhelyi József most készül, e tárgyban útmutató jelentőségű munkája a legfontosabb adatokat közli.

Hanusz, István természettudós, 1840-ben született Vácott. A kecskeméti főreál iskola igazgatója volt sokáig, papi hávatása és pedagógiai eltökéltsége is segített, hogy a XIX. század második felében a magyarországi, természettudományi ismeretterjesztés legnevesebb propagátora legyen. Főként növénytani munkássága maradandó értékű. Sokirányú érdeklődésére, tudományos munkásságára jellemző, hogy tizenkét szakágban jelentek meg művei, csupán "a népies botanika" körében 62 önálló tanulmánya. Ma is élvezettel lehet olvasni A történelem és a népmondák tölgyei, Csaba füve, Prairie Csongrád megyében. A budapesti Margitsziget fái, Magyar krónika emlékfák. Rákóczi emlékfák című, a művelődéstörténet szempontjából is fontos műveit. Még azt is megkérdőjeleztem, hogy érdemes lenne újra kiadni őket. Emlékét tisztelte meg a város az utca elnevezésével, amiképpen kortársai a róla szóló tanulmányokkal."

Talán nem is volna hiábavaló munka, ha időnként a VÁCI HIRLAP hasábjain meg-meg-jelenné egy-egy utcanev adományozó életrajza, munkássága, hogy az utcában lakók is tudomást szereznének arról, hogy ki az utca névadója és milyen munkásságával érdemelte ki a megtiszteltetést.

Az egyik váci lakos, Együd Lajos azt írta le a VÁCI HIRLAP hasábjain, mint olvasó, hogy a könyvhét alkalmából megjelent könyvek között megvásárolta Görgei Artúr, a 48-49-es szabadságharc vezetőjének életrajzát és újraértékelte munkásságában nem talál magyarázatot arra, hogy miért nincs és miért változtatták meg a Görgei utca nevét egy idegen, görög hazafi nevére, Beloiannisra.

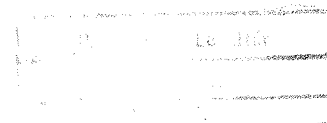
A VÁCI HIRLAP 1988. június 29.-i számában megjelent válasz az alábbiakról szól:

HOZZÁSZÓLÁS CIKKÜNKHÖZ - AZ UTCÁK ELNEVEZÉSÉRŐL
cim alatt az alábbiakat olvashatjuk:

" Hol van a Görgey utca ? címmel megjelent írásában Együd Lajos nem az utca helyét keresi, hanem azt, hogy miért kapott más nevet az egykori Görgey utca ?. Tudnunk kell, hogy az utcanevek egyrészt a tájékoztató és elismerés kifejezői egy-egy személyiség, vagy annak emléke előtt. Ez azonban azt is jelenti, hogy az utcanevadásnak is megvan az ideológiai háttere, és éppen ezért egy-egy korszak utcaneveinek ideológiai tartalma van.

A Görgey utca nevét 1928-ban a várost igazgató képviselő-testület határozattal /20/3.kgy.sz./ adományozta, mintegy megörökítve a Görgeinek és hadtestének Vácott kiadott kiáltványát. Az utca nevét 1952-ben változtatta a városi tanács vb /88/52.sz.vb.határozatával/ a mai Nikosz Beloiannis névre.

A legutóbbi történeti kutatások másként ítélik meg Görgey tevékenységét. A Váci Múzeumi Egyesület tagjaiból alakult utcanevekkel foglalkozó albizottság ez év március 11.-i ülésén foglalkozott - ötbek között - a Görgey név visszaállításával is. Reményét fejezte ki a bizottság, hogy a történelmi hagyományokat figyelembe véve, városunkban sor kerül néhány -

ma már hibásnak ítélt névadományozás - korrigálására is.

Ami a virágnevek elburjánzását illeti, hadd álljon itt Dombai Sándor főmérnök, a városi tanács nyugalmazott osztályvezetőjének találó mondása. Amikor megkérdezték tőle, hogy miért sok a virág és növénynév, azt válaszolta: ...szinte lehetetlen a mindennapi politikai fordulatokat követni, így csak ezek a nevek maradhatnak időtállóak, ezeket sohasem kell megváltoztatni... Az utcanév megváltoztatása sok mással is együttjár. Például az utcában lakók személyi igazolványába át kell vezetni a megváltozott utcanévet, új utcanévtáblákat kell készíttetni és elhelyezni, stb. Tehát nem azon múlik egy utcanév adományozása, hogy mától kimondjuk: megváltozik, hanem igen sok jogi és igazgatási követelménye is van. Reméljük azonban, hogy a jövőben közmegelegedésre kapják az utcák a neveiket.

Vásárhelyi József -

Mivel az utóbbi időben, mint azt korábban már megjegyeztem, megszáporodtak az utcanevekkel foglalkozó cikkek, hadd álljon itt egy újságírói riport, mely címében is tökéletesen kifejezi azt a célt, amit a Muzeumi Egyesület bizottsága, célul tűzött ki.

A VÁCI HIRLAP 1988. július 11.-i számában
VÉDETTE NYILVÁNÍTOTT KÖZTERÜLETI NEVEK - EGY VÁROS
VISSZAPERELI EMLÉKEIT c. Falusy Zsigmond írása.

" MOTTÓ: A postás még sokáig a leveleket a Görög utcában hordta, holott azt már Katona Lajosról nevezték el hivatalosan.

A város emlékezik. Utcái zeg-zugos hálójában őrzi a régi korok nyomait. A házak falán az utcatáblák a feledéssel ujját húzva mesélnek. A Szarvas utca a valaha oly híres fogadónak tiszteleg. A Burgundia utca egy városrész, emlékét menti át. Ám a példák sora lassan elapad.

Elég végognézni Vác utcajegyzékét, s pillanatok alatt kitűnik, milyen kevés hirmondója van a multnak.

Az új idők új keresztyiz alá tartották a tereket, utakat, utcákat, dülőket. A megszokás hiába védi még egy darabig a hajdanvolt neveket, az évekkel kikopnak azok a használatból. És azon túl, már a postás is a Katona Lajos utcába kézbesít...

AZONOSULÁS HIÁNYA. Ám nem csak ez a baj. Amellett, hogy a névváltoztatásokkal szinte megállíthatatlanul eltűnik valami az életünkéből - és ez szomorú - nehéz megbarátkozni magukkal a változásokkal is.

Évtizedek, évszázadok óta élő elnevezések tűntek el, átadván helyüket plyanoknak, melyekkel gyakran képtelenség azonosulni. Az azonosulás hiánya pedig az elfogadás gátja lehet. Egy Rév-köz, Városkapu vagy, Vám utca esetében ilyen probléma fel sem merülhet.

Manapság azonban nem "révre" változtatják az utcákat.

Kisvácott az attörténet járja, hogy a környékbeliek Mária Teréziának nevezik a Maurice Thorez utcát, azt gondolván, hogy így írják a sok-sok éve élt magyar királynő nevét. "Másképp írom, másképp mondom" - szól az általános iskolában belénk sulykolt szabály, és úgy látszik, arra felé az emberek erősebbek nyelvtanból, mint a munkásmozgalom történetéből...

NINCS VIRÁG - Az utcanév kérdése azonban további területekre is átgyűrűzik. Érdemes lenne elgondolkozni azon, hogy miért kellett megváltoztatni, mondjuk a Börtön utca, vagy a régi huszárlaktanyára utaló Huszár utca nevét. Ugyanakkor miért léteznek Szegfű, Rezeda, Rozmaring, Ibolya utcák, holott arrafelé egy szál szegfűt, rezedát, stb. nem látni.

Zalaegerszegen a Füzfa utcában valóban hatalmas füzek szegélyezik az utat, de miért e semmitmondó elnevezések a váci utcajegyzékben? Vajon nem lett volna jobb virágékat eltüntetni a történeti / mármint várostörténeti/

nevek helyett? Vagy, hogy ne menjünk sokkal meszebbre, ott a KISZ lakótelep ... Nem oda illenének inkább századunk kiemelkedő alakjai?.

Add meg a császárnak, ami a császáré... - talán ez a gondolat vezette azt a tizenhét embert, akik egy névadományozási bizottságot alakítottak Vácott. Ők azt szeretnék megadni a városnak, ami a városé... a múltját. A létrehozatal apropójául Maurice Thorez utcán kívül/mely egyébként nem Mária Terézia, hanem Püredi Mihály utca volt valamikor/ a Hattyú utca, a Püldő utca és a Migazzi tér "visszakeresztelése" szolgál.

A cél mégsem a revízió, hangsúlyozta Philipp Frigyes a város főépítésze. A bizottság csupán, ahol lehet, vissza szeretné perelni az emlékeket, egy település utcanevekben/is/megnyilvánuló emlékeit. Tevékenységét a városfejlesztési és kommunális bizottság albizottságaként fejtené ki. Feladata főleg várostörténeti kutatásokból, ötletek kidolgozásából, javaslattételből áll. A bizottság szorgalmazza például a váci utcatörténet elkészítését, valamint a korábban használt utcanevek megörökítését a táblákon.

MÓDOSÍTOTT RENDELET - Egy papírlapot tartok a kezembben, a közterületek elnevezéséről szóló korábbi tanácsrendelet 1982-es módosítását. A "meglévő közterület elnevezésének védetté nyilvánítása, illetőleg megváltoztatása" címszó alatt a következőket lehet olvasni: "A közterületek meglévő elnevezései közül azokat, amelyek ... elnevezése helytörténeti szempontból jelentős, illetőleg elnevezésük már gyökeresen átment a köztudatba, védetté kell nyilvánítani. A védetté nyilvánított közterület-elnevezéseket a jövőben nem szabad megváltoztatni." Vagyis nem arról van szó, hogy nem ismerjük fel bizonyos dolgok súlyát, fontosságát. Inkább úgy érzem, a "nem tudja a bal kéz, mit csinál a jobb" esetével állunk szemben. Hogy aztán e két végtagot mennyire sikerül szinkronba hozni egy bizottságnak? Erre azt hiszem sokan kíváncsiak vagyunk. "

Az ujság cikkek némi felvilágosítással szolgálnak, a városlakók egyike-másika tudását, vagy érdeklődését ezeken a fórumokon megtehetik.

A városunk megismeréséhez nagyon sok úton lehet eljutni. Segítenek bennünket a már megjelent sok száz könyv, melyek valamennyiüke bőségesen foglalkozik, a városunkat megismerni akarók, történelmi, politikai, társadalmi, kulturális anyagokkal.

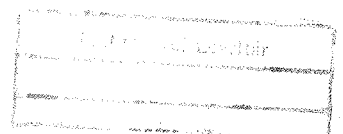
Egy ilyen összeállítás világosan rámutat arra, hogy évszázadokon keresztül milyen történelmi, kulturális, politikai és társadalmi szinten mozgott a város lakossága, főleg a névadományozók.

Az utcanevek, de főleg a település fejlődés egyes korszakainak vázlatos megismerése, lehetőséget nyújt arra, hogy a város egyes ódon utcáiba betekintve meglássuk miként alusszák azok két-három évszázados álmukat, és még, a pusztító idők múlásáról sem vettek tudomást.

De láthattunk olyan új utcákat is, ahol szorgos kezek gyors ütemben rakják össze modern lakóházakat, vagy az élet zajától mindig hangos, korszerű, legújabb lakótelepeket.

A régmúlt és közelmúlt városképeinek, valamint utcaneveinek megismerése után elérkeztünk a jelen események forgatagába, amikor gyorsütemű fejlődés következtében létrejött változásoknak magunk is szemtanúi vagyunk és városépítő munkánk révén mi is alkotó részeivé válunk.

Ebben a megújuló városban azonban már új életet élő, új emberek laknak. Nemcsoda, ha mai lakói nem ismerik, vagy már egyre inkább feledik azt a küzdelmes multat, amelynek településtörténeti emlékeiből egy-egy töredéket a váci utcanevekről szóló

krónika megőrzött.

Száz évvel ezelőtt, azaz 1888-ban rendezték hivatalosan az egész városra kiterjedő utcaneveket, meghagyva benne a hagyományosat és újat adva az idejétmultaknak, vagy az újjonnan kialakult lakóterületeknek.

Száz év elég hosszú idő ahhoz, hogy elgondolkozzunk azon, hogy a történelem során hányszor lehetünk tanúi a politikai változásoknak.

Ezek a változások, természetesen, velejáróiként hordozták magukban az utcanevek megváltoztatását is.

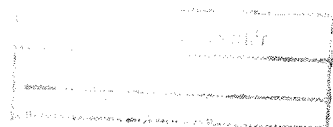
Remélem, hogy e mostani összeállítás majdan legalább olyan segítséget fog nyújtani, a száz év múlva ezzel a témával foglalkozóknak, mint kaptam én azoktól, akik részletesen, hagyományőrzően foglalkoztak, a már megjelent könyvekben, ezzel a témával, és volt honnan merítenem.

Elsők között hadd említsem meg a nagy_váci lokál patrióta dr. Trágor Ignácot, akinek 1918-ban megjelent írása döntően a legalaposebb tanulmány az utcanevek megismeréséhez.

Köszönet mindazoknak, akik hozzájárultak az anyag összegyűjtéséhez, elsősorban a Pest megyei Levéltár váci dolgozóinak, Horváth Ferenc vezetővel az élen, akik készségesen bocsátották rendelkezésemre a Levéltári anyagot, sőt ismereteik birtokában ajánlottak számomra ismeretlen munkákat is, köszönet a Városi Katona Lajos Könyvtár dolgozóinak, Weisz Gábor vezetőnek, akik még a könyvtárközi szolgálatot is készségesen vették igénybe, hogy segítsék munkámat.

A Váci Muzeumi Egyesület titkárának, dr. Rusvay, Tibornak, a Muzeum vezetőjének és munkatársainak.

Nem utolsósorban a Városi Tanács dolgozóinak, akik rendelkezésemre bocsátották a térképeket, az irattárban elfekvő jegyzőkönyveket.

Szívből ajánlom ezt a kis összeállítást mindazoknak, akik érdeklődnek városunk multja és jelene iránt.

Ajánlom azoknak, akik városunk küzdelmes multjával együtt szeretik a fejlődés útján jelenleg szépen haladó Dunaparti városunkat, de nem szeretnék, ha a fejlődés teljesen megsemmisítené azt, ami a település sajátos hangulatához története során hozzátartozott.

+ + + + +

